Ilustraţia copertei

Reproducere după o tapiserie de *Ion Nicodim*

mann sorescu drumul

PREFAŢĂ DE MIRCEA SCARLAT NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ DE VIRGINIA SORESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI e 1984

EDITURA MINERVA $ BUCUREȘTI

PREFAŢA

Există poeţi care *slujesc* poezia și alţii care se slujesc de ea; Marin Sorescu face parte, în mod cert, din prima categorie. Deși cochetează tot mai des – și mai fecund – cu alte forme de manifestare literară (teatru, eseu, proză, pamflet), el slujește constant lirica, dinamizând-o și apărând-o de clișee. Este un pașnic dinamitard, făcând parte din familia poeţilor insolenţi și incomozi, pururi necesari pentru că se opun academizării formuleloxde succes, apărând astfel poezia de îmbătrânire și gândirea estetică de sclerozare.

Când, în urmă cu două decenii, apărea poezia soresciană (într-un climat poetic dominat de clișee și de manifestări pe care, dacă nu le-am uitat încă, le-am situat într-o oricând posibilă antologie a umorului involuntar), impresia de noutate pe care o crea era mult mai pronunţată decât astăzi, când poezia a fost reașezată în făgașurile ei firești. Din perspectiva timpului, sunt înclinat să cred că ilogica supralicitare a unui A. Toma era necesară pentru apariţia (și – mai ales – pentru impunerea) creatorilor de factura lui Marin Sorescu. O erezie de tipul celei soresciene plutea, practic, în aer, fiind chiar așteptată cu nerăbdare, în ciuda faptului că nu i se puteau prevedea manifestările concrete. Primirea entuziastă de care a avut parte se datorează tocmai faptului că ivirea ei era dorită. Poeziile îi erau comentate chiar înainte de reunirea în volum „iar ar ticolul 1 publicat de G. Călinescu în toamna lui ’64 constituia o validare. Salutat de critică, invidiat de (unii) confraţi și adulat de public, Marin Sorescu debuta cu un volum de parodii (titlul ales era o replică la cel al unei

cărţi care, atunci tradusă, era în mare vogă la noi: *Singur printre dușmani),* făcând astfel și mai vizibil caracterul de erezie al operei lui Om al momentului, Marin Sorescu a intuit necesitatea ereziei artistice în acea perioadă și *a fost* eretic în mod consecvent și creator. Acţiunea lui a fost nu doar strict estetică, ci și una de „salubritate" literară, de „asanare", având un efect pe care un studiu de sociologie s-ar cuveni să-l analizeze...

Momentul „erupţiei" trecând, putem să nuanţăm gradul de noutate (reală, deși nu absolută) al poeziei soresciene. Dezvoltarea nefirească a literaturii în perioada dogmatismului a făcut ca insolitul poeziei sale să pară absolut. În fond, Marin Sorescu nu făcea decât să se înscrie într-una din direcţiile fundamentale ale poeziei moderne.

S-a spus pe bună dreptate că meritul esenţial al generaţiei de poeţi „lansaţi" după 1960 l-a constituit reînnodarea cu marea tradiţie literară autohtonă, după o perioadă în care lectura unui volum de Ion Barbu sau Lucian Blaga constituia o aventură nu numai spirituală. Descoperirea tradiţiei poetice românești (marii poeţi tocmai începeau să fie reeditaţi în deceniul al șaptelea) însemna, în același timp, reînscrierea creatoare în tendinţele majore ale poeziei europene. Pentru o mai justă situare a poeziei soresciene, o paranteză se impune:

Poezia modernă are două structuri, nu una, cum apare (exemplar descrisă, dar ignorând-o pe cealaltă) în celebra carte a lui Hugo Friedrich (Structura *liricii moderne).* Cea analizată de el, anticipată încă din secolul al XVIII-lea, își are punctul nodal în opera lui Baudelaire. Dar există o a doua structură, la fel de importantă, a poeziei moderne, ce pleacă de la Walt Whitman. Sunt structuri complementare, presupunându-se și în

1 G. Călinescu, *Un tânăr poet,* în *Contemporanul,* 23 oct. 1964

>.

citându-se reciproc. Fără cea de-a doua cale, imaginea despre poezia modernă ar fi mult falsificată; căci

aici se încadrează „inventarele”, „prozaismul” poetic, altfel spus: tocmai ceea ce a adus realmente nou poezia secolului nostru!

Baudelaire inaugurează direcţia ce lărgește sfera poeticului prin „poetizare” (a „urâtului” chiar) – Mallarmé, Rimbaud, Valéry ș.a. – în timp ce Whitman se află la originea direcţiei vitaliste, depoetizante (Ernst Stadler, poezie „prozaică”, discursivitate șocantă, „inventare”, cultivarea arbitrariului ş.a.m.d.), în care se înscrie Marin Sorescu; viaţa este preferată artei, vitalismul atenuând estetismul, fără a se renunţa – evident – la o estetică. Direcţia ce descinde din Baudelaire își scoate în stradă instrumentarul, cealaltă și-l ascunde cu grijă; în prima artificiul este frapant (expus cu oarecare orgoliu de initiât chiar), în a doua apare artificiul evitării artificialului. Tendinţa artistică este mai generală, nereducându-se la domeniul poeziei: astfel s-a ajuns, în plastică, la operele lui Marcel Duchamp și la cunoscutele *objets trouvés”,* toate contribuind la cristalizarea și impunerea orientării antiestetizante, definitorie pentru arta vremii noastre. Închizând paranteza menită a reliefa modernitatea de substanţă a poeziei soresciene, să revenim asupra locului pe care autorul îl ocupă în cadrul culturii românești.

Impus tocmai în perioada în care se cristaliza la noi climatul de antidogmatism (cristalizare la care și poetul a participat activ!), Marin Sorescu a rămas, până astăzi, un exponent al antidogmatismului; natura lui de insurgent îl predispunea, de altfel, Ia aceasta. Spârgând tiparele existente (pe care nu le ignoră, de vreme ce face eforturi constante de a le dovedi caducitatea și ridicolul). Marin Sorescu a contribuit la modernizarea rapidă a poeziei noastre postbelice.

Ceea ce-l definește pe acest artist este vocaţia insurgenţei, în ciuda diversităţii experimentelor sale artistice (săvârșite nu numai în domeniul poeziei), o calitate rămâne constantă în scrisul lui Marin Sorescu: ostentaţia. Ea îi este, de altfel, expresia temperamentală și literară specifică. Nu putem neglija faptul că este vorba de

un atribut de modernitate. Căci, se știe, în literatura modernă, motivele literare se asociază spontan cu tratarea lor anterioară, creaţia propriu-zisă fiind secondată de umbra ei: conștiinţa critică-Cele mai multe dintre poemele lui Marin Sorescu obiectivează în același timp o atitudine lirică și o meditaţie asupra condiţiei poeziei, aspectul programatic fiind adesea vizibil, ca și cel experimental.

Aceasta explică de ce referentul livresc este o prezenţă tutelară în poezia soresciană. Se face aluzie de preferinţă la cele mai cunoscute opere de artă, la miturile fundamentale sau la sistemele filosofice, dându-se întotdeauna o replică (interpretare) surprinzătoare. Cu cât referentul este mai cunoscut (și, prin aceasta, previzibilitatea sporită), surpriza rezultată din răsturnarea raportului așteptat este mai mare. Exemplele sunt numeroase și e suficient să amintim – la întâmplare – „metamorfozarea" lui *Don Juan* (în volumul *Tușiţi),* sau persiflarea mitului homeric în poemul *Ulise* (din volumul *Norii).* Foarte frecvente sunt aluziile biblice și cele la clasicii literaturii universale; latura parodică a operei sale este, pe cât de vastă, pe atât de subtilă; căci parodia cea mai rafinată este recognoscibilă fără ca cititorului să i se indice autorul parodiat.

Literar, Marin Sorescu se manifestă aproape mereu à rebours; el este un tip insolit de alexandrin (conștient de apăsarea inevitabilă a culturii existente), căruia îi trebuie un element motor, o manifestare culturală anterioară faţă de care să ia atitudine (nu altfel procedase Ion Barbu în *Poezia leneșe).* Parodiile din primul volum erau manifestarea cea mai „inocentă", ele ilustrând, didactic aproape, voluptatea poetului de a crea în răspăr. Ceea ce nu presupune în chip necesar ironia! Poemul *Nevermore* este dovada cea mai concludentă în această privinţă

Impresia pe care o creează textele soresciene este că autorul lor nu vânează momentul privilegiat al „inspiraţiei", ci modelul de luat în răspăr. Muza lui este existentul cultural, suma de prejudecăţi existente, rutina; el imaginează noul ca replică (nu neapărat ironică) la ceva

existent și, fascinat de magia insolitului, caută interdicţiile spre a nu le respecta și canoanele pentru a se abate de la ele.

Secole de-a rândul poezia a fost înţeleasă ca exerciţiu retoric și – cum excesele provoacă exagerări în sens contrar – era normal să se ajungă la atitudini opuse, vizând „depoetizarea” (de fapt: derctorizarea) liricii. Marin Sorescu ar putea spune, ca Verlaine*: „Prends l'éloquence et tords-lui son cou!*[1]; numai că e mai consecvent principiului enunţat, nerostindu-l în versuri ritmate și rimate… Poeziile lui sunt antiretorice; ca și la Petre Stoica, prozaismul este deliberat, situându-i pe autori la antipodul „graţioșilor” tip Emil Brumaru sau Șerban Foarţă.

Marin Sorescu este unul dintre scriitorii români cu cea mai constantă atitudine anticalofilă; este mai radical în această privinţă decât Camil Petrescu însuși! Experimentul din *La lilieci* și neîncrederea-i în ritm și rimă se explică tot prin această atitudine definitorie.

Manifestându-se întotdeauna polemic, este riscant să vorbim, în cazul acestui autor, despre *modéle literare,* în accepţiunea consacrată a sintagmei. Îi înţeleg iritarea în faţa celor ce-l fac „dependent” de poezia străină și sunt convins că A-Toma și Eugen Frunză l-au influenţat mai mult decât Paul Éluard sau Jacques Prévert, din simplul motiv că numai maniera primilor doi îl irita…

În cazul unei creaţii cu un atât de pronunţat caracter polemic, suntem datori să analizăm modul în care are loc (dacă are) *autonomizarea replicii.* Vorbind despre natura polemică a poeziei soresciene, nu putem face abstracţie de volumul de debut *(Singur printre poeţi),* chiar dacă autorul nu a introdus piese din el în antologii. Că Marin Sorescu a scris parodii nu este o întâmplare: și nici explicaţia prin simplul joc sau printr-o „pregătire” în vederea abordării literaturii „serioase” (ca și când și-ar fi propus o acordare a instrumentelor înainte de a apare la rampă) nu este suficientă. Parodia explicită (pe cea implicită continuă să o practice și astăzi) este faza incipientă a modului în care

1 „Sucește gîtul elocinței !“ (trad- C. D. Zeletin).

Marin

Sorescu înţelege actul artistic; este, cu alte cuvinte, prima lui formă de expresie personală, constituind un prolog ideal al operei acestui insurgent.

Putem afirma acum, la două decenii de la debutul poetului, că nu se putea un început mai organic, mai firesc, în devenirea lui artistică, decât parodiile Parodia explicită reprezintă copilăria acestui insurgent înnăscut și tocmai de aceea, maturizându-se, a abandonat-o fără nostalgii, care vor apărea, poate, la bătrâneţe, așa cum se întâmplă cu jucăriile uitate în pod și regăsite, aureolate de nimbul amintirii, peste decenii. Parodiile acestea nu sunt deci exerciţii, ci o formă elementară de manifestare tipic sorescianã. Este datoria criticii să scoată parodiile din locul periferic în care au fost plasate. Căci ele subliniază organicitatea devenirii artistice a autorului lor. anticipând deopotrivă propensiunea spre ludic și preferinţa pentru creaţia à *rebours.*

Parodia nu presupune exclusiv ironia, ci în primul rând un mijloc eficient de a te detașa de o convenţie, asumându-ţi-o. Căci poetul nu și-a propus, de pildă, să-l ironizeze pe Macedonski, în parodierea căruia văd „actul de naștere” al poeziei soresciene. Există în finalul replicii la *Noaptea de octombrie* acel pasaj cutremurător, de un patetism de care Marin Sorescu este capabil, dar pe care și-l permite doar în parodie, reprimându-și-l cu atenţie în celelalte poeme: „Ca un nebun atuncea am izbucnit în râs. / Un râs ciudat, demonic, un râs ca-n alte sfere, / Că miile de tomuri cădeau din etajere / Și geamurile toate vibrau precum un clopot- / Se adunase lumea și eu râdeam în hohot. *I* Râdeam de mine însumi, de viaţa-mi scursă-n van, / Râdeam că am scris versuri, că nu am fost băcan, / Sau negustor, sau popă, sau mare amiral... / Râdeam de mine însumi, râdeam. În general, / De toţi acei lunatici, flămânzi și trenţuroși / Ce cumpără hârtie și mor tuberculoși, / Crezând că după moarte posteritatea dreaptă / O să-i cinstească veacuri de-a rândul pentru faptă”. *Acesta* este râsul tipic sorescian: un râs ce nu presupune

automat amuzamentul, ci atrage atenţia asupra unor lucruri extrem de grave, uneori chiar tragice. Vocea lirică râde *în hohot*; să nu uităm că se și plânge în hohot... Mimând un râs demonic, poetul vituperează împotriva unor stări de lucruri scriind, astfel, poezia civică. Dar ea este, înainte de toate, poezie. Textul clocotește de ură, fiind poezie de factură parodică, dar poezie *lirică!* Este curios cât de repede a fost uitată (sau doar neglijată?) observaţia călinesciană din finalul articolului citat: Marin Sorescu nu este un „parodist" în înţelesul curent al cuvântului, ci un „fantast". În parodie, artistul a găsit prima cale de manifestare a atitudinii lui structural polemice. Faptul că n-a insistat confirmă intuiţia călinesciană.

Ajungând în acest punct al discuţiei, se cuvine să reinterpretăm aprecierea curentă potrivit căreia Marin Sorescu ar fi, înainte de toate, un ironist. El râde pentru că nu-și permite să înjure și să plângă. Nu râde spre a descreţi frunţile, ci spre a ne pune pe gânduri! De aceea am considerat reprezentativă pentru activitatea-i de parodiator replica la Macedonski. În volumul *Tinereţea lui Don Quijote* figurează un text (*Darul)* ce poate oferi „cheia" înţelegerii ironiei soresciene. Specialistul care colindă muzeele lumii, „umplându-le de ridicol" prin dovedirea faptului că expuneau copii, și nu originalele tablourilor, este un personaj emblematic pentru întreaga creaţie sorescianã. Redus la pretextul epic, poemul ar deveni o „poantă" banală și poate cel mult teribilismul ar atrage atenţia unor cititori. Tema adâncă a poemului ţine însă de sfera tragicului, implicaţiile fiind extrem de profunde. Dovedirea falsităţii unui etalon este de un tragism comparabil cu pierderea unei credinţe; lupa demascatoare este aici instrumentul științei (progresului) sau, poate, al diavolului; oricum, acţiunea ei – pozitivă, în fond! – este pustiitoare, însingurarea deplină a celui capabil a sesiza falsitatea lucrurilor marchează apogeul tragediei; lipsa unei ieșiri din impas dovedește clar (salvarea lipsind cu desăvârșire) că nu putem vorbi de

comic. „Scenariul” este, poate, comic (sau ar putea fi receptat ca atare); substanţa poemului e însă tragică. Tulburător, textul este grăitor în privinţa modului în care simplitatea (aparentă) poate face casă bună cu gravitatea și cu profunzimea.

Merită amintită, în acest context, afirmaţia autorului, făcută în prefaţa la ediţia a doua a parodiilor: „Nu am intenţionat și nu m-am obosit niciodată să fac lumea să râdă. Cu atât mai puţin am căutat să stârnesc râsul pe seama poeziei. Poezia a fost pentru mine întotdeauna ceva foarte înalt, aproape sfânt”. Cauza principală care a dus la echivalarea aproape automată a poeziei soresciene cu ironia este faptul că, neputând suporta clișeele, le-a luat mereu în răspăr. Preferinţele poetului merg însă spre grotesc, nu spre comic (cum s-a crezut, greșit, multă vreme, dat fiind că autorul debutase cu parodii).

Insistându-se excesiv asupra caracterului polemic al operei sale și asupra aspectelor ironice ale acesteia, imaginea globală a creaţiei poetice soresciene a fost involuntar falsificată. S-a ignorat, de exemplu, faptul esenţial că Marin Sorescu a cultivat cu insistenţă *elogiul,* chiar dacă l-a ascuns sub masca persiflării, uneori. Poemul *Trebuiau să poarte un nume* este ilustrativ în acest sens, ca și *Muzeul satului* sau *Ctitorie.* Prin atari texte (și prin altele; un foarte frumos elogiu adus actului de a scrie găsim în *Scribul),* Marin Sorescu se dovedește cel mai subtil autor de elogii din poezia noastră contemporană. El este cu atât mai original cu cit elogiază ignorând mijloacele tradiţionale ale laudei.

Ostentaţia nu este la Marin Sorescu exclusiv temperamentală, ci și truc literar de evitare a confesiunii directe; prin aceasta, el se încadrează într-o direcţie urmărită programatic în poezia modernă, în care economiei de mijloace retorice i se asociază economia de sentimente exprimate. Marin Sorescu scrie sub imperiul lucidităţii, nu al „inspiraţiei”; ceea ce nu înseamnă că spontaneitatea lipsește! Ea este inteligent exploatată, estomparea sa fiind voită.

Emoţia este privită ca intolerabilă slăbiciune de acest autor stăpânit, totuși, de afectivitate (greu reprimată). Într-un poem din volumul *Astfel* el asociază emoţia cu o infirmitate: „de aceea mă emoţionez și mă bâlbâi” *(Ameţeala).* Cinismul aparent nu este decât un truc artistic inteligent; dacă lucrul era evident și în volumele *Poeme (Retroversiune, Reminiscenţe), Moartea ceasului (Un acoperiș, Singur*) și chiar *Singur printre poeţi (Al. Macedonski – Noaptea de octombrie),* culegerea din 1968 *(Tinereţea lui Don Quijote)* lasă să se întrevadă mult mai clar sensibilitatea poetului. Volumul îi arată cititorului că acest autor ce face eforturi atât de mari să pară detașat, până la cinism, iubește totuși visele *(Visam și noi),* este sensibil și chiar tandru, capabil de o candoare seducătoare în texte precum *Jucării.* Nu la sensibilitate s-a renunţat, ci la modalitatea consacrată de manifestare a ei în poezie.

Definitoriu pentru modalitatea sorcsciană de exprimare a sensibilităţii îmi pare poemul *Cine,* unde ideea că nu ne auto înţelegem îndeajuns („Să cercetăm bine / Cine se ascunde sub noi, / Să fim foarte atenţi / Pe cine numim / Eu.”) este „plasată” cu scopul de a scoate în evidenţă – cu pronunţat regret – convenţionalismul vieţii cotidiene: „îndesaţi cu genunchiul / Sub niște măști, / Atât de convenţionale, / Râsul. plânsul, iubirea, /Ne căznim, stângaci, / Să fim familiari cu noi. // Poate chiar reușim / în unele momente, / Dar ne speriem grozav / Când ne auzim glasul”.

Finalul sugerează o extrem de interesantă autodefinire, pentru că Marin Sorescu „se sperie”, la propriu, când glasu-i adânc este lăsat să se audă pur, neacoperit de platoșa liniștitoare a detașării-Teama de ridicol îl face să fie cu prea multă insistenţă ironic. Marin Sorescu se teme de exprimarea nudă a emoţiei precum asceţii de ispitele lumești. Dar persiflarea convenţiilor vieţii cotidiene nu se face pentru a râde, ci pentru a le ucide; nu e veselie aici, ci, mai degrabă, ciudă! O tristeţe sinceră, provocată de „pervertirea” marilor sentimente. Într-un poem (*Nu ne mirăm),* artistul deplânge atrofierea

sentimentelor: „E un zgomot de mașini, / Temperatura omenirii scade, / Sentimentele tind către zero, / Noi nu ne mirăm de nimio, / Suntem în continuu progres”. Nu mai este aici ironie, ci constatare tristă, ce se vrea un semnal de alarmă. Și dacă vrem să raportăm totuși un atare text (în care se „constată” reducerea la jumătate a temperaturii corpului omenesc) la umor, o putem face doar la ceea ce s-a numit „umor negru”. În aceeași sferă se înscrie poemul *Exigenţă,* în al cărui final se vorbește despre extirparea senzorilor și despre diminuarea conștientă a activităţii nervoase. Este puţin probabil că artistul s-a gândit în momentul scrierii poemului la ideea rimbaldiană a exacerbării percepţiei senzoriale, dar raportarea la celebra scrisoare către Paul Demeny îmi pare profitabilă întru reliefarea noutăţii atitudinii propuse de poetul nostru

Rimbaud era convins că poetul nu se naște, ci *„devine* vizionar” prin „dereglarea îndelungată” nelimitată, raţională a tuturor simţurilor”; este, zicea Rimbaud, „inefabila tortură” care, conducându-l spre necunoscut, face din poet „supremul Savant”. Pentru Marin Sorescu, sfera necunoscutului s-a extins, incluzând și replicile la cunoscut; vizionarismul său, atât de diferit de cel rimbaldian, este expresia unei alte vârste culturale. Grija cea mai mare nu mai este să-și exacerbeze percepţia senzorială, ci să-și supravegheze emoţiile și, mai ales, expresia lor. Reîntâlnim idealul barbian al temperării emoţiei prin intelect. Artistul vorbește, de altfel, într-un poem *(Harta),* despre „insula de foc” ce este inima, radical deosebită de „partea cea mai uscată”: fruntea. În volumul *Moartea ceasului* își manifestase regretul că poezia nu poate ascunde, totuși, afectivitatea: „Mi-e urât în cămașa asta / De litere / Prin care îmi ies ușor / Respiraţia și bătăile inimii”. (*Singur).*

Ideea salvării sentimentelor apare în poemul *Atlantida*. În volumele *Tușiţi, Suflete, bun la toate* și *Astfel* se înmulţesc referirile la atrofierea sensibilităţii în atât de agitata epocă modernă („— Pe ce treaptă de civilizaţie / Ne aflăm? / – în epoca pietrei șlefuite, / întrucât singura piatră

șlefuită / Care se găsise, / Inima, / A fost pierdută.”; *La lecţie),* fără a se cădea vreodată în paseism sau în desueta atitudine anticitadină.

Reîntoarcerea la sensibilitate este exprimată în elogiul sugerat în titlul volumului din 1972: „O, suflete bun la toate! /-/ Poate că abuzăm de tine / Folosindu-te ca pe o perie / Ca pe un burete/ Ca pe o stea/ Ca pe un telescop, / Ca pe o cârpă”. *(Suflete, bun la toate).*

Cum vedem, poetul acesta afișând o superioară detașare de trăirile curente crede în perenitatea marilor sentimente și ceea ce urmărește este doar înnoirea *expresiei* lor. Cea mai bună dovadă este oferită în poemul *Precauţie*; autorul se autodefinește aici, arătând că „insensibilitatea” lui este o mască deliberată, o armură pe care și-a confecţionat-o în mod conștient.

Dar ce se ascunde sub această adevărată „platoșă”? O tulburătoare spaimă provocată de însingurarea omului modern, rupt din relaţia tradiţională cu lumea și cu natura. Nu întâmplător, în același definitoriu volum *Tinereţea lui Don Quijote,* mediul înconjurător îl constituie nimicul *(Exigenţă),* golul *(Echilibru)* sau pustiul *(Vine* și *Darul*) – Provocatoare de spaimă incurabilă *(Pieton),* însingurarea duce la înstrăinarea de sine, sugerată în des citatul text intitulat *Cine.*

Această temă lirică avea să ducă la dezvoltarea unei laturi existente de la început în opera soresciană. Simptomatică pentru viziunea poetului era, în volumul *Moartea ceasului,* imaginea „oamenilor mecanici”, a robotului în care tinde să se transforme omul căruia i se atrofiază, continuu, sensibilitatea *(Roboţii).* Aceeași dezumanizare alarmantă este sugerată, cu alte mijloace, în poemul intitulat *Viziune* („Străzile erau înţesate de lume…”).

În prefaţa unui volum care, într-un fel, reprezintă și o „restituire” de istorie literară, nu putem să evităm o cât de rapidă trecere în revistă a cărţilor aici antologate.

Culegerea care l-a impus rapid în conștiinţa publicului pe Marin Sorescu este cea de *Poeme,* imprimată

în 1965. Într-o vreme în care „steaua” lui A. Toma nu apusese definitiv, insolenţa acestui tânăr ce spunea lucrurilor pe nume era cuceritoare. S-a întâmplat lucrul curios ca naturaleţea să provoace... surpriza. După atâţia ani de retorică obositoare și previzibilă, nu putea să treacă neobservat acest ton: „Am zărit lumină pe pământ, / Și m-am născut și eu / Să văd ce mai faceţi. / / Sănătoși? Voinici? / Cum o mai duceţi cu fericirea? / / Mulţumesc, nu-mi răspundeţi. / Nu am timp de răspunsuri, ÿ Abia dacă am timp să pUn întrebări”. *(Am zărit lumină...* Ultimele trei versuri ar putea fi folosite drept motto al unui studiu dedicat operei acestui insurgent. Să notăm și faptul – nu lipsit de importanţă în privinţa modernităţii poeziei soresciene – că viziunea aceasta detașat-ironică ne-o evocă pe cea a graficianului Jean Effel.

Este știut că efectul ostentaţiei este mai eficient când se iau în răspăr temele cele mai curente ale poeziei dintr-o epocă. Sorescu inaugura un mod – foarte curajos, pe atunci! – de a trata în versuri istoria (din păcate, inflaţia epigonilor a demonetizat uneori procedeele). Oricând citabile într-o antologie de bună poezie patriotică sunt poemele precum *Bărbaţii, Muzeul satului, Ctitorie* și des amintitul *Trebuiau să poarte un nume.* Urica patriotică a lui Marin Sorescu dădea lovitura de graţie unei poezii patriotarde ce proliferase în maniera cunoscută a vieţuitoarelor parazite.

Amintim aici frumosul epitaf, cuceritor prin simplitate, din *Ctitorie*: „Noi, Ion și Ioana, / Cu puterile noastre/ Am durat acest sfânt/ Copil/ întru veșnica pomenire/ A acestui soare/ Și-a acestui pământ”. Omul privit ca o ctitorie, pe un tărâm aflat mereu în calea năvălirilor pustiitoare, la marginea unor imperii puternice, sugerează un nou mod de a înţelege istoria; tocmai această înţelegere face ca probele materiale ale trecerii noastre prin veac, oricât de umile, să fie înnobilate de prezenţa oamenilor care le-au făcut – în ciuda tuturor vicisitudinilor – să dureze. Noutatea este certă și, nu întâmplător, ea a făcut „școală”. *Muzeul satului* este textul reprezentativ din

acest punct de vedere. Și găsim în finalul poemului o manifestare de patetism, surprinzătoare la un poet care, în aparenţă numai, se joacă scriind versuri: „Vizitatori, / Nu atingeţi sărăcia și tristeţea/ Aflate-n muzeu- / Sunt exponate originale / Ieșite din mâna, din sufletul și din rărunchii acestui popor / într-o clipă de încordare și spontaneitate / Care a durat / 2ÜÜ0 de ani”.

Așa cum este înţeleasă istoria poporului român, ea se concentrează, întreagă, în spiritualitatea românească și – evident – în expresia plenară a acesteia: literatura naţională. Rareori s-a adus Poeziei un elogiu atit de măre ca în poemul *Trebuiau să poarte un nume,* unde se atribuie poetului naţional puterea de a sugera toată istoria și întreaga sensibilitate a unei seminţii.

Antologică este și poezia *Shakespeare,* care a avut privilegiul de a fi analizată de G. Călinescu și pe care Alain Bosquet a tipărit-o în*les cent plus beaux poèmes du monde* (1979).

Volumul din anul următor *(Moartea ceasului,* 1966) contura mai clar trăsăturile definitorii ale poeziei lui Marin Sorescu, individualizând-o deplin în spaţiul liric al deceniului al șaptelea. Simptomatic pentru tehnica à *rebours* adoptată este un vers ironic („Așa cere tradiţia”) din finalul poemului *Meșterul Manole*; căci Marin Sorescu procedează întotdeauna așa cum *nu* cere tradiţia. Surpriza este căutată, provocarea ei săvârșindu-se prin evitarea previzibilului. Plăcerea de a persifla convenţii înrădăcinate (precum cea de a zâmbi în faţa aparatului de fotografiat) este luată în răspăr în poemul *Vânat.*

Ultimul text arată cât de nedrept ar fi să reducem materia volumului *Moartea ceasului* la o sumă de ironii și persiflări. „Mecanismul” constă în „demontarea” realului și încercarea de a recombina, în atelier, elementele disparate ale naturii. Demontarea vieţii înseamnă însă moarte și autorul va sugera mai clar încă, în poemul *Pricina,* pierderea dureroasă a firescului existenţei.

Unul din textele reprezentative din *Moartea ceasului* este *Vis.* Pe de o parte, pentru că tipic soresciană este aici

ironia la adresa folosirii „din obișnuinţă” a unor teme poetice, a unor asocieri stereotipe ş.a.m.d. Pe de altă parte, nu poate trece neobservată dorinţa poetului de a „împăca” și oamenii și natura. Un poem complementar în această privinţă *(De rebus)* vom găsi în volumul publicat în 1968. Poetul vrea să „împace” oamenii, natura și lucrurile- Ne amintim că Baudelaire atrăsese atenţia asupra „limbii” esoterice a Naturii, ale cărei *„confuses paroles”* ar fi dator să le surprindă poetul *(Correspondances).* Este sugestiv interesul lui Marin Sorescu pentru „limba lucrurilor”, ce oferă o posibilitate de lărgire a domeniului poeziei.

În volumul din 1966, poetul acesta ce fusese luat drept autor comic obiectivează o terifiană imaginaţie, în poeme conţinând viziuni cutremurătoare. Cea mai impresionantă este, fără îndoială, *Gura racului,* care ar merita citată integral dacă nu ar figura în corpul volumului de faţă.

Într-un alt poem *(Perseverare)* este sugerată ideea că am venit prea târziu, într-o vreme lipsită „de mistuirea creatoare din epoca începutului: „Voi trece pe lângă fum / Până când fumul, de rușine, / Va deveni iar flacăra / De la început”. Antologice sunt, în culegerea amintită, și cele două texte intitulate *Viziune* (începutul primului poem amintește procedeul lui Robert Desnos din *Le Pélican)*

Volumul *Tinereţea lui Don Quijote* (1963) a marcat momentul terminării unei perioade de fecunde căutări. Asemenea unui fluviu ieșit dintre munţi, tăindu-și maiestuos o cale sigură în câmpie, Marin Sorescu a atins un nivel ce i-a permis o creaţie mai calmă, lipsită de surprize. Este perioada în care, stăpân pe mijloacele sale, artistul își exploatează plenar descoperirile, impunându-și vocea lirică (poate și atracţia teatrului l-a făcut să renunţe, temporar, la experimente în domeniul poeziei lirice).

Expresia acestei perioade de fructificare „până la capăt” a modalităţii lirice care, atunci, îl definise deja, o găsim în volumul *Tinereţea lui Don Quijote* și în alte trei care i-au urmat: *Tuşiţi* (1970), *Suflete, bun la toate* (1972), *Astfel* (1973). Sunt culegeri în care autorul nu și-a propus

schimbări esenţiale (dar volume ce confirmă vocaţia poetului, definindu-i mai pregnant originaltatea și locul în poezia contemporană). În ele, motivul *cărţii* apare cu o frecvenţă mai mare; reprezentativ este poemul *Alergătorul,* din volumul *Tușiți.* Același stil parabolic îl întâlnim în *Simetrie,* unul din cele mai bune texte din întreaga culegere.

În volumul *Suflete, bun la toate,* revoluţia săvârșită de artist în poezia română contemporană este sugerată, în cunoscutu-i stil parabolic, într-un text căruia a refuzat să-i dea titlu (versul inaugural: „Ca și când m-am jucat...") Ironie? Sarcasm? Greu de răspuns. Un lucru este cert, însă: autorul este perfect conștient de locul de excepţie pe care-l ocupă în cadrul liricii de astăzi și asta explică, în parte, aversiunea lui declarată faţă de critica literară (o sugerase încă din poemul *Shakespeare).*

În volumul *Astfel* sunt ușor observabile alte confirmări ale vocaţiei poetului, binevenite spre a „rotunji" o perioadă de creaţie. Merită amintită lirica patriotică din textul ce dă și titlul volumului (*Astfel),* poemul *Ameţeala* (unde este repetată încrederea sinceră în logos: Cicero, Demostene, Cato „aveau ceva măreţ și credeau în cuvânt") și memorabilul *Nevermore.*

Fiind vorba de o perioadă esenţială de creaţie, este cazul să-i marcăm ipoteticele pietre de hotar. Cronologia strictă o vor stabili poate, cândva, cei dedaţi cu atari îndeletniciri. Reperele ideale (și, oricum, operaţionale în analiza operei) îmi par replica la Macedonski (din *Singur printre poeţi)* și cea la Edgar Poe (din *Astfel).* La interval de aproape un deceniu, două replici la poeme arhicunoscute sunt în măsură a defini originalitatea unui artist. Departe de a-i îngrădi originalitatea, raportarea permanentă la existentul cultural i-a incitat fantezia și l-a obligat să caute în permanenţă insolitul. Opera lui se încadrează în ceea ce Ion Barbu numea, în 1959, „creaţia literară critică", opusă „stadiului naiv al creaţiei literare nereflexive" *(Direcţii ele cercetare în matematicile contemporane).*

Dar iată că scriitorul în opera căruia referentul livresc era o prezenţă tutelară oferă, în 1973, un volum menit a șoca atât publicul larg cât și critica: *La lilieci.* Cum vedem, poetul nu a acceptat prea mult „cantonarea” în modalitatea lirică ce-l impusese (și pe care n-a abandonat-o definitiv), propunând o alta, de frapantă noutate. După ce experimentele-i cele mai îndrăzneţe le făcuse, de câţiva ani buni, în teatru, iată că poezia redevine „creuzetul” ales pentru găsirea unei noi înţelegeri a literaturii. Anticipări ale noii modalităţi literare existau și în celelalte cărţi ale autorului (poemul *Halebarda* este un exepmlu), poezia scrisă de Marin Sorescu după 1973 nefiind decât dezvoltarea cu precădere a unor latenţe ce existau în scrisul său; este vorba de o radicalizare, nu de o schimbare la faţă.

Anul 1973 marchează *radicalizarea atitudinii anticalofile* a scriitorului, atitudine a cărei expresie relevantă este *La lilieci.*

Aici, Marin Sorescu a inclus poeme din care să nu poţi cita un vers „frumos” în accepţiunea tradiţională. Totuși ar fi abuziv să vorbim despre o „estetică a urâtului”; mai adecvată îmi pare observaţia că e vorba de tatonarea unui *alt fel de expresivitate.* Se tinde spre o lărgire a domeniului poeticului, atingându-se, fără doar și poate, una din limitele acestuia. Sunt selectate cuvintele cele mai „dure” (un text intitulându-se *Buduroi),* ceea ce discreditează implicit prejudecata „nobleţei” unor cuvinte sau imagini. Este o „democratizare” totală a limbajului poetic și a „strategiei” retorice, ceea ce are drept rezultat revigorarea unui atât de vechi gen literar.

Ciclul constituie un experiment extrem și, de aceea, irepetabil; aici, poezia a fost adusă – conștient – într-un impas. S-a vorbit mult despre inserţia „prozaicului” în poezie; nefiind om al jumătăţilor de măsură, Sorescu a mers până la limită, atingând-o. Petre Stoica practica poezia „prozaică” rămânând însă în sfera lirismului; la Marin Sorescu, delirizarea este totală. Textele rezultate pot să nu ne placă, dar nu le putem nega interesul. Niciun

botanist nu își reduce studiul la analizarea florilor frumos colorate…

Lirismul este ocolit cu atâta atenţie încât această insolită replică la *Amintirile* lui Creangă se vrea – și este! – mai puţin lirică decât scrierea humulești eanului-Poezia a mers așadar mai departe decât proza în evitarea a ceea ce era considerat, odinioară, domeniul privilegiat al poeziei: gingășia, sensibilitatea, duioșia. Petre Stoica se află în vârsta lirică a poeziei, scriind admirabilul volum *Arheologie blinda.* „Arheologia" sorescian ă din *La lilieci* este sarcastică; „cioburile" descoperite în adâncurile amintirii sunt reconstituite burlesc, prin umplerea golurilor cu un liant ţipător, strident, șocând mai mult decât albul din reconstituirile arheologilor de meserie.

De universul lui Petre Stoica amintesc, în primul volum al ciclului: litografia scorojită înrămată de *Nea Florea,* ieșirea la poartă, duminica *(Lumea albă)* și imaginea lui Marin Clanaristul *(Fanfara).* Dar Marin Sorescu merge mult mai departe decât Petre Stoica; în vol. II din *La lilieci* găsim poemul *Cine mai trece pe drum,* unde simpla enumerare este expresivă. Observăm aici că efecte eufonice (rare!) se obţin și în lipsa rimei.

Cum era firesc, o atare revoluţionare a limbajului poeziei a întâmpinat rezistenţa înverșunată a comentatorilor care nu vor să treacă de stadiul atins de Minulescu, bunăoară. Dar receptarea celor trei cărţi ale ciclului a înregistrat cele mai variate atitudini, de la negarea totală de către Eugen Barbu până la premierea de către Academia Română.

În privinţa tehnicii scriitoricești, s-au propus îndreptăţite raportări la tradiţia autohtonă a Iui Anton Pann și la *Antologia orășelului Spoon River* de Edgar Lee Masters. Vădită este, în unele poeme, înrudirea cu Arghezi (cel din *Flori de mucigai);* există în vol. II din *La lilieci* un text *(Procesul)* amintind îndeaproape tehnica argheziană din *Pui de găi…* Din aceeași carte amintim și Act *de prezenţă,* bufonerie spirituală *à la* Jean Effel. Notabilă este și imaginea inaugurală (a ciclului), cea a Litrului care

„arăta de cu toamnă opincile viitoare, pe spinarea porcului gras” *(Nea Florea).*

Foarte sugestiv îmi pare textul *Craiova văzută din car:* „Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș din lume, / Rămân și acum încremenit când mă gândesc, îmi lasă gura apă. / Era și primul oraș care-mi ieșea în cale, / Poate și asta contează, *aveam retina proaspătă, fără gunoaie (s.m.)* ¡ Și i-am descoperit dintr-odată întreaga strălucire”. Am reprodus începutul poemului deoarece asta ne propune Sorescu în tot ciclul *La lilieci*: alungarea „gunoaielor” din privire, reîmprospătarea percepţiei.

Ciclul a fost elaborat și publicat de-a lungul unui interval (I – 1973, II – 1977, III – 1980) în care întreaga creaţie poetică a lui Marin Sorescu a fost marcată de radicala experienţă amin

1 Mircea Iorgulescu, *Ceara și sigililul,* Editura Cartea Românească, București, 1982, p. 148.

tiţă Rezultatele se văd în cele doua volume de poezie de dragoste imprimate în acel interval: *Descântoteca* (1976) și *Sărbători itinerante* (1978). Îndeosebi primul volum amintește mijloacele expresive din *La lilieci.* O „domolire” a stridenţelor găsim în volumul (superior din punct de vedere al realizării artistice) *Sărbători itinerante.* Culegerea are un pronunţat caracter experimental, autorul încercând aici (ca și în *Descântoteca)* deretorizarea eroticii. Conţinând lirică erotică, volumul obiectivează în același timp și o meditaţie asupra condiţiei acesteia în momentul literar în care a apărut. Volumul este programatic și tocmai prin aceasta definitoriu pentru autorul lui. Cred că poetul a ales intenţionat poezia erotică pentru a-și ilustra experimentul, dat fiind că, în cadrul acestei poezii, confesiunea și retorica păreau de neînlăturat.

Marin Sorescu scrie o poezie programatic neconfesivă, lucrul fiind mai frapant în lirica erotică- Simţind totuși tentaţia obiectivării confesiunii, o „deturnează” în epic, dramatic, prozaism sau bufonerie. Rezultatul este, ca și în *La lilieci,* o împrospătare a temei

atât de vechi! Este vorba de o împrospătare deliberată, prin îndepărtarea petelor făcute de rugina rutinei literare.

Ar fi nedrept să vedem numai tentativa de înnoire (ceea ce n-ar fi deloc puţin, dar nici mult prea mult...) în acest volum, care conţine poeme de certă durabilitate estetică. Atunci când replica se autonomizează deplin, rezultatele sunt remarcabile, ca în memorabilul *Bocet crăpat,* în care substratul eseistic este tratat liric. Oricând citabile într-o antologie a liricii erotice românești sunt poemele *Așteptare, Îndepărtarea malurilor, Tava cu jeratec.*

Poeziile din volum sunt antiretorice („Simţi cum se strecoară retorismul?" – avertizează în *Ferigă),* ceea ce-l sperie pe autor fiind – paradoxal – tentaţia... clasicului: „Muzica e zgomot fără tine/ (Vers de sonet, pune-l deoparte, / Ce vrei, nu mă pot dezbăra de tradiţie așa cu una cu două, / E în mine un clasic, care mă îngână") *(Apus nr. 15*); și în *Forţe în plus* atrăgea atenţia, ironic, asupra prezenţei unui „vers clasic".

Rarele rime interioare sunt relevante pentru că sunt neașteptate în contextul volumului. Într-un caz, apariţia (spontană, poate) a unui distih îl determină pe poet să se simtă dator a-i... motiva prezenţa: „Așa că mai bine anonimi și în pat/ Decât anonimi în trecutul îndepărtat. / Rimează? Un pic, din cauza ta / Fac concesii formelor fixe, / Formelor tale fixe. / Gazeluri trebuie să-mi inspiri, / Sonete, glose rondeluri – / Să nu-mi mai vii cu inspiraţie / Vărsată". *(Tava cu jeratec).* Citind, într-o recenzie din *România literară* (nr. 18 / 1979), aceste versuri, anticipam că dacă versul alb se va impune definitiv și dacă prozodia tradiţională va deveni tabú, Marin Sorescu va scrie sonete, glose, rondeluri. Și iată că, la puţini ani după aceea. Marin Sorescu publică mai multe sonete în volumul *Fântâni în mare* (1982)! Explicaţia nu stă, se înţelege, în „prezicerea" unui critic, ci în permanenta propensiune spre ludic a poetului; ea explică în mare măsură teribilismele și ostentaţia insolentă. În multe poeme, artistul se joacă dezinvolt, dând cu tifla clișeelor și cultivând cu voluptate

polisemantismul. Spaima de gravitatea scorţoasă este evidentă și lirismul se manifestă în prezenţa tiranică a unei atitudini subiective: ostentaţia.

Simpla lectură a textelor în care este folosită prozodia tradiţională *(În groapa cu cuvinte, Don Quijote și Sancho Panza Troia, Poveste, Fior de început)* indică modul foarte liber în care este preluată (nici nu putem fi întotdeauna siguri că este preluată cu adevărat) convenţia prozodică tradiţională. Rarele rime interioare sunt relevante pentru că sunt neașteptate în contextul poeziei soresciene, analizată de Vladimir Streinu drept unul din „cazurile extreme de verslibrism contemporan". În cel mai recent volum al autorului găsim acest poem, de certă factură Indică: „Mă doi genunchii, piept, rărunchi. / Văzută viaţa din ăst unghi/ în loc de viaţă ai rărunchi/ Și-n loc de casă stai genunchi". *(Nor).* Un joc îmi pare, în creaţia sorescianâ, și supunerea la convenţiile prozodice tradiţionale. În domeniul

1 Vladimir Streinu, *Versificaţia modernă,* E. P. L" București, 1966, p- 269.

Indicului se înscriu și volumele conţinând versuri pentru copii; aici, poetul folosește cu detașare ritmurile consacrate, pe care le întâlnim foarte rar în celelalte cărţi ale sale.

Caracteristic pentru versurile soresciene destinate copiilor este volumul *O aripă și-un picior (Despre cum era să zbor)* (1970); în căutarea unor rime amuzante, poetul își poate obiectiva în deplină libertate propensiunea spre ludic, autocenzurată în multe dintre poemele „serioase", destinate lectorilor maturi. Scrisă pentru copii, cartea a găsit admiratori și între cei trecuţi de mult de vârsta pantalonilor scurţi. Căci celor mai bune texte din această categorie li s-ar putea atribui celebra dedicaţie a lui Max Jacob: *„Pour les Enfantes et pour les Raffinés"* (Pentru copii și pentru rafinaţi).

În volumul amintit, Sorescu se înrudește cu principalii reprezentanţi ai tradiţiei ludice românești.

Hoţul prins îl amintește pe Tristan Tzara (cel din *La chanson d'un dadaïste),* în timp ce *Orchestra* ne trimite gândul la Urmuz *(Cronicari).* Dar înrudirea cea mai pronunţată este cu Tudor Arghezi, fără a fi vorba de o influenţă directă-Fantezia infantilă, dezlănţuită, neîncorsetată de Logică și de Natură, este frumos mimată în *Punica* și *chibriturile.* Absurdul deliberat este cultivat cu umor în *Despre cum era să mec Pământul.*

Propensiunea spre ludic este vizibilă în toate volumele de versuri imprimate, până astăzi, de Marin Sorescu. Varietatea manifestărilor ludice este atât de mare, încât merită ele singure un studiu special. Nepropunându-ni-l acum, să semnalăm, în încheiere, creaţia lexicală din *Descântoteca* (jocul „De-a v-aţi vaţelea", în *Tertip* și *Liniște),* amintind o alta, foarte cunoscută, a lui Nichita Stănescu („hai să ne haidem!"), Adesea, jocurile acestea, ca și cele ale măscăricilor de la curţile din vechime, oferă posibilitatea rostirii unor adevăruri profunde. Se realizează astfel o „punte" între vocaţia insurgenţei și tensiunile existenţiale (însingurarea, sentimentul golului, tragicul), aspectele iudice constituind un liant între cele două coordonate majore ale poeziei soresciene. Altfel spus, ludicul este domeniul unde se întâlnesc insurgentul și însinguratul.

Dacă volumele publicate de Marin Screscu începând din 1965 au fost în măsură să indice convingător originalitatea poetului, nu trebuie să uităm că volumul de parodii se dovedește, cu trecerea anilor, prologul firesc al acestei opere, căreia îi anticipă deopotrivă latura gravă (în replica la Macedonski), fineţea aluziilor culturale și, mai ales, propensiunea spre ludic.

La 18 ani de la debutul editorial, volumul *Fântâni în mare* a venit să sublinieze parcă organicitatea operei poetice soresciene. Regăsim oroarea-i de „vorbele mari" *(Sunetul* și *Semnal de alarmă)* și dorinţa de a apăra permanent poezia de închistarea în formule: „aerul ce ne-nconjoară /…/ trebuie să rămână mereu proaspăt și tare" (*Sunetul).* Apăsarea memoriei culturale este sugestiv

prezentată în poemul *Erudiţie*: „Citesc ș! eu, / Așa cum găina simte din când în când / Nevoia/ Să mănânce coji de ouă”. Umorul se împletește cu luciditatea, într-un poem tipic sorescian.

Dar volumul din 1982 reliefează nu doar organicitatea creaţiei poetice, ci a întregii opere literare a autorului, poeme precum *Studiu* și *Pândă* putând fi raportate cu îndreptăţire la cel mai cunoscut text dramatic al lui Marin Sorescu: *Iona.*

Nu cred că s-a insistat îndeajuns asupra faptului că acest autor mult comentat este simptomatic pentru sensibibitatea contemporană, atât prin expresie, cât și prin straturile mai adânci ale poeziei lui. Poezia este, înainte de toate, expresie; iar cea sorescianã este una din expresiile după care va putea fi analizată, în viitor, sensibilitatea de astăzi. Aceasta explică atât popularitatea, cât și influenţa operei sale. Textele lui Marin Sorescu au avut și au o influenţă fecundă asupra poeţilor formaţi după publicarea volumului său de *Poeme.* Din „mantaua” lui continuă să iasă poeţi; dintre cei foarte tineri, reprezentativ este Mircea Cărtărescu, autor care a putut profita din plin – ca toţi colegii de generaţie – de acea formidabilă „descătușare” pe care, spărgând tiparele învechite și terorizante, Marin Sorescu a făcut-o posibilă. Natură polemică, el naște reacţii polemice. Va fi contestat adesea, dar va rămâne greu de ignorat.

Pentru poeţii aflaţi în pragul afirmării, Marin Sorescu este un paradoxal clasic… tânăr. La propriu, după cum dovedesc titlurile unor cărţi care-l prezintă cititorilor: *Scriitori tineri contemporani* (de Mircea Iorgulescu, 1978) și *Antologia poeţilor tineri,* întocmită de George Alboiu în 1982.

„Clasicizarea” operei (îndeosebi a celei scrise în deceniul al șaptelea) o expune inerentei agresivităţi a reprezentanţilor mai noi ai tendinţei reformatoare, pe care și Marin Sorescu o ilustrează. Lăudată sau negată, însă, opera aceasta constituie deja un reper în poezia românească, și cei care o contestă îi confirmă viabilitatea.

MIRCEA SCARLAT

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICA

1936 19 Februarie Se naște Marin Sorescu în comuna Bulzești, judeţul Dolj, cel de al cincilea copil din familie.

Tatăl său, Ștefan Sorescu, ţăran, pasionat de lecturi, cu înclinaţie spre versificaţie (de la care rămâne un caiet de versuri), se stinge din viaţă în anul 1939, în vârstă de 44 de ani.

Mama, Nicoliţa Sorescu, născută lonescu, rămâne văduvă la 37 de ani, cu șase copii.

1943 – 1947 Urmează școala primară în comuna Bulzești.

1948 Urmează clasa întâia de liceu la Liceul „Fraţii Buzești" din Craiova.

1950 în urma reformei învăţământului, continuă școala în comuna Murgaș, judeţul Dolj.

1950 Reia cursurile Liceului „Frăţii Buzești", pentru câteva luni, după care se transferă la Școala medie militară „Dimitrie Cantemir", din Predeal. Aici îi sunt remarcate aptitudinile literare, primește primul premiu pentru poezie și, sub îndrumarea unor profesori inimoși ca George Lăzărescu, Simion Bărbulescu, Constantin Boroianu, citește mult, dezvoltându-și înclinaţiile literare. Conduce Cenaclul literar „Nicolae Bălcescu" al elevilor din liceu.

1955 – 1960 Student la Facultatea de Filologie-istoriepedagogie a Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, la secţia de Limbă și literatură rusă. După terminarea anului trei, se transferă la secţia de Limbă și literatură română. În această perioadă se afirmă ca poet în mediile literare ale laşului, participă la cenaclurile studenţești, conduce cenaclul Casei de cultură a studenţilor, este șeful subredacţiei ieșene a noii publicaţii *Viaţa studenţească,* unde debutează în 1959. Publică primele poezii satirice și fanteziste în *Iaşul literar, Flacăra laşului* și *Viaţa studenţească.*

Absolvă facultatea, cu lucrarea de diplomă despre poezia

lui Tudor Arghezi. Este repartizat ca redactor la revista *Viaţa studenţească* din București.

1960 Se căsătorește cu Virginia Șeitan.

Se transferă ca redactor la revista *Luceafărul.*

îi apare prima carte: *Singur printre poeţi,* parodii, Editura pentru literatură.

1963 *Poeme,* Editura pentru literatură; premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R.

1964 *Moartea ceasului,* versuri, Editura Tineretului.

Se transferă ca redactor-șef la Studioul Cinematografic Animafilm, București.

Efectuează prima călătorie mai importantă în străinătate, cu ocazia Bienalei de poezie de la Knokele-Zoute, Belgia.

Poeme, volum antologic *(Poeme și Moartea ceasului),* Editura pentru literatură.

Unde fugim de-acasă? proză ritmată pentru copii, Editura Tineretului, ilustraţii de Sabin Bălașa.

Iona, teatru, în revista *Luceafărul,* numărul 2 din 13 ianuarie.

Iona, teatru, Editura pentru literatură; premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie și, ulterior, premiul Academiei R. S. R.

Există nervi, teatru, în revista *Luceafărul.*

Tinereţea lui Don Quijote, versuri, Editura Tineretului.

Ikaruszosdi (De-a Icar), versuri în limba maghiară, în traducerea lui Balogh József, Editura Tineretului. *Kügeln und Reifen (Bile și cercuri),* versuri în limba germană, Editura pentru literatură. *Paracliserul,* teatru, în revista *România literară.*

Teoria sferelor de influenţă, eseuri, Editura Eminescu.

Lirice, traducere din lirica lui Boris Pasternak, Editura pentru literatură universală.

Jivot u tocku (Viaţa în roată), traducere în limba sârbă de Adam Puslojic, Editura Kruševaţ, Jugoslavia.

La catedrale (Paracliserul), teatru, în revista *II dramma,* traducere în limba italiană de Marco Cugno.

7970 *Tușiţi,* versuri, Editura Eminescu.

Paracliserul, teatru, Editura Eminescu.

O aripă și-un picior, versuri pentru copii, Editura Albatros.

Unghi, volum antologic, cuprinde volumele: *Poeme, Moartea ceasului, Tinereţea lui Don Quijote,* Editura Cartea Românească.

Der Küster (Paracliserul), Theaterverlag Kurt Desch, traducere în limba germană de Doina Lescu. *Iona,* Theaterverlag Kurt Desch, traducere în limba germană de Doina Lescu.

Vibrâcie (Vibraţii), versuri Slovensky Spisovatel, Bratislava, traducere în limba slovacă de Vladimir Dudás și Milan Kraus, cu o postfaţă de Vladimir Dudás, cu șase gravuri de Teodor Schnitzer.

Punct widzenia (Unghi), versuri, Editura P.I.W., Varșovia, traducere în limba polonă și cuvânt înainte de Irena Harasimowicz.

Decembrie 1970-mai 1971 Ia parte la International Writing Program (Program International Scriitoricesc) al Universităţii din Iowa. Iowa City, Statele Unite.

Együtt ălmodunk (Visăm împreună), versuri în limba maghiară, Editura Europa, Budapesta, traducere și prefaţă de Szemlér Ferenc.

A treia ţeapă, teatru, în revista *Cronica,* Iași, din 26 iunie; primele tablouri sub titlul: *Dimineaţa în pădure.*

Insomnii, microeseuri, Editura Albatros.

Primește medalia de aur pentru poezie *Ospiti Napoli,* decernată de orașul Napoli.

Le Bedeau (Paracliserul), în *Revue Roumaine,* numărul 1, traducere de Annie Bentoiu.

Academia de Artă din Berlinul de Vest îi acordă o bursă de studii pe o perioadă de un an.

Întrerupe activitatea de redactor-șef la Studioul Cinematografic Animafilm.

Singur printre poeţi, ediţia a doua, revăzută și adăugită, Editura Junimea.

Suflete, bun la toate, versuri, Editura Albatros.

Rame – Frames, versuri, ediţie bilingvă, Editura Eminescu, în colaborare cu *International Writing Program,* University of Iowa, Iowa City, U.S.A., traducere în limba engleză și cuvânt înainte de RoyMac Gregor-Hastie.

80 poezii – 80 poésie, versuri, ediţie bilingvă, Editura Eminescu, traducere în limba italiană de Marco Cugno.

La lilieci, volumul I, versuri, Editura Eminescu; premiul Uniunii Scriitorilor.

Astfel, versuri, Editura Junimea.

Ocolul infinitului mic, o selecţie din volumele *Unde fugim de-acasă* și O *aripă și-un picior,* Editura Ion Creangă.

Matca, teatru, în revista *Teatru,* nr. 9.

Ci sono nervi (Există nervi), teatru, în revista *II dramma,* nr. 1 – 2 ianuarie-februarie, traducere în limba italiană de Marco Cugno.

Setea muntelui de sare, teatru, cuprinzând piesele: *Iona, Paracliserul, Matca, Pluta meduzei și Există nervi,* Editura Cartea Românească. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie.

Aberglaube (Superstiţie), versuri, L.C.B. Editionen, Berlin.

Iz sovremennoi rumânscoi poezii (împreună cu Nichita Stănescu, Ana Blandiana și Ion Alexandru), Editura Progres, Moscova, traducere în limba rusă de Chiril Covalgi, Boris Slutki, Iuri Levitański și Iuri Kojevnikov.

I se acordă ordinul „Meritul cultural” clasa a IV-a.

Norii, versuri, volum antologic selectând poeme din *Tușiţi, Suflete, bun la toate, Astfel,* la care se adaugă uh grupaj de inedite, Ëditüra Scrisul Românesc.

Framkallning (Developare), versuri, F.I. Bs lyrikklubb / Tidens Förlag, Stockholm, traducere în limba suedeză de Pierre Zekeli și Marianne Sandels cu un cu vânt înainte de Marianne Sandels.

Noach, Ich will dir was sagen (Noe, hai să-ţi span ceva), versuri, Insel Verlag, R.F.G.

Matca, fragment, tradus în limba franceză de I. Igirosianu, cu o prefaţă de Andrei Brezeanu, în revista

Secolului XX, nr. 10 – 11.

Trojanische Pferde (Cai troieni), versuri, Editura Kriterion.

Descântoteca, versuri, Editura Scrisul Românesc. *Starea de destin,* eseuri, Editura Junimea.

Kerămia (Ceramică), versuri, Editura Albatros, traducere în limba maghiară de Balogh József. *Matca,* teatru, Editura Eminescu, colecţia „Rampa”. Sapxaapoi Kai eqnaVreç*făarcasme și surâsuri),* versuri, Editura Dorikos, Atena, traducere în limba greacă și cuvânt înainte de Menelaus Ludemis.

Gedichte (Poezii) (împreună cu Nichita Stănesca, Ion Alexandru și Ana Blandiana), Verlag Volk und Welt, Berlin.

Poeme, Editura Albatros, în colecţia „Cele mai frufoase poezii”, cu o prefaţă de Cornel Regman.

Răceala, piesă în cinci acte, în revista *Teatru,* nr. 3.

La lilieci, volumul II, versuri, Editura Cartea Românească; premiul Academiei R.S.R.

Trei dinţi din faţă, roman, Editura Eminescu.

Sărbători itinerante, versuri, Editura Cartea Românească.

Als Ich einmal fliegen wollte (Despre Cum era să zbor), Editura Ion Creangă. Antologie selectând versuri și proză rimată din volumele: *O aripă și-un picior* și *Unde fugim de-acasă?*

I se acordă premiul internaţional „Le Muze” de către Academia delle Muze, Florenţa (27 mai).

Lono (Matca), în revista *Rumănscaia literatura,* nr. 6 – 7, traducere în limba rusă de Chiril Kovalgi și Lev Beriński.

A treia ţeapă, teatru, în *România literară* din 16 martie, actul 2. Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R. pentru dramaturgie.

Este numit redactor-șef al revistei *Ramuri* din Craiova.

Ceramică, versuri, selecţie din volumele: *Astfel, Poeme, Moartea ceasului. Norii, Tușiţi, Tinereţea lui Don Quijote, Suflete, bim la toate,* și 19 poezii inedite, Editura Militară.

Apare la Paris Antologia lui Alain Bosquet: *Les cent plus beaux poèmes du monde,* Editions Saint-Germain-des Prés, unde Marin Sorescu este inclus cu poemul *Shakespeare.*

Matiţa (Matca), în revista *Culturen Jivot,* nr. 7 – 8, Scopije, traducere în limba macedoneană de Taăko Sardy.

Tinereţea lui Don Quijote – La juventud de Don Quijote, versuri, ediţie bilingvă, Editura Eminescu, traducere în limba spaniolă de Lolita Tăutu.

Răceala – A cold, teatru, ediţie bilingvă, Editura Junimea, traducere în limba engleză de Stavros Deligiorgis.

Don Quijote's Tender Teures (Tinereţea lui Don Quijote), versuri, Editura Cartea Românească, în colaborare cu Corycin Prees, Iowa City, traducere în limba engleză de Stavros Deligiorgis, ilustraţii de Florin Pucă.

La lilieci, volumul III, versuri, Editura Cartea Românească.

Teatru, Editura Scrisul Românesc, cuprinzând piesele *Răceala* și *A treia ţeapă.*

Kéményeink Füstje (La lilieci), versuri, Editura Kriterion, traducere și prezentare de Elteto József

l'ouragan de papier (Uraganul de hârtie), versuri, Éditions Saint-Germain-des Prés, Paris, traducere în limba franceză de Alain Bosquet.

Giona (Iona), teatru, Editura Administraţia Provinciei Napoli, traducere în limba italiană de Marco Cugno, cu studii despre dramaturgia și poezia lui Marin Sorescu semnate de Marco Cugno, Pasquale Buonincontro, Luigi Nespoli și Alba Clara de Ruggiero.

Poznavame se (Ne cunoaștem), versuri, Editura Narodna Cultura, Sofia, traducere în limba bulgară de Zdravco Kisov și Asen Stoianov.

Hideglelés (Răceala), teatru, cuprinzând piesele *Răceala* și *Matca,* Editura Europa, Budapesta, traducere în limba maghiară de Kántor Erzsébet, și, respectiv, Zirculi Péter, cu o postfaţă de Zirculi Péter.

Luptătorul pe două fronturi, teatru, în revista *Ramuri,* septembrie, actul 1, tablourile I – II, iar în *Convorbiri*

literare, iunie, actul 3, tablourile XI – XV.

Viziunea vizuinii, roman, Editura Albatros.

Gedichten (Poezii), Editura Elsewier-Manteau-Antwerpen, Amsterdam, traducere în limba neerlandeză de Liesbeth Ziedses des Plantes, care semnează și o postfaţă.

Poemas, La juventud de Don Quijote (Poeme, Tinereţea lui Don Quijote), Editura Visor, Madrid, traducere în limba spaniolă de Omar Lara.

Tri predni ziba (Trei dinţi din faţă), roman, Editura Narodna Cultura, Sofia, traducere în limba bulgară de Veselina Gheorghieva, cu o prefaţă de Marina Mladenova.

Pod vratata (Pe sub ușă), versuri, Editura Misia, Scopije, traducere în limba macedoneană de Tasco Sarov, cu o prefaţă de Mateja Matevski.

This Hour (Ora), versuri, Editura Logbridge-Rhodes, Durango, Colorado, S.U.A., traducere în limba engleză de Michel Hamburger.

Ecyszer repülni akartam... (Despre cum era să zbor), Editura Ion Creangă, traducere în limba maghiară de Szăvai Géza. ilustraţii de Sergiu Georgescu.

Symmetries (Simetrie), Hounslow Press, Toronto, Canada, traducere în limba engleză de John Robert Colombo și Petronela Negoșanu.

Fântâni în mare, versuri, Editura Eminescu.

La Muerte del reloj (Moartea ceasului), poezie și teatru, Editura Univers, traducere în limba spaniolă și prefaţă de Manuel Serrano Pérez.

Selected Poems (Poeme alese), Editura Bloodaxe Books, Newcastle upon Tyne, Anglia, traducere și prefaţă de Michael Hamburger.

În afara volumelor menţionate, piesele de teatru și grupaje semnificative din versurile lui Marin Sorescu au apărut traduse în reviste din Bulgaria, Ungaria, Jugoslavia, Cehoslovacia, Polonia, U.R.S.S., Italia, Franţa, Grecia, Irak, Suedia, Danemarca, Norvegia, Olanda, Spania, Canada, Mexic, Venezuela, Australia, China, India etc.

Începând din 1966, a întreprins călătorii de studii în mai multe ţări din Europa, S.U.A., Mexic, participând

totodată la numeroase congrese și festivaluri internaţionale. A fost invitat să conferenţieze și să citească din versurile sale la peste 40 de universităţi din Europa și America de Nord.

Versuri în lectura autorului au fost înregistrate la Librery of Congress, Washington, în 1971 și la Poetry Center (Universitatea California, din San Francisco), 1981. În 1983 este primit membru corespondent al Academiei Mallarmé din Paris. În același an (decembrie), i se decernează la Madrid, de către un prestigios juriu internaţional, Premiul mondial de poezie „Fernando Riello”.

VIRGINIA SORESCU

POEME

(1965)

AM ZĂRIT LUMINA…

Am zărit lumină pe pământ,
Și m-am născut și eu
Să văd ce mai faceţi.
Sănătoși? Voinici?
Cum o mai duceţi cu fericirea?
Mulţumesc, nu-mi răspundeţi.

Nu am timp de răspunsuri, Abia dacă am timp să pun întrebări.

Dar îmi place aici. E cald, e frumos, şi atâta lumină încât Crește iarba.

Iar fata aceea, iată,
Se uită la mine cu sufletul…
Nu, dragă, nu te deranja să mă iubești.
O cafea neagră voi servi, totuși. Din mina ta.
Îmi place că tu știi s-o faci Amară.

MATINALA

Ne spălăm cu clăbucul tău, soare, Săpunul nostru fundamental, Pus la îndemână

Pe poliţa cerului, întindem mereu braţele spre tine Și ne frecăm bine cu lumină,

De ne dor oasele de-atâta fericire.
O, ce veselie

E pe pământ dimineaţa!
Ca într-un spălător de internat,
Când copiii iau apă în gură
Și se stropesc unii pe alţii.
Deocamdată încă nu știm de unde să luăm
Și cele mai bune prosoape –
Și ne ștergem pe faţă cu moartea.
DRUMUL
Gânditor și cu mâinile la spate
Merg pe calea ferată,
Drumul cel mai drept
Cu putinţă.
Din spatele meu, cu viteză,
Vine un tren
Care n-a auzit nimic despre mine.
Acest tren – martor mi-e Zenon bătrânul –
Nu mă va ajunge niciodată,
Pentru că eu mereu voi avea un avans
Faţă de lucrurile care nu gândesc.
Sau chiar dacă brutal
Va trece peste mine, întotdeauna se va găsi un om Care să meargă în faţa lui Plin de gânduri
Și cu mâinile la spate.
Ca mine acum în faţa monstrului negru
Care se apropie cu o viteză în păimântătoare, şi care nu mă va ajunge
Niciodată.
MELCUL
Melcul și-a astupat bine ochii
Cu ceară,
Și-a pus capul în piept
Și privește fix în el.
Deasupra lui
E cochilia –
Opera sa perfectă
De care-i e silă –
Tn jurul cochiliei
E lumea,

Restul lumii,
Dispusă încolo și-ncoace După anumite legi
De care-i e silă –
Și-n centrul acestei Sile universale
Se află el –
Melcul,
De care-i e silă.
MUNŢII
Mi-am înseninat gândurile
Până când au început să se vadă în ele
Munţii.
lată-i cu aur și uraniu
Și cu celelalte minerale
Mai evoluate,
Care au blănuri scumpe și coarne
Și copite sau aripi
Și sunt fericite
Sub formă de viaţă.
lată-i reci și amenințători
Și plini de prăpăstii,
Deasupra cărora roata soarelui Scârţâie toată ziua,
Scoţându-ne, de băut, timp proaspăt, Tocmai din fundul pământului.
Nu știa, nu știam
Că am atâta geologie în mine,
Și că-n vârful ei
Sufletul meu șade
Măreţ și de neclintit
Ca Manăstirea dintr-un Lemn!
DANSEAZĂ
Dansează, suflete!
Deschide ușa bibliotecii și dansează
Printre atâţia bărbaţi foarte înţelepţi
Care și-au lăsat capetele
Pe câte o carte
Ca pe o tavă a Salomeii.
Sunt prietenii tăi cei mai buni.
Și toţi îţi spun acum să dansezi,

Pentru că numai tu mai poţi face mișcările începute de ei,
Și frumuseţea jocului
Nu trebuie să se piardă.
BĂRBAŢII
Mircea cel Bătrân îmbrăcat în zale. Alexandru cel Bun îmbrăcat în zale. Ștefan cel Mare îmbrăcat în zale. Mihai Viteazul îmbrăcat în zale.
Ion Vodă cel Cumplit îmbrăcat în zale. Și aici, în Oltenia, Tudor Vladimirescu Primenit și el cu zale
Peste cămașa morţii.
Mie-mi vine să mă așez pe genunchii lor
Și să-i trag de mustăţi
Și să-i întreb de ce sunt toţi îmbrăcaţi în zale?
Și unde tot pleacă în fiecare dimineaţă
Și de ce nu mai stau pe-acasă,
Să se bărbirească mai des,
Că uite, bărbile lor
Mă zgârie
Când mi-alint de ele sufletul.
Aș vrea să merg și eu cu voi, le zic,
Să văd măcar lupta de la Rovine,
Dar mă împingeţi blând la o parte
Și mă lăsaţi în grija femeilor.
Și cum caii voștri și-au tocit pe drumuri
Până și șeile frumoase cu ciucuri,
Luaţi din prima biserică zidită de voi Biblia legată în piele
Şi-o puneţi pe ei cu literele în jos,
Să se umple de sudoarea și de sângele Acestor locuri.
De multe ori vă întoarceţi victorioși,
Și eu mă joc cu steagurile năvălitorilor,
Făcând din ele corăbioare
Și dându-le drumul pe apa Dunării.
De multe ori nu vă mai întâlnesc
Și atunci mă mir cum poate să nu se mai întoarcă
Un om care are nevastă și munţi și copii.
Brâncovene Constantine,

De ce-ţi taie turcii capul
De cinci ori la rând,
O dată pentru fiecare copil al tău
Și o dată pentru tine?
Sultanul are în palat
Un coș de hârtii pentru capetele domnilor români Care niciodată nu se nimeresc supuse.
Dar, uite, trunchiul de pe care a fost retezată Mândria ta de ghiaur
A rămas în picioare,
Ca un stâlp de pridvor românesc înstrăinat
La Istambul.
Dar ce tot răsfoiesc eu cartea asta cu poze?
Mai bine mă uit în sus,
Fiindcă cerul nostru e zugrăvit,
Ca Voroneţul,
Cu toată istoria românilor.
Deasupra Posadei e lupta de la Posada.
Deasupra Podului înalt
E lupta de la Podul înalt.
Deasupra Călugărenilor
E lupta de la Călugăreni.

Sunt bătălii pe toţi pereţii,
Și în firide și ocniţe,
Pe stele e chipul încruntat al bărbaţilor de demult. Iar sus, în turla neagră,
Stă Decebal pe nori de otravă,
Bând otravă,
Și otrava prelingându-se de pe mustăţile lui.
AM LEGAT…
Am legat copacii la ochi
Çu-o basma verde
Și le-am spus să mă găsească.
Și copacii m-au găsit imediat Cu un hohot de frunze.
Am legat păsările la ochi
C-o basma de nori
Și le-am spus să mă găsească,

Și păsările m-au găsit Cu un cântec.
Am legat tristeţea la ochi
Cu un zâmbet,
Și tristeţea m-a găsit a doua zi într-o iubire.
Am legat soarele la ochi
Cu nopţile mele
Și i-am spus să mă găsească.
Ești acolo, a zis soarele, După timpul acela, Nu te mai ascunde.
Nu te mai ascunde,
Mi-au zis toate lucrurile
Și toate sentimentele
Pe care am încercat să le leg La ochi.
VISCOL
Cum vâjâie mustaţa mea ţepoasă! Elice-nșurubându-se în timp, Purtând spre spicul arborelui nostru Moștenitor de parte bărbătească.
Se-nvârte-atât de repede mustaţa,
Că pare fixă pe a mea figură, Două fuioare negre, punte neagră Peste prăpastia ce-o ţin în gură.
Dar ochiul o surprinde-n câte-o clipă Cum sare de pe-un chip pe celălalt, Pe rând când taţi cu fruntea în ţărână, Orbiţi de învierea fiului.
Cum vâjâie mustaţa mea ţepoasă!
Pe faţa mea e viscol, și-n oglindă
Văd ochii cum îmi cad, și fruntea, totul, Într-o alcătuire nouă ce mi-e rudă Din ce în ce mai depărtată.
MUZEUL SATULUI
Din viaţa acestor oameni
Lipsesc mai multe secţii,
Iar altele, cum ar fi
Bunăstarea materială, fericirea și norocul în istorie,
Sunt slab reprezentate.
Nu întâlnești aici nicio monedă, Pentru că, neavând aur și argint, Ţăranii și-au gravat anual chipul
Pe boabe de mei, de grâu, de porumb Care nu ni s-au păstrat.
„Ii.

Păsări împăiate
Ar fi putut ei, ce e drept, aduce destule, Dar le-a fost milă să ucidă Privighetoarea, ciocârlia, mierla și cucul Care le cântau fără bani toată viaţa, şi toată moartea.
Era primitivă,
Antică, medievală
Apar ca una singură,
Fiindcă, neștiind carte, ţăranii
N-au băgat de seamă cî între aceste epoci Există deosebiri
Fundamentale.
Aici exponatele cele mai numeroase Sint bordeiele.
De la munca câmpului
Ţăranii intrau indirect în pământ, Să se odihnească.
Din loc în loc între bordeie
Sunt intercalate răscoalele:
A lui Doja, a lui Horia, Cloșca și Crișan, a lui Tudor,
Construite de data asta la suprafaţă Cu un uimitor simţ al simetriei Arhitectonie.
Vizitatori,
Nu atingeţi sărăcia și tristeţea
Aflate-n muzeu.
Sunt exponate originale
Ieșite din mâna, din sufletul și din rărunchii acestui popor
Într-o clipă de încordare și spontaneitate
Care a durat
2000 de ani.
LEDA
Leda trece surâzând
Printre lucruri
Și se culcă
Cu fiecare.
Gardului i-a născut un copil
Din iederă,
Soarelui i-a născut
O floarea-soarelui.
A făcut dragoste nerușinată Cu toţi boii, în frunte cu

boul Apis,
Dar, naiba s-o ia,
Nici nu se cunoaște.
Mare poamă mai e
Și leda asta,
De aceea lumea rămâne
Așa de frumoasă.
PAȘII
Nu pot să dorm,
Mi s-a plâns copacul;
Visez urât.
Apar în juru-mi
Fel de fel de nopţi/
Și, de spaimă, pe truchiul meu coaja
Face riduri.
Uneori mă zvârcolesc și gem,
Și atunci trebuie să mă clatine puţin Vintul,
Ca nu cumva să mă usuc
În somn.
Dar când mă trezesc
Văd un ochi care mă pândește în piatra de colo,
Și aud pași de groază Apropiindu-se.
Pe fiecare frunză care mi-a picat De-a lungul anilor
Aud cite un pas rău
Apropiindu-se.
IMN
Copacii au în loc de rădăcini Sfinţi,
Care s-au ridicat de la masă şi-au îngenuncheat sub pământ Pentru rugăciune.
Numa aureolele Le-au rămas afară –
Acești copaci,
Aceste flori.
Și noi vom fi, la rândul nostru,
Sfinţi,
Rugându-ne ca pământul
Să rămână rotund și binecuvântat în continuare.
RAME
Pereţii casei îmi sunt plini

De rame în care prietenii mei
Nu văd nimic.
Cred că le-am pus acolo Pentru exasperarea lor.
Mai era un loc liber
Deasupra patului,
Și m-am trezit cu senzaţia Stranie
Că se uită cineva la mine.
Într-adevăr, pe locul acela Joacă o lumină
De formă sferică.
Nu este-n jur niciun bec, Niciun ochi deschis,
Nicio mină de fosfor.
Și cu toate acestea Deasupra patului Cineva respiră, respiră.
Cine știe ce stea
Arde undeva departe,
Și-n sistemul de reflectare ciudat
Al lucrurilor,
Sufletul ei bate acum în peretele meu.
Mâine va trebui să pun şi-n locul acesta
Ô ramă.
FOCUL SACRU
Mai aruncaţi niște vreascuri în soare,
Am auzit c-o să se stingă
Peste câteva miliarde
De ani.
Și dacă nu mai sunt vreascuri, Aruncaţi în soare
Câmpiile care ar fi putut foare bine să fie păduri,
Munţii, luna și cerul
Care nici nu știm sigur dacă sunt Păduri.
În orice caz,
Mai aruncaţi ceva în el, Niște vreascuri,
Niște vieţi.
Că, uite, a și început să pâlpâie Pe feţele noastre,
Făcându-le frumoase și urite,
Făcându-le noapte și zi, Făcându-le anotimpuri și ani.
LAOCOON
Fiul își prinde de mijloc părintele, şi trage din răsputeri

De le trosnesc la amândoi
Oasele.
Tatăl își prinde de barbă
Ori de grumaz
Tatăl,
Și încordându-și toţi mușchii
Trage
Cu o experienţă milenară.
Numai bunicul
Nu mai are de cine să se prindă, în faţa lui e numai aer
Fără niciun trup.
Și începe să plângă,
Strângând în braţe o minge Aproape rotundă.

CAPRICIU

În fiecare seară Strâng de prin vecini Toate scaunele disponibile Și le citesc versuri.
Scaunele sunt foarte receptive La poezie,
Dacă știi cum să le așezi.
De aceea
Eu mă emoţionez,
Și timp de câteva ore
Le povestesc
Ce frumos a murit sufletul meu Peste zi.
Întâlnirile noastre Sunt de obicei sobre, Fără entuziasme De prisos.
În orice caz, înseamnă că fiecare Ne-am făcut datoria, şi putem merge Mai departe.

CREAŢIE

Scriu pe cutremure,
Și dacă unele cuvinte îmi alunecă mult mai încolo,
Numai scoarţa pământului e de vină Cu lipsa ei de stabilitate.
Nici nu știi
Când se cască sub masa ta un vulcan, şi după o zi de muncă
Te poţi iscăli direct pe cenușă.
Toate lucrurile se schimbă

De la locul lor,

Lampa din tavan îmi vine sub bărbie, Muntele din zare mi-a intrat în gură, Căluș ale cărui rămășiţe încă le vor mai scuipa

Urmașii mei din a șaptea spiţă.

Frunzele dinspre vârful copacilor S-au mutat toate în pământ

De teama cutremurelor,

Foarte mulţi strămoși de-ai mei

S-au mutat în pământ

De teama cutremurelor.

Numai eu mai încerc să leg

Ca pe șinele de cale ferată, după deraiere, Aceste două cuvinte,

Care fug, unul într-o parte,

Altul în cealaltă, înnebunite de groază.

RETROVERSIUNE

Susţineam examenul

La limba moartă,

Și trebuia să mă traduc

Din om în maimuţă.

Am luat-o pe departe,

Traducând mai întâi un text

Dintr-o pădure.

Retroversiunea devenea însă

Tot mai dificilă,

Cu cât mă apropiam de mine.

Cu puţin efort,

Am găsit totuși echivalente mulţumitoare Pentru unghii și părul de pe picioare.

Pe la genunchi

Am început să mă bâlbâi.

În dreptul inimii mi-a tremurat mâna şi-am făcut o pată de soare.

Am mai încercat eu s-o dreg

Cu părul de pe piept,

Dar m-am poticnit definitiv La suflet.

FLUIERUL

Un fluier ţipă deodată în spatele unui trecător
Al cărui trup se umple de rumeguș
Ca un copac, când simte în marginea pădurii
Gaterul.
Totuși să nu-ntorc capul – își spune omul – Poate e pentru altcineva.
În orice caz, să mai am un răgaz
De câţiva pași.
Fluierul s-aude strident în spatele tuturor trecătorilor
Care se fac vineţi, galbeni, verzi, roșii
Și merg înainte ţepeni,
Fără a întoarce capul.
Poate e pentru altcineva
Gândește fiecare –
Ce-am făcut eu decât
Un război, două războaie?
Mâine am nuntă,
Poimâine-mi naște soţia,
Răspoimâine-mi îngrop părinţii – Am atâtea treburi pe cap, Nu poate fi pentru mine.
Un copil
Și-a cumpărat un fluier,
Și-a ieșit să-l încerce
Pe bulevard,
Fluierând strengărește la urechea oamenilor.
DON QUIJOTE ȘI SANCHO PANZA
E Sancho Panza, nobil scutier, Preabunul și-ncercatul meu curier.
El dimineaţa-ntinde-o mână,
Din somn mă scoate ca din lână.
Atent m-ajută să mă-mbrac
Întâi c-o platoșă de-oţel, apoi cu una de bumbac: Să par pe dinafară slab și moale.
Și să induc morile în eroare.
Mă sui apoi pe ziuă ca pe o Rosinantă. De iureșul meu drumul se face pantă. Și ca pe-o lance cu-ascuţiș fierbinte Azvârl cu mine înainte.
Odată m-am înfipt cu capu-n soare Și, agăţându-mi

gravitaţia de picioare,
Pământul m-a întors din nou la sine;
Chiar când greșesc
Pământul nu se leapădă de mine.
— Vezi, Sancho Panza, nobil scutier, Tu n-ai luptat și-ai devenit cuier, Dar inima-mi din mine n-o să moară Cât mai există-o Moară!
SEPIA
Rechinii și șerpii de mare Vin grămadă spre mine, şi dacă nu-i scriu cu cernală Mă mănâncă.
Stelele și luna din valuri Plutesc concentric spre mine, şi dacă nu le scriu cu cerneală Mă mănâncă.
O, braţele mi se întind după odihnă la după o pradă,
Dar în nopţile clare,
Când dorm toate vieţuitoarele,
Văd pe nisipul mișcător
Umbra mea agitată,
Și dacă n-o scriu cu cerneală
Mă mănâncă.
Daţi-vă la o parte,
Lucruri pe care v-am învins, în legitimă apărare,
Trebuie să transcriu cu cerneală Toată apa oceanului.
REMINISCENŢE

Ne uităm la nori
Și spunem că seamănă cu-o turmă de oi.
Tresărim speriaţi când vedem lupul În cartea de zoologie.
Alteori ne apucă un dor de munte
Atât de puternic, incit
Vedem cum începe să crească iarba grasă Pe birouri.
Sunt gânduri care continuă să ne sosească Pe vechea noastră adresă,
Pentru că fiecare dintre noi sintern
Ciobanul care și-a pierdut oile în subconștient.
ȘAH
Eu mut o zi albă, El mută o zi neagră.
Eu înaintez cu un vis,

El mi-l ia la război.
El îmi atacă plămânii,
Eu mă gândesc un an la spital,
Eac o combinaţie strălucită şi-i câştig o zi neagră.
El mută o nenorocire
Și mă amenință cu cancerul
(Care merge deocamdată în formă de cruce), Dar eu îi pun în faţă o carte
Și-l silesc să se retragă.
Îi mai câştig câteva piese,
Dar, uite, jumătate din viaţa mea
E scoasă pe margine.
— O să-ţi dau șah și pierzi optimismul, îmi spune el.
— Nu-i nimic, glumesc eu, Fac rocada sentimentelor.
În spatele meu soţia, copiii, Soarele, luna și ceilalţi chibiţi Tremură pentru orice mișcare a mea.
Eu îmi aprind o ţigară
Și continui partida.
HÂRTIE
S-a anunţat, cred, la apocalips, Nu ţin bine minte,
Că un mare uragan de hârtie
Se apropie din direcţia N.-V. Și din toate direcţiile.
Uraganul va pustii totul în calea sa, Prefăcând totul în hârtie.
Copacii se vor transforma în hârtie, Animalele în hârtie,
Aurul în hârtie.
Oamenii vor ţipa de groază,
Și ţipetele lor
Vor deveni pe loc șerpi de hârtie,
Și apoi ei înșiși se vor desface hârtie: Hârtie de împachetat, hârtie de plicuri, Hârtie de saci, hârtie de biblie, Hârtie de ţigarete.
Și mai ales ziare.
Unii vor deveni articole de fond, Alţii vor intra în problemele Industriale ori agrare,
Alţii vor trece la pagina externă. Scriitori care nu s-au ratat încă, Din lipsă de spaţiu,

Se vor rata în primii cinci cuadraţi. Ce să mai lungim vorba:

Va fi un uragan și o hârtie Mondială.

Și la urmă,

Scos din răbdări, Se va căsca pământul.

Va înghiţi cu poftă totul

Și se va șterge la gură

Cu oamenii care s-au transformat în șerveţele.

UNGHI

I-a pus o mină la ochi Și i-a arătat lumea, Desenată mare

Pe un panou.

— Ce literă e asta?

L-a întrebat.

— Noaptea, a răspuns el,

— Te înșeli, este soarele. Noaptea, știm cu toţii, N-are raze. Dar asta?

— Noaptea.

— Mă faci să rid!

Este marea, de unde Atâta întuneric în mare?

Dar asta?

Omul a șovăit puţin, Apoi a răspuns:

— Noaptea.

— O, este femeia.

Noaptea nu are sini, dragul meu. Desigur, te-a inclus în eroare Părul cel negru. Dar asta?

Uită-te bine la ea înainte de a răspunde.

— Tot noaptea.

— Păcat, nici acum n-ai ghicit; Litera asta tocmai erai Tu.

Următorul!

ROATA

Locuiesc într-o roată, îmi dau seama de asta

După copaci.

De cite ori mă uit pe fereastră îi văd

Când frunzele-n cer,

Când ele-n pământ.

Și după păsări,

Care zboară
Cu o aripă spre sud Și cu o aripă spre nord.
Și după soare, Care-mi răsare
Azi în ochiul sting, Mâine-n cel drept.
Și după mine, Care când sunt, Când nu mai sunt.
PRINTR-UN OCHI DE STICLĂ
Peștele pe care l-a prins Santiago
Era foarte bătrân și-avea un ochi de sticlă Cu care nu mai vedea lucruri noi,
Ci numai lucruri pe care le mai văzuse.
Când s-au apropiat rechinii,
Peștele i-a spus lui Santiago:
Tu ţine bine cârma, că eu știu să-i gonesc Dând doar din coadă.
Dar rechinii au început să-l mănânce Din partea cu ochiul de sticlă
Și peștele nu i-a văzut,
Pentru că nu mai fusese niciodată Mâncat de rechini.
BOALA
Doctore, simt ceva mortal Aici în regiunea fiinţei mele.
Mă dor toate organele, Ziua mă doare soarele, Iar noaptea luna și stelele.
Mi s-a pus un junghi în norul de pe cer
Pe care pina atunci nici nu-l observasem
Și mă trezesc în fiecare dimineaţă
Cu o senzaţie de iarnă.
Degeaba am luat tot felul de medicamente. Am urât și am iubit, am învăţat să citesc Și chiar am citit niște cărţi,
Am vorbit cu oamenii și m-am gândit,
Am fost bun și-am fost frumos…
Toate acestea n-au avut niciun efect, doctore.
Și-am cheltuit pe ele o groază de ani.
Cred că m-am îmbolnăvit de moarte
Într-o zi
Când m-am născut.
PORTRETUL ARTISTULUI

Am încălţat cu pantofii mei Drumul.
Cu pantalonii am îmbrăcat copacii Până la frunze.
Haina i-am pus-o vântului
Pe umeri.
Primului nor care mi-a ieșit în cale l-am pus în cap
Pălăria mea veche.
Apoi m-ain dat înapoi în moarte
Să mă privesc.
Autoportretul îmi reușise de minune.
Asemănarea era atât de perfectă, Încât, uitând să mă iscălesc, Oamenii au scris ei singuri Numele meu
Pe o piatră.
OCHII
Ochii mi se măresc tot mai mult, la două cercuri de apă, Mi-au acoperit toată fruntea Și jumătate din piept.
În curând vor fi tot atât de mari la și mine.
Mai mari decit mine,
Mult mai mari decât mine:
Eu nu voi fi decât un punct negru în mijlocul lor.
Și ca să nu mă simt singur Voi lăsa să intre în cercul lor Foa" te multe lucruri:
Luna, soarele, pădurea și marea Cu care voi continua să mă uit La lume.
SHAKESPEARE
Shakespeare a creat în șapte zile.
În prima zi a făcut cerul, munţii și prăpăstiile sufletești în ziua a doua a făcut râurile, mările, oceanele
Și celelalte sentimente –
Și le-a dat lui Hamlet, lui lulius Caesar, lui Antoniu, Cleopatrei și Ofeliei,
Lui Othelo și altora,
Să le stăpânească, ei și urmașii lor, în vecii vecilor.
În ziua a treia a strâns toţi oamenii
Și i-a învăţat gusturile:
Glasul fericirii, al iubirii, al deznădejdii,
Gustul geloziei, al gloriei și așa mai departe,
Până s-au terminat toate gusturile.
Atunci au sosit și niște indivizi care întârziaseră.

Creatorul i-a mângâiat pe cap cu compătimire,
Și le-a spus că nu le rămâne decât să se facă
Critici literari
Și să-i conteste opera.
Ziua a patra și a cincea le-a rezervat râsului.
A dat drumul clovnilor
Să facă tumbe,
Și i-a lăsat pe regi, pe împăraţi
Și pe alţi nefericiţi să se distreze.
În ziua a șasea a rezolvat unele probleme administrative:
A pus la cale o furtună,
Și l-a învăţat pe regele Lear
Cum trebuie să poarte coroană de paie.
Mai rămăseseră câteva deșeuri de la facerea lumii
Și l-a creat pe Richard al III-lea.
În ziua a șaptea s-a uitat dacă mai are ceva de făcut.
Directorii de teatru și umpluseră pământul cu afișe,
Și Shakespare s-a gândit că după atâta trudă
Ar merita să vadă și el un spectacol.
Dar mai întâi, fiindcă era peste măsură de istovit,
S-a dus să moară puţin.
DEVELOPARE
Azi am fotografiat numai copaci, Zece, o sută, o mie.
Îi voi developa la noapte,
Când sufletul va fi o cameră obscură.
Apoi îi voi clasa:
După frunze, după cercuri,
După umbra lor.
O, ce ușor
Copacii intră unul într-altul! Iată, nu mi-a rămas decât unul. Pe-acesta îl voi fotografia din nou Și voi observa cu spaimă că seamănă cu mine.
Ieri am fotografiat numai pietre.
Și piatra de la sfârșit Semăna cu mine.
Alaltăieri – scaune – Și cel care-a rămas Semăna cu mine.
Toate lucrurile seamănă îngrozitor Cu mine…

Mi- «frică.
DE DOUĂ ORI
Mă uit la toate lucrurile
De două ori,
O dată ca să fiu vesel,
Și o dată ca să fiu trist.
Copacii au un hohot de râs
În coroana de frunze
Și *o* lacrimă mare în rădăcină.
Soarele e tânăr în vârful razelor, Dar razele lui
Sunt înfipte în noapte.
Lumea se închide perfect între aceste două coperţi
Unde am îngrămădit toate lucrurile
Pe care le-am iubit De două ori.
SCOICA
M-am ascuns într-o scoică, pe fundul mării, Dar am uitat în care.
Zilnic mă cobor în adânc
Și strecor marea printre degete,
Să dau de mine.
Uneori mă gândesc
Că m-a mâncat un pește uriaș
Și eu îl caut acum pretutindeni Să-i ajut să mă înghită tot.
Fundul mării mă atrage și mă înspăimântă Cu milioanele-i de scoici
Asemănătoare.
Oameni buni, eu sunt într-una din ele, Dar nu știu care.
De câte ori nu m-am dus drept către una, Spunându-i: „Acesta sunt eu”,
Dar când deschideam scoica
Era goală.
TREBUIAU SA POARTE UN NUME
Eminescu n-a existat.
A existat numai o ţară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe

Ca o barbă nepieptănată de crai.
Și niște ape ca niște copaci curgători în care luna își avea cuibar rotit.
Și, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema: Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare,
Sau mai simplu: ciobani și plugari,
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii –
„Mioriţa” și „Luceafărul” și „Scrisoarea a III-a”.
Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrând la stâna lor câinii,
Plecau să se bată cu tătarii
Și cu avarii și cu hunii și cu leșii
Și cu turcii.
În timpul care le rămânea liber între două primejdii,
Acești oameni făceau din fluierele lor
Jgheaburi
Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toţi munţii Moldovei și ai Munteniei
Și ai Ţării Bârsei și ai Ţării Vrancei
Și ai altor ţări românești.
Au mai existat și niște codri adinei
Și un tânăr care vorbea de ei,
Întrebându-i ce se tot leagănă fără vânt?
Acest tânăr cu ochi mari,
Cit istoria noastră,
Trecea bătut de gânduri
Din cartea cirilică în cartea vieţii,
Tot numărând plopii luminii, ai dreptăţii, ai iubirii, Care îi ieșeau mereu fără soţ.
Au mai existat și niște tei,
Și cei doi îndrăgostiţi
Care știau să le troienească toată floarea
Într-un sărut.
Și niște păsări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor la lungi și mișcătoare șesuri.

Și pentru că toate acestea Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.
CTITORIE
Așa cum stai,
Dreaptă,
Cu braţele moi
Pe pântecul plin,
Pari o veche soţie de voievod Ţinându-și ctitoria.
Și parcă-aud un glas
Venind de dincolo
De dispariţia materiei:
„Noi, Ion și Ioana, Cu puterile noastre Am durat acest sfânt Copil întru veșnica pomenire A acestui soare
Și-a acestui pământ”.
LANSARE
Azi o pânză de nor,
Mâine catargul unui drum,
Mi-am construit singur o corabie.
Când a fost gata am luat-o în spate şi-am început să-i caut o apă Pe seama ei.
Am mers așa până când un pescăruș l-a murit de prová,
Ca o sticlă de șampanie.
Atunci am intrat în mare
Până la glezne, până la brâu,
Tot mai greu mă apăsa dorul ei De valuri.
Când nu m-am mai văzut deloc, Corabia a început deodată să meargă singură.
O, chiar dacă mă adâncesc Cu fiecare pas,
Și acum tot eu o duc,
Mergând pe fundul mării, tăcut, Cu amândouă mâinile ridicate Deasupra capului.
MOARTEA CEASULUI
(1966)
TEAMA

Oriunde mă duc îmi iau trupul cu mine, Fiindcă n-am unde să-l las. Mi-l fură pământul,
Cerul și apa.
În fericire, în dragoste, în tristeţe și durere,
Trebuie să-mi simt mina și fruntea aproape, Trebuie să-mi simt inima bătând,
Altfel aș fi îngrijorat.
Tremurăm, cum tremurăm,
După pământul trupului nostru, Neevoluat prea mult,
Din care după fiecare ploaie încă mai ies râme…
VIZIUNE
Nu mai există copii noi,
Aceiași părinţi de la-nceputul lumii Nasc mereu aceiași copii
Care și-ar da seama de vicleşug Dar-ar avea mai mult timp.
Dar ei se nasc direct cu mustăţi
Și nu mai au de trăit
Decât ultimele șapte zile, în care stau ţepeni în carnea și oasele lor
Ca în niște costume
De cosmonauţi.
Lumea chiar așa crede
Că fiii lor vor pleca într-o călătorie extraordinară
Și li se aduc flori,
Pe care ei nu le pot vedea, nici mirosi,
Că nu le-a mai rămas decât, iată, o zi, Din cele șapte.
Se apropie clipa lansării,
Copii, fiţi bă-râni,
Fiţi ţepeni în carnea și oasele voastre,
Vă vom lansa în pământ,
Cu mare ceremonial.
Chiar dacă nu vom primi
Nicio telegramă de la voi,
Nopţile vom auzi prin somn
Vâjâitul trupurilor voastre,
Trecând prin toate straturile,
Până când, în partea cealaltă a planetei,

Obosiţi și orbi de-ntuneric,
Veţi urca în pântecul altei femei.
O femeie ca toate femeile,
Care crede că iubește,
Că al ei e pruncul ce-l alăptează
Și care, la rându-i, a îngropat cu flori Mulţi copii
Pentru nașterile din emisfera cealaltă.
BILE ȘI CERCURI
Jonglerul din circ mi-e tată,
A fost chemat urgent până-n noapte Și m-a lăsat pe mine
Să-i ţin locul.
Tot ce vezi în jur
Nu-s decât bile și cercuri, Mi-a spus, ţine bine minte: Bile și cercuri.
Copacii sunt niște cercüri verzi,
Trebuie să-i învârţi pe mină repede, repede, la să nu-și piardă dintr-odată
Toate frunzele.
Norii sunt cercuri albastre, îi învârţi cu vârful piciorului
Și cu o mișcare a inimii.
Și femeile sunt niște cercuri,
Trebuie intercalate frumos între nori și fum.
Cit privește bilele,
Ai grijă să nu-ţi scape cea roșie,
Că rămâi în întuneric,
Și nu arunca prea departe bila neagră
De care tot neamul nostru
E legat prin jurământ.
Jocul e amuzant,
Stăpânesc cum pot
Lumea mea de bile și cercuri,
Dar, uite, e foarte târziu
Și jonglerul tată
Nu se mai întoarce.
VINAT
Mi-am adus în atelier stejarul falnic

Și l-am spânzurat de un cui
Cu coroana în jos.
Cerul l-am legat cu un nor în dreptul ferestrei.
Sub el, orizontal – Am așezat câmpia.
De la ciocârlii și prepeliţe
Am păstrat numai câte-o aripă, Celeilalte dându-i drumul să zboare. Locurile rămase libere pe pereţi Le-am umplut cu sentimente, împușcate de mine în decursul anilor, Cu bătăi de inimă.
Acolo unde nu se vede nimic e dragostea – Un sentiment mai abstract.
În mijlocul atelierului am înălţat un munte De lemn.
Problema care se pune acuma E ca pe toate aceste mortăciuni să le fac să zâmbească.
VIS
În faţa casei în care convieţuiesc cu mine însumi Era o agitaţie nemaipomenită.
Toată omenirea se adunase acolo
Și voia să treacă prin versurile mele.
Eu abia puteam stăvili valurile de oameni,
Alergam de colo-colo, asudat tot,
Și împărţeam bonuri de ordine.
Erau acolo și păduri, munţii și răsărituri de lună: Auziseră că e vorba de poezii
Și veniseră din obișnuinţă.
Ca să împac și oamenii și natura
Eu îi alegeam pe cei mai voinici, îi rugam să ia în braţe,
Pe lângă bucuriile și necazurile lor,
Un copac, sau un munte,
Și numai așa le făceam vânt în câte o strofă.
Niște femei foarte frumoase
Ţineau de patru colţuri deșertul lui Gobi
Și voiau să mi-l deie cadou.
Le-am mulţumit emoţionat și l-am primit, Cu toate că mai fusesem îndrăgostit.
UMBRA
Dacă și umbra noastră

S-ar bucura de cele cinci simţuri, Am trăi mult mai frumos,
Cu amândouă inimile deodată.
Dar de la noi și pina la umbră
S-a întâmplat un lung proces De abstractizare
Și în ea toată insensibilitatea noastră A atins apogeul.
Unii oameni
Nu trăiesc decât cu umbra lor *
Și nici măcar cu ea toată,
Ci pe rând, cu câte un ochi,
Cu câte-o mână.
HIENA
Au rămas neîngropaţi foarte multi morţi, Dar trebuie dezgropaţi și ceilalţi.
Am o poftă grozavă
Să dezgrop acum morţii.
Cadavrele celor sacrificaţi
După ce gloanţele serviseră masa
Și le-a fost lene să-i mai mănânce – Cadavrele lașilor, împușcaţi în spate,
Și cadavrele vitejilor, împușcaţi în faţă.
Hoiturile importante ale vechilor faraoni, Ce se îngropau doar cu caii și prietenii lor, şi ale noilor faraoni,
Care se îngroapă cu un întreg continent. Veniţi, hienelor, care v-aţi sacrificat Pentru prestigiul lumii,
Să înlăturăm ţărâna
De pe toate victimile
Aliniate între meridiane
Ca între traversele unui drum de fier, Unde a deraiat fiecare tren,
Și să lăsăm timpul să pută liber Măcar pe o rază de o mie de ani.
RUGĂCIUNE
Sfinţilor,
Primiţi-mă în rândul vostru Măcar ca figurant.
Voi sunteţi bătrâni,
Poate-au început să vă doară anii,
Zugrăviţi pe fiinţa voastră în atâtea etape.

Îngăduiţi-mi să-ndeplinesc Treburile mai neînsemnate
Din firide și ocniţe.
Aș putea, de pildă,
Să mănânc lumină
La Cina cea de taină,
Și să suflu în aureolele voastre După ce se termină slujba.
Iar, din când în când,
La distanţă de-o jumătate de perete, Să-mi fac mâinile pâlnie la gură
Și să urlu, o dată pentru credincioși Și o dată pentru necredincioși: Aleluia! Aleluia!
OTRĂVURI
Iarba, munţii, apele, cerul Mi-au intrat în sânge şi-acum aștept
Să-și facă efectul.
Simt că-nverzesc,
Din cauza ierbii.
Că mă umplu de prăpăstii
Și de ceaţă,
Din cauza munţilor,
Că picioarele rotunjesc pe drum Pietrele
Și tot întreabă de mare, Din cauza apei.
Și mai simt că devin
Parcă albastru, parcă nemărginit, Cu stele pe ochi
Și pe vârful degetelor.
ÎN DUNGA…
La început nu era în picioare Niciun munte, niciun vis, Așa că nici ploaia n-avea rost să cadă de sus.
Ploua din dunga pământului, Picăturile porneau
Cam de unde vedem pe hartă Polul Nord.
Apoi formarea reliefului
Și mai ales a oamenilor
Á deplasat centrul de greutate
Al pământului.
Norii, ca niște parașute, s-au ridicat sus pe cer, Umflaţi de câmpul nostru magnetic.

Totuși, uneori,
Mai plouă și azi orizontal
Și atunci mă uit pe fereastră,
Sau în istorie,
Să văd care dintre noi Merge în patru labe.
BĂRBOȘI MEREU
Lăsăm barba să ne acopere Cu înţelepciunea ei
Și trecem gravi pe stradă, Părând într-adevăr înţelepţi De la noi și până la toate Lucrurile.
Dar, de sub iarba care ne ascunde,
Noi știm
Că cele mai multe noduri
În care ne-am frânt dinţii și mintea Au rămas nedezlegate…
Ci numai barba noastră virilă Nu-și pierde speranţa.
Ea crește până la pământ,
Acolo, ca viţa-de-vie, se prinde
Și se întoarce din nou în sus,
Pe copiii noștri,
Într-o încăpăţânare istorică.
TROIA
În jurul nostru-s cai troieni în care stau pitiţi oștenii
Și noaptea ei deschid o ușă, în jos alunecă pe funii.
Din sticle, haine și tablouri Ce le-am adus, naivi, în casă. Coboară cetele vrăjmașe şi-n fruntea lor este un scaun.
SVEJK
Înainte de a-i lua,
Moarte le face recruţilor săi
O vizită medicală foarte minuţioasă.
Le controlează cu niște ciocănele de lemn Articulaţiile genunchilor, îi pune să zică 33, îi întreabă dacă au avut vreo măsea cariată Și cum doresc să moară:
Öe sabie ori de cancer?
Le mai pune și alte întrebări.
La toate întrebările morţii ăvejk a răspuns așa: „Să mă pupi în fund”.
După ce i-a admis la vizita medicală, Moartea le

spune tuturor
Să se prezinte pe lumea cealaltă
Bărbieriţi proaspăt
Și cu hrană rece pe trei zile.
Acolo le dă echipament și arme noi,
Le ţine un discurs
Despre interesele vitale ale morţilor
Și-i pune să se lupte pentru ele.
… Numai brgvul soldat Svejk – Stă deoparte,
Rezemat de pușca sa ruginită încă din timpul primului război mondial, şi la toate argumentele foarte solide
Ale morţii
Răspunde și acum stereotip:
„Să mă pupi în fund”.
ROBOŢII
Rugina umbla din casă în casă Căutând oamenii de fier.
Dimineaţa aceștia
Trebuiau să se tragă unii pe alţii Cu un cârlig
De sub dărâmăturile ruginii.
De aceea oamenii nu mai voiau să fie oameni de fier.
Și am văzut grupuri întregi
De oameni mecanici
Care, scârbiţi de orice fel de mașină. Se întorceau în carnea strămoșească Pe jos.
IATA…
Iată, lucrurile
Sunt tăiate în două,
De-o parte de,
De-o parte numele lor
E un loc vast între ele,
Loc de alergătură,
De viaţă.
Iată, tu ești tăiat în două.
De-o parte tu,
De-o parte numele tău.
Nu simţi câteodată, poate în vis, Poate lângă vis,

Că peste fruntea ta
Se suprapun alte gânduri,
Peste mâinile tale
Alte mâini?
Cineva te-a înţeles pentru o clipă
Făcând numele tău
Să treacă prin corpul tău,
Sonor și dureros,
Ca limba de bronz
Prin golul clopotului.
NUMAI LĂCUSTELE…
Nurpai lăcustele
Cunosc mâna omului,
Ele care toate ziua sar din mâna lui peste câmp, la literele din mașina de scris.
Litera lor nici n-a atins bine
Pământul,
Că sensul cerut le-a și răsărit
Printre aripi,
Și a crescut înalt până la brâu.
Numai lăcustele
Cunosc sufletul ţăranului
Când i se isprăvește deodată anotimpul la apa dintr-un ulcior.
El se uită să-și vadă câmpul
Intrând în iarnă,
Dar nu mai zărește decât un nor mare, îndepărtându-se…
VIZIUNE
Străzile erau înţesate de haine
Care își vedeau de treburi.
Unele alergau să nu întârzie la servici,
Altele flecăreau,
Ori intrau în magazinele de îmbrăcăminte, De unde ieșeau modele noi.
O servietă importantă, ministerială,
Flirta de o jumătate de ceas
Cu o poșetă de piele de șarpe,

Spunându-i direct,
Apoi de-a-ndoaselea,
Toate cuvintele referitoare la vreme.
Pe linia troleibuzelor Circulau fiare de călcat.
Iar eu căutam oamenii.
Știam că trebuiau să se afle Fie în buzunarul de la vestă,
Fie în faţa ori în spatele hainelor, Anexaţi cu o clamă.
ATAVISM
Uitatul pe fereastră a devenit un tic, Toată lumea se uită pe fereastră.
Citește, spală, iubește, moare
Și din când în când dă fuga
Și se uită pe fereastră.
Ce vreţi să vedeţi?
După cine priviţi?
Luaţi-vă gândul, cine a fost de venit a venit,
Cine a fost de plecat a plecat,
Ce a fost detrecut prin dreptul vostru a trecut.
Lăsaţi perdelele,
Trageţi obloanele
Și mai luaţi-vă o dată tensiunea.
După ce a văzut totul – ploi, războaie,
Soare, cârtiţe, evenimente,
Repetate mereu aidoma,
Omenirea nu cred că mai dorește serios
Să mai vadă ceva.
Totuși uite-o lipită de ferestre, în ochi cu un gol.
SOMNAMBULUL…
Înaintez cu un instinct sigur Pe un drum ireproșabil,
Inundat, pun piciorul pe un plaur
Care se scufundă,
Dar în momentul acela
Am și trecut pe plaurul următor,
Și tot așa mă ţine mlaștina
Fostă mare
Pe care a mers cuvântul.
Acum trebuie să merg eu pe valuri, Degajat ca pe un

drum pavat.

Pe malurile care se îndepărtează mereu

S-a strâns mulţimea ne-ncrezătoare, Orice tremur pe faţa mea Va stârni vijelia de pietre.

Așa că înaintez somnambulic,

Mă ţine mlaștina,

Iluzoriu acoperiș pe casă.

Jos e mulţimea cu capu-n jos, repartizată pe etaje, Lumea care-și vede de treabă Și nu crede-n mersul pe valuri.

POVESTE

Sufletul tău funcţionează cu lemne, Iar al meu cu electricitate.

Dragostea ta umple cerul de fum, A mea e din flăcări curate.

Totuși vom mai merge împreună

O bună bucată de pământ,

O bună bucată de cer,

O bună bucată de lună.

Vom fi fericiţi pentru iarbă

Și pentru lac,

Vom ride pentru copac,

Vom slăvi drumul drept cu clte-o gură Și vom ţine un moment de reculegere Pentru fiecare cotitură.

Ne vom lua după umbra mea Care merge înainte,

Ne vom lua după primul gând,

Ne vom lua după două-trei cuvinte.

Până când ne va ieși în cale

Sfânta Vineri

Să ne spună printre altele

Că nu mai suntem tineri.

Și că ea n-o să ne mai dea de-aeum Nici electricitatea pentru flacără, Nici lemne pentru fum.

SUPERSTIŢIE

Pisica mea se spală

Cu laba stingă,

Iar o să avem un război.

Fiindcă, am observat, De câte ori se spală

Cu laba stingă,
Crește considerabil încordarea Internaţională.
Cum vede ea
Cele cinci continente?
S-a mutat cumva
În pupilele sale
Pitia, cea care știe să-ţi spună dinainte
Toată istoria
Fără punctuaţie?
Îmi vine să plâng
Când mă gândesc că eu
Și cerul cu suflete pe care mi l-am legat în spate
Depind, în ultimă instanţă, De toanele unei pisici!
Fugi de prinde șoareci, Nu mai dezlănţui Războaie mondiale, Fire-ai a dracului
De putoare!
MUNTELE
Ţin locul unei pietre din pavaj, Am ajuns aici
Printr-o regretabilă confuzie,
Au trecut peste mine
Mașini mici,
Autocamioane,
Tancuri
Și tot felul de picioare.
Am simţit soarele până la osii, şi luna
Pe la miezul nopţii.
Norii mă apasă cu umbra lor, De evenimente grele
Și importante Am făcut bătături.
Și cu toate că-mi suport
Cu destul stoicism
Soarta mea de granit,
Câteodată mă pomenesc urlând:
Circulaţi numai pe partea carosabilă A sufletului meu,
Barbarilor!
VIBRAŢII
Atât de tare îi bătea inima,
Incit

Acolo unde era el
Soarele mai vedea un om Cu câţiva paşi mai înainte Şi altul în urmă,
Şi altul în dreapta,
Şi altul în stânga.
Şi fiecare la rându-i Vibra noi fiinţe ale sale Din cauza aceleiaşi inimi.
Iar el trebuia să-i trăiască în acelaşi timp
Pe toţi aceşti inşi
Până la cea din urmă
Trăsătură a feţii.
FULGERUL A TRECUT…
Fulgerul a trecut prin mine
Luminându-mă fantastic,
Dar omorându-l Pe fiul meu.
Am pus mâna pe clanţa uşii
Pe care cineva m-a zugrăvit
La toate vârstele,
Intrând şi ieşind,
De mii de ori,
Şi uşa s-a despicat în două
Ca o limbă de şarpe.
Am format o frunză de stejar Şi la capătul celălalt al frunzei S-a auzit o bubuitură Sinistră.
Florilor, la care mă uit, începe să le ardă părul, şi prin hainele verzi Li se vede sufletul De fum.
Dacă mă gândesc la pădure,
Se face mangal
Până mâine dimineaţă.
De bun ce sunt,
Lumina m-a rugat să-i fiu gazdă, şi cu toate acestea, în jurul meu E un imens cerc
Negru.
PERSEVERARE
Voi privi la iarbă Până voi obţine titlul De doctor în iarbă.
Voi privi la nori
Până voi ajunge laureat Al norilor.

Voi trece pe lingă fum Până când fumul, de rușine,
Va deveni iar flacăra
De la început.
Voi trece pe lingă toate lucrurile Până când toate lucrurile
Mă vor cunoaște.
GURA RACULUI
Când omenirea a ieșit din apă, Plină de mâl, de alge și de sare, Pe ţărmul celălalt urcau,
Suindu-se unul în spinarea celuilalt Și alunecând în mare,
Dar săltându-se cu valul următor, Pe iarbă – racii.
Raci înfiorători, râioși,.
Plini de picioare ca de negi,
Verzi de mătasea broaștei și roșii, Turbat de roșii pe pântece.
Oamenii au început să meargă Încercând să se acomodeze cu lumina Uscată a soarelui,
Alta decât lumina din apă.
Racii au început să alerge în direcţia opusă,
Bătând tactul cu cataligele lor pe glob la într-un piept de bărbat doborât.
Într-o zi primii oameni s-au întâlnit Cu primii raci,
Fiecare cu al său.
Au fost luaţi la subsuori
Și târâţi în balta stătută a mării, înapoi peste locuri pe unde-au mai fost (Ochii lor și le amintesc perfect După lacrimile-n formă de gorgane), Dar care pentru raci erau într-adevăr Locuri noi,
Și ei susţineau, pe drept cuvânt,
Că-i duc înainte.
Abia în apă s-au dezmeticit oamenii,
A avut loc o luptă faţă de toate vieţuitoarele Și cei care reușeau să se desprindă
Din cleștele ruginite de fier
Au ieșit istoviţi pe mal,
Plini de mâl, de alge și sare.
Respirând adânc, ei pornesc obosiţi înainte, Dar iată

pe ţărmul opus,

Pe furiș, din umbra nămolului planetei, Apar înfiorători racii,

Pornind în direcţia cealaltă.

FRESCĂ

În iad păcătoșii

Sunt valorificaţi la maximum.

Femeilor li se scot din cap,

Cu o pensetă,

Clamele, agrafele, inelele, brăţările, Pânzeturile, lenjeria de pat.

După aceea sunt aruncate în clocotul unor cazane, Să fie atente la smoală, Să nu dea în foc.

Apoi unele

Sunt transformate în sufertașe

Cu care se cară la domiciliul dracilor pensionari Păcatele calde.

Bărbaţii sunt și ei folosiţi La cele mai grele munci, Cu excepţia celor foarte păroși, Care sunt torși din nou Și făcuţi prețuri.

OCOLUL LUMII

Intâi am înconjurat părinţii, De câte dcuă ori pe fiecare.

Apoi bunicii,

Doar o singură dată.

Casei i-am dat ocol în timp ce ardea.

După aceea am pornit-o pe stradă,

Înconjurând fiecare trecător,

Să văd cum arată dinspre răsărit

Și dinspre apus.

Am mers pe jos

Pe malul de ape

Și am trecut pe celălalt mal

De munţi.

Peste tot

Am pus cercuri, cercuri de urme, Galbena aureolă pe care o port totdeauna în jurul picioarelor mele.

CERAMICA

Arheologii au descoperit Pe teritoriul trupului meu Un vas de lut.

Vasul are formă de inimă. Pe el un meșter necunoscut

A pictat, încă înainte de era noastră, Câteva raze de soare.

Au venit apoi alţi oameni

Care și-au împletit sufletul printre razele lui în motive populare.

În prezent eu adaug pe ceramica străveche

Noi desene de epocă,

Pentru ca ei, cercetătorii din anul 4.000,

Să ateste și existenţa mea,

Cam pe la mijlocul secolului 20,

Cu aproximaţie.

UN GEAM ÎN FAŢA NOASTRĂ

Un geam în faţa noastră,

Pe care-l ștergem mereu de ploaie

Cu amândouă mâinile.

Numai că-l ștergem pe dinăuntru,

Ploaia-l bate

Din partea cealaltă,

E mereu ceţos geamul nostru

De limbă necunoscută.

După un timp oarecare schimbăm locul, Crezând că poziţia nu e bună, începem să ștergem geamul mai încolo.

Zilnic, aceeași mișcare

De servitoare

În casa misterelor.

Cu ochii de geam, lipiţi de geam,

Ne ducem un gând ca pe un deget meditativ la frunte, şi afară plouă răpăind egal,

Și e ceaţă…

DE-A BABA-OARBA

Hai să credem tot ce spunem, E un joc foarte frumos.

Tu să-mi spui: „Te iubesc”.

Și eu să mă bucur copilărește,

De parcă mi-ai fi dăruit un briceag Cu prăsele de os.

Să-mi spui curat

Tot ce cugeţi tu
Despre vecini, despre univers
Și despre ploaie;
Sau să nu-mi spui nimic
Și toate gândurile mele să deie din cap că așa e.
Iar eu să-ţi spun:
„Pe unghia asta tu ai un lac adine Și pe toate celelalte cite o mare.
Dacă miști degetele prin zilele mele, Poţi stârni Niagare”.
Și până seara din cuvintele mele
Să crească o iarbă înaltă
Care să-și scoată colţul prin cer, în vârf cu pământul nostru,
Ori cu vreo sămânţă de stea.
Și tu să crezi în iarba mea.
S-o crezi pe toată, orbește.
Și eu să cred în urma ta cu un pas, Cavalerește.
UN ACOPERIȘ
p
Infinitul e mult mai mare
Decât ne închipuim,
N-o să putem niciodată
Să-l umplem cu sufletul nostru.
Toate aspiraţiile se preling în haos la sângele din colţul gurii,
Se pierd în gol, pământul e tot mai rar
De vise noaptea.
Trebuie poate un acoperiș în jurul acestui butoi spart
La o distanţă descoperită prin tratative, Care să reţină speranţele,
Fericirea, gândurile mari.
Lovite de tabla falsului cer,
Acestea se vor întoarce spre noi,
Ne vor ajunge din urmă când vom fi triști, înfășuraţi de ele vom trece:
Coșari ai unui soare temporar.
DANTE

Divina Comedie, piramidă rătăcitoare, Ușor înclinată către veșnicie,

O aud noaptea când e lună Alunecând încet pe nisip, Un milimetru pe an încolo sau încoace, Fără nicio grabă.

Și înăuntru, închis etanș ca în sine însuși, Stă faraonul.

Și-a îmbălsămat singur toţi cunoscuţii,

Pe cei apropiaţi și pe cei scoși doar din auzite, Vârând mâna

Până pe sub pietrele albe ale antichităţii.

E groaznic să ai o lume muritoare în jur!

Și el i-a îmbălsămat

Pentru a nu rămâne și-n veșnicie tot singur.

Tot ce s-a întâmplat pe pământ A îndesat în arca sa.

Nouă ceruri de păcate, nouă de așteptare,

Nouă de iluzii,

Toate pline ochi.

Iar în mijlocul lor stă

Dante.

Privește infernul, purgatoriul și paradisul, Iar când se plictisește, schimbă firmele.

Pe cea de la infern o pune în paradis

Și invers

Și asta de multe ori la rând,

Incât bieţii muritori

Habar n-au unde se mai află.

Și tace Dante de i se umflă vinele tâmplei împingând din interior piramida Care înaintează încet pe nisip

Un milimetru pe an încolo sau încoace, Fără nicio grabă.

CONTABILITATE

Vine o vreme

Când trebuie să tragem sub noi

O linie neagră

Și să facem socoteala.

Câteva momente când era să fim fericiţi, Câteva momente când era să fim frumoși, Câteva momente când era să fim geniali. Ne-am întâlnit de câteva ori

Cu niște munţi, cu niște copaci, cu niște ape (Pe unde-or mai fi? Mai trăiesc?).

Toate acestea fac un viitor luminos –

Pe care l-am trăit.

O femeie pe care am iubit-o

Și cu aceeași femeie care nu ne-a iubit Fac zero.

Un sfert de ani de studii

Fac mai multe miliarde de cuvinte furajere, A căror înţelepciune am eliminat-o treptat.

Și, în sfârșit, o soartă

Și cu încă o soartă (de unde-o mai fi ieșit?) Fac două (Scriem una și ţinem-una, Poate, cine știe, există și viaţă de apoi).

MECANICA SIMPLĂ

Și-a pus în gând

Să mute universul Dintr-o parte într-alta, la să-și câștige existeaţa.

Nimic mai simplu, în jurul capului său

E o cunună de linii închipuite, Linii magnetice.

Dacă mesteci o dată prin haos,

Caprele se lipesc cu copitele de ele,

Păsările se prind cu ciocul,

Mările își înfășoară în jur

Coca mareelor.

Iată-l mergând prin lucruri, Cumpănindu-și lumea Agăţată cu gheare de lilieci De liniile lui închipuite.

De la o stea însă

Se desfrunzește de păsări și plante.

N-a făcut niciun pas greșit,

E mersul cu care a mers începutul lumii, Aureola însă nu-l mai ajută, Mușchii magnetului au febră.

Universul între timp a ajuns la locul lui,

Vechiul loc,

Și el trebuie să-l mute în altă parte.

Ca să-și câștige existenţa.

Și totul se reia de la-nceput,

Și totul e mișcare.

ÎNTRE STELE

O, între stele e atâta timp Degeaba!
Sute de ani lumină, Milioane de ani lumină – Iarbă grasă putrezind, Straturi peste straturi.
Iar noi, care paștem acest pământ,
Tot mai rar de timp,
Tot mai rar, întindem spre cer gâturile
Cu vinele vinete din ce în ce mai umflate.
Câte o pală de vânt mai puternic
Ne-mbată nările
Cu mirosul finului presupus
Și-ncepem, oameni, și păsări, și pietre, Toată turma,
Să ragem în sus.
Dar nicio gură n-apucă o stea
S-o tragă de raze,
Dinţii pocnesc în sec,
Munţii cariaţi încep să se clatine,
Se usucă limba și cade răsucindu-se ca o fruunză Care și-a mestecat ultima fărâmă de toamnă.
Ce repede e răsuflarea noastră,
Ce gâfâită e pendula asta
În jurul căreia înnebunesc holbaţi Atâtea miliarde de ochi!
O, între stele
E atâta timp degeaba…
CASA
Vreau să-mi fac o casă
Cât mai departe de toate locurile Pe care le cunosc.
Cât mai departe de muntele Din care ies veveriţe dimineaţa la apostolii dintr-un ceas Naiv din cale-afară.
Să nu fie nici ţărmul
Acelei oboseli albe
De unde aș putea să văd prin fiecare fereastră Câte un solz smălţuit.
Cunosc și toate tertipurile
Câmpiei,
Ce mai poţi aștepta de la ea
Când dă drumul noaptea la iarbă și la grâu Să-ţi crească prin coaste, prin tâmple?

M-aș plictisi oriunde atât de tare, Incit n-aș putea să-mi pun pe pereţi Tablouri,
Ușa mi s-ar părea prea cunoscută
Și mi-ar veni să plec.
De-aș putea să-mi ridic o casă
Cit mai departe
De mine!
SINGUR
Mi-e frig în cămașa asta
De litere
Prin care intră ușor
Toate intemperiile.
Vântul prin a,
Lupii prin b,
Iarna prin c,
Și eu încerc să-mi apăr măcar inima
Cu un titlu mai gros,
Dar mă îngheaţă frigul care intră Prin toate literele.
Mi-e urât în cămașa asta
De litere
Prin care îmi ies ușor Respiraţia și bătăile inimii.
Prin a,
Prin b,
Prin c,
Alfabetul este plin de mine Pentru o clipă.
CU SPATELE
Ceasul s-a-ntors cu spatele la timp.
Era bolnav ceasul și, simţindu-și sfârșitul, Poate că s-a gândit și el
La un rai al obiectelor care mor,
Unde ceasurile se potrivesc singure
După inima lui Dumnezeu
Și deșteptătoarele sună și ziua și noaptea învierea stelelor.
A văzut însă cu limba cea mare că e absurd
Și a murit simplu, de tot, Întorcându-se cu spatele la timp.
Iar eu, sufletul răposatului,

Voi mai rămâne în preajma lui Trei zile,
Să văd cum continuă să-i crească Părul și unghiile.
MENIU
Dimineaţa, o felie subţire de viaţă
Cu unt.
Mai luăm apa care crește încontinuu (Aseară ocupa trei pătrimi
Din suprafaţa globului)
Și o fierbem în clocot, de microbi.
La prânz, mâncăm greu și consistent – Trei feluri de pământ:
Cernoziom, loes și argilă.
Seara, nu obișnuim mineare gătită.
Luăm în gură
Ba o stea cu puţină miere,
Ba ceva, dacă nu s-a terminat,
Fericire (Pe care, de fapt o păstrăm Pentru duminică)
Și ce se mai întâmplă.
POPICE
Fără îndoială, pământul
Este o mare
Popicărie.
Pentru că nu sunt suficienţi Copaci,
Oamenii stau și ei în picioare.
Cineva aruncă bilele
De departe
Și înseamnă cu cretă Pe cele doborâte.
E un joc de societate,
Desigur,
Tot atât de frumos
Ca și armele clasice.
Totul e calculat dinainte
Cu o mare precizie,
Numai noi, naivii,
Mai umblăm pe la policlinici.
I-auzi stelele huruind înapoi pe banda rulantă, Deseară vor fi la orizont.
SOLEMN

Toate hârtiile mele
Le-am cărat cu braţul Pe un câmp mare,
Le-am semănat solemn
Și le-am arat adine
Cu plugul.
Să văd ce-o să răsară
Din gândurile acestea,
Din bucurii, din tristeţe, din fericire Iarna, primăvara, vara și toamna.
Acum mă plimbam
Pe câmpul negru
Cu mâinile la spate,
Mai neliniștit cu fiecare zi.
Nu se poate totuși.
Nicio literă să nu fi fost bună!
Precis într-o zi
Câmpul acesta se va umple de flăcări Și eu voi trece printre ele, solemn, încununat ca Nerón.
PRECAUŢIE
Verificaţi-vă poziţia în care dormiţi, înainte de fiecare vis
Luaţi un felinar în mână
Și vedeţi cum vă stau gândurile,
Degetele de la mâini, Vedeţi cum vă stă capul.
Din acești genunchi la gură
Peste care suflaţi cald
Ca boii în iesle
E greu să iasă mântuitorul prin fugă, Vai, poziţia nu este bună.
Dormind mereu pe aceeași parte, Tot nisipul din voi
Se va prelinge prin ureche
Grămezi sub trupurile voastre…
O, eu cunosc atâtea deșerturi Cu care nu mai funcţionează Nimeni!
Iar dacă staţi cu faţa în tavan,
Căutaţi ca măcar tălpile să vă vină
Până la marginea cerului,
Măcar câţiva centimetri pe marginea cerului, în caz

că vă veţi ridica în picioare
A treia zi,
Să fiţi asiguraţi de primul pas.
Zic: Fiţi atenţi cum dormiţi.
Munţii s-au hodorogit
Apărând mereu strâmb
Prin sufletele noastre.
MEȘTERUL MANOLE
Acum am putea să fim și triști,
Doar ne despărţim pentru totdeauna, Dar să trecem peste asta.
Copaci, vă așteaptă pădurile, Duceţi-vă.
Ape, vă așteaptă câmpiile, duceţi-vă. Duceţi-vă și voi,
Preafrumoase și iubitoare Ane;
Mă iertaţi că nu v-am mai zidit de vii, Am avut mai multă încredere
În cărămizi.
Obiecte, și ceasuri, și biblioteci,
Și culori, și meșteri iscusiţi
Care m-aţi ajutat, și tu, soare, și voi, munţi, Scări
Pe care-am urcat până aici,
Fără să-mi pese de înălţime:
Voi vă veţi îndepărta de mine,
Lăsându-mă să mă prăbușesc singur
De pe propria-mi zidire –
Așa se cere tradiţia.
Deci fugiţi cât mai repede,
Acum când eu mă fac că mă uit în altă parte…
TINEREŢEA LUI DON QUIJOTE
(1968)
DARUL
— Îţi voi dovedi că toate tablourile sunt false Spuse specialistul, scoţându-și lupa
Pe care tocmai o primise cadou
Din planeta Marte.
Colecţionarul zâmbi, îl amuza ideea,
Pânzele lui deveniseră etalon
Pentru indentificarea maeștrilor din toată lumea,

Cheltuise pe ele averea câtorva generaţii înainte și înapoi.

— Să începem de la dreapta spre stânga, Privește acest Tizian!

Într-adevăr, în lupă se vede stângăcia execuţiei „Tabloul fusese pictat de un elev fără talent, într-o oră de desen.

— În fundul sufletului mă rodea un fel de îndoială în privinţa lui, șopti galben colecţionarul.

Dar acel Rafael, pe care-l studiezi acum,

Dacă e o copie, însăși mina lui Dumnezeu a făcut-o, ha, ha, ha!

— Privește, și cercetătorul care n-avea chef de glumă, îi arătă numărul de serie înregistrat în pupilele madonei.

Pe la mijlocul sălii nici n-apuca să îndrepte

Lupa spre ele

Și tablourile cădeau singure.

În faţa ultimei pânze, Rembrandt milionarul! – colecţionarul își duse mina la inimă și căzând Din gura lui zburară lilieci.

Specialistul colindă apoi prin multe muzee Pe care le umplu de ridicol.

Nici măcar ramele nu erau veritabile, Lupa neînduplecată scotea la iveală Lucrări groaznice.

Toţi marii maeștri fuseseră uciși, După primele trăsături de penel, şi ucigașii le furaseră numele, Pictaseră în continuare cu uleiurile lor, Moarte și ele,

O dată cu sângele cel adevărat.

Așa se goliră galeriile,

Achizitorii nepricepuţi înfundară pușcăriile.

În urma omului cu lupa se întindea un pustiu de moarte Și el era tot mai trist.

O dată, îi veni în gând

Să îndrepte lupa spre strada pe care mergea

Și observă cu uimire că era falsă, Strada adevărată se afla mult mai încolo.

Privi orașul – era fals, copacii falși,

Și începu să plângă.

Plângând cu hohote și tremurând tot, în afara mâinii care ţinea teribilul instrument El o porni foarte bătrân înainte,
Continuând să desfiinţeze lumea.
VISAM ȘI NOI
Mai avem încă multe
Să ne spunem, De aceea cădem
Pe unde apucăm şi-ncepem lacomi să vorbim în somn.
Cu lucrurile din cameră, Ivărele, caloriferul,
Cărora încă nu le-am spus
Nici pe jumătate din ce-ar trebui
Cu morţii care, săracii, Merg înapoi
Cu Dumnezeu, pe apucate, Visăm și noi.
Până dimineaţa
Când se aprinde brusc lumina, începem să vorbim
Și se întrerupe Comunicarea.
EXIGENŢĂ
Am luat tot pământul
Și l-am strecurat
Prin ochii mei.
Munţii au scăpat întregi, Femeile au rămas înalte, Cerul, imens.
Nemulţumit,
Am găsit o nenorocire oarecare Și am redus totul
La jumătate.
Se vede c-am muncit,
Dar mai erau încă destule lucruri De prisos.
Soarele avea prea multe raze, în mare
Se mai puteau vedea doi pești.
Atunci am luat tifonul câtorva zile, şi lumea s-a redus la jumătate.
Și tot așa,
Existenţa mea a decurs remarcabil. Acum în jurul meu
Se-ntinde un imens
Nimic.
Desigur, nici eu nu sunt important Tot.
Voi continua operaţia

Cu nisipul din mine.

(între timp mi-am și extirpat Șapte nervi și două simţuri.)

STRATURI

Eu sap un strat,

Cel mai nou, de deasupra, Sub el o umbră sapă Stratul următor.

Și tot așa,

Toţi morţii sapă, Caută cu-nfrigurare Tot mai adine.

Pocnete de lopată

Se aud pe obraz,

Din partea cealaltă

Vin spre noi elanuri de cazma.

Omenirea sapă,

Face arheologie,

Deocamdată n-am descoperit Decât un bulgăre de pământ.

Tot e ceva

În lumea asta de stele.

DAFIN

Pentru că pe aici nu cresc dafini

Și celelalte frunze sunt bune,

Salcâmii, cireșii, nucii și fagii

Au frunze chiar foarte bune.

Nu mai vorbesc de duzii aduși din China Pe furiș într-un baston

În locul viermilor de mătase

Care au rămas tot acolo,

Cum era și normal.

Toamna mai ales ne apucă dorul

De ceva condimentat într-alt fel,

Care să conţină bine și piper

Dar și ducă și depărtare.

Ne uităm bine la zare,

Prea o pasc toţi,

Și atunci nu ne mai rămân decât copacii.

Femeile, ele ridică mina întâi,

Li se mai vede încă luna la subsuori

Și culeg frunze prin parcuri, prin păduri, Cite una, câte două să ducă acasă, După puteri.

Pentru că nu avem dafini,

Și nici nu văd vreo speranţă cu clima asta. Totul e bun pe aici,

Vedeţi-vă de treabă.

CÂTEODATÀ

Câteodată întunericul

E în afara mea,

Fulgerul nu se mai dezdoaie.

Se văd prin el, ca printr-o ţeava

De telescop.

Vreo stâncă poate pe undeva

Nu vrea să se mistuie,

Vreo scorbură opune rezistenţă Cariului deznădăjduit.

N-a mai căzut de mult

Nicio stea:

Circulă greu materia pe cer.

Cuiva i s-a întâmplat o nenorocire

Și nu vrea să plângă:

Se îngreunează circulaţia apei

În natură.

Și eu prind această stare Direct în suflet,

Ca oglinda apei norul de sus Bolovan în ochi.

7

PENTRU PASĂRILE DISPĂRUTE

Câte păsări o fi stricat

Cerul

Până să-ţi nimerească mersul Atât de lin?

Unele erau ciudate,

Aveau penele cine știe cum, înfipte de-a-ndoaselea,

Ori poate nici n-aveau pene, Ci frunze.

Ele încercau să zboare

Până la copacul

Unde se bănuia că va apare omul,

Dar timpului nu-i plăcea Acest zbor stângaci Și le ștergea timpul Cu dosul palmei.

Hai pe câmp
Să vedem ciocârlia
Arzând
Ca o luminare
Pentru păsările dispărute.
MARGINE DE GÂND
Se aude clipocind,
Inotând,
Gândurile mai vechi Trec spre marginea de gând.
Doamne, locul pe unde ele Se aruncă-n afară,
Ca de pe o margine de frunză Nervurile, la sfârșit de vară!
Se aude un trup de cenușă Coborând de pe sufletul meu, Peste marginile cerului Un volum de lumină
Se varsă mereu.
JUCĂRII
Noi care suntem îngrozitori de mari,
Care n-am mai căzut pe gheaţă
Dintre cele două războaie,
Ori dacă din greșeală am alunecat veodată, Ne-am și fracturat un an,
Unul din anii noștri importanţi și ţepeni De gips…
O, noi cei îngrozitor de mari
Simţim câteodată
Că ne lipsesc jucăriile.
Avem tot ce ne trebuie, Dar ne lipsesc jucăriile. Ne e dor de optimismul Inimii de vată a păpușilor Și de corabia noastră Cu trei rânduri de pânze, Care merge la fel ele bine pe apă, la și pe uscat.
Am vrea să încălecăm pe un cal de lemn Și calul să necheze o dată cu tot lemnul, Iar noi să-i spunem: „Du-ne undeva, Nu ne interesează locul,
Pentru că oriunde în viaţă
Noi avem de gând să facem Niște fapte grozave”.
O, cât ne lipsesc uneori jucăriile!
Dar nu putem nici măcar să fim triști
Din cauza asta
Și să plângem din tot sufletul,

Ţinându-ne cu mina de piciorul scaunului, Pentru că noi suntem niște oameni foarte mari Și nu mai e nimeni mai mare ca noi

Care să ne mângâie

JELANIE

Cei care au văzut lacrimi

Și mai mari,

Să zicem moartea,

Cum să se mai înduioșeze

De bietele noastre plângeri de apă?

Or fi ele sincere,

Stoarse din fundul sufletului, Deznădăjduite,

Dar broaștele de toată ziua, în picătura lor,

Nu pot nici măcar să-și avanseze o labă.

Cât privește pe cele ţestoase,

Ce să mai vorbim,

Stau cu capul călare

Pe ţesturi

Si tot scrutează în zarea secetei noastre.

Ü.

Trebuie să ne îndurerăm cu toţi Laolaltă,

Și exact în același timp,

Pentru a stoarce o lacrimă ca lumea Care căzând pe talgerul lunii să poată azvârlii până-n stele Ţipătul nostru deznădăjduit…

Ori dacă nu, ne întoarcem pe la vetrele noastre, Să robim la micul nostru plus

Războinici care au pierdut bătălia

Jelaniei totale și absolute.

CINE

Să cercetăm bine

Cine se ascunde sub noi,

Să fim foarte atenţi

Pe cine numim

Eu.

Că nu mai poţi

Avea încredere oarbă

În nimeni,

Să fim atenţi, mai ales, Pe cine numim
Eu.
Îndesaţi cu genunchiul Sub niște măști,
Atât de convenţionale,
Râsul, plânsul, iubirea, Ne căznim, stângaci, Să fim familiari cu noi.
Poate chiar reușim în unele momente, Dar ne speriem grozav Când ne auzim glasul.

BUTOIUL

Luăm în braţe butoiul zilei
Și îl dăm cep
Sau îl împușcăm la întâmplare,
Să ne gâlgâie lumina
Pe ochii, pe gura și pe fruntea noastră, A celor însetaţi și obosiţi
Care au făcut toată istoria omenirii
Pe jos.
Și-ncepem să jucăm în jurul butoiului, Legănând niște cântece, în care se repetă de-a valma
Drumurile, războaiele, femeile
Și alte cuvinte neînţelese.
Și-ncep să ne placă tot mai mult Viaţa și mama ei de viaţă!
Să le facem cu ochiul
Și mai împușcăm un butoi
Și încă o mie…
Și nici nu știm când ni se înmoaie Oasele
Și cădem cântând în diferite moduri de moarte
Și plutim pe valurile de lumină, la soldaţii înecaţi în vin.

FIOR DE ÎNCEPUT

Lucrurile-și pun pe piept Două limbi de ceas enorme
Pentru zborul lor intern Ce le prelungește sensul,
De la noaptea lor la oameni.
E-o cădere de cascadă, la o coamă-n sus întoarsă, Chiar copacii-și sar din cercuri, Pentru-a crește lângă ele Mai nestingherit, mai ager.

ÎNVENINATĂ

Wilhelm Tell

Și-a pierdut din vechea îndemânare, Până acum și-a ucis toţi copiii Care-au ţinut pe capul lor

Mărul.

De necaz,

Mina îi tremură tot mai tare, Săgeţile curg una după alta

Și mărul iată-l pe cer

Tot neatins.

Acum e rândul meu,

Intru sub el

Fără strângere de inimă.

Hai, ţintește,

Sau fă-te numai că încordezi arcul.

Pentru că și așa

Demult a pornit spre mine

Săgeata ta înveninată,

Tată.

ATLANTIDA

Cine a construit lumea Pe un pământ care se lasă?

Aseară luna era deasupra ta, Acum e deasupra vieţii sale. Te-ai mai scufundat puţin.

Aseară ţineai cerul pe creștet la pe o tavă

Cu minuni,

Acum el plutește mai sus.

Făceţi-vă iute bagajele,

Urcaţi-vă pe acoperișurile caselor,

Urcaţi casele în pod,

Căraţi-vă vitele și bucatele și sentimentele în vârful munţilor,

Dacă vreţi să mai aveţi vite și bucate și sentimente, şi mutaţi munţii

Pe pietroiul din vârf,

Dacă se poate.

HARTA

Mai întâi să vă arăt cu bățul Cele trei părţi de apă

Care se văd foarte bine în oasele și ţesuturile mele: Apa e desenată cu albastru.

Apoi cei doi ochi, Stelele mele de mare.
Partea cea mai uscată,
Fruntea,
Continuă să se formeze zilnic
Prin încreţirea
Scoarţei pământului.
Insula aceasta de foc e inima, Locuită dacă nu mă înșel.
Dacă văd un drum
Mă gândesc că acolo trebuie să fie Picioarele mele,
Altfel drumul n-ar avea niciun rost.
Dacă văd marea
Mă gândesc că acolo trebuie să-mi fie Sufletul, altfel marmora ei
N-ar face valuri.
Mai există desigur
Și alte pete albe
Pe trupul meu,
Cum ar fi gândurile și întâmplările mele De mâine.
Cu simţurile,
Cele cinci continente,
Descriu zilnic două mișcări:
O mișcare de rotaţie în jurul soarelui Și una de revoluţie în jurul morţii…
FOC ȘI APĂ
Eclipsa devine tot mai întunecoasă Cu cât o privesc cu mai multi ochi. Absorbim lacomi lumina, Secătuim locul
Cu zeci de kilometri
Dincolo de infraroșu.
Călcăm pe pietre și pe iarbă
Șfi în noi urcă apa,
Isus pe valuri e un uriaș burete, A & igând fundul mării uscat (u ș & rpfi urlând de sete.
Parcă văd ziua
Când jumătate din oameni
Vor arunca flăcări din ochi,
Focul furat va izbucni ca din vulcani, Arzând totul,
Descoperind în drum roata Pentru mai multă viteză.

Văd ziua când celeilalte jumătăţi
A omenirii îi va ţâșni apa prin urechi, prin nas și prin gură, Fiecare va fi o balenă în hemoragie,
Oceanele își vor căuta din nou locul.
ANTICARUL
Cunosc mersul vremii
După cum îmi vând cărţile,
Jocul lor între rafturi
Și restul lumii
E un indiciu sigur.
Când au versurile căutare
Se întâmplă nunţi,
Pântecul fetelor are nevoie
Să adoarmă frumos până seara
De cântece de leagăn.
După ce-l vând pe Homer
Am o oră de pace,
Când se întoarce la mine
Trebuie să rătăcesc zece ani pe mare.
Enciclopediile în piele de șoareci
Se urnesc cel mai greu
Și când le văd în stradă împinse din spate de câte opt oameni cu pârghii îmi fac semnul crucii
Și felicit secolul 18.
De la Tolstoi și Dostoïevski Te poţi aștepta la orice, Ori să ajungi cineva Ori să-ţi pierzi slujba.
Fire de praf de pe toate epocile
Sar să joace în raza de soare
Mereu anunţată.
Acum toate cărţile
Vin vijelie spre rafturi,
Mi-au spart și geamurile și ochelarii, Așa ceva nu mi s-a mai întâmplat – E noapte, e zi afară?
Ia uitaţi-vă și dumneavoastră.
PERSPECTIVĂ
Dacă te-ai îndepărta puţin, Dragostea mea ar crește la aerul dintre noi.
Dacă te-ai îndepărta mult,

Te-aș iubi cu munţii și cu apele Și cu orașele
Care ne despart.
Dacă te-ai îndepărta
Cu o zare,
La profilul tău s-ar adăuga soarele, Luna și jumătate din cer.
VIZIUNE
Mă îngrășam treptat,
Cite o tonă în fiecare zi, începând cu sufletul.
Ca orice om care se respectă îmi urmăream propria evoluţie Cu ochi foarte mari.
Și cum pronunţarea unor cuvinte
Cum ar fi „inimă”, „frunte”, „cap”.
Mi-ar fi putut trezi niște sentimente oarecare,
Stânjenind astfel îmbucurătorul proces de creștere, Mi-am împărţit trupul în pătrăţele,
Ca la șah.
Luna trecută, de pildă,
M-am îngrășat în careul Bg, A7.
Când am început să prosper și în careul A o, Eg, Numărul casei în care locuiam
A început să pârâie, căzând la timp în capul unui trecător.
Acum aștept ca pământul,
Slăbit de pe urma unor cutremure consecutive,
Să se mai întremeze puţin
Să mă pot urca pe cântar.
TIMP
Muntele din faţă,
Hodorogul ăsta bătrân, Ne va uita pe toţi, Așa cum îl vedeţi.
Cu părul căzut de pe pietre,
Zbârcit în norii
Din colţul ochilor
Va ocupa aerul respirat de sfârșitul Până și al corbului
Cel atât de sănătos încât nici nu s-a născut.
Dar într-o zi îi va veni și lui vremea,

Și arătându-i o crăpătură între două milenii
Va spune: „pe aici pleci și tu”.
Și-l va goli
De sine însuși, ca de nisip.
Nu va mai exista după el
Nici măcar o pată pe cer,
Focar al umbrelor noastre convexe spre somn, şi, Doamne, parcă-ţi pare rău
Și de muntele de piatră din faţă, Hodorogul ăsta bătrân.

PRĂPASTIE

Dumnezeu e surd
Și când trebuie să-i spun cevq.
Ii scriu pe-o foaie de hârtie.
Așa se procedează
Cu toţi surzii.
Dar mie nu-mi înţelege scrisul
Și când îl văd cum se scarpină-n aureolă în faţa unei conjuncţii,
Mă gândesc că mult mai ușor ar fi
Să i-o urlu-n ureche.
Asta și fac,
Dar Dumnezeu dă din cap
Că nu-nţelege
Și-mi face semne să-i scriu pe-o hârtie
Tot ce vreau să-i spun.
Pe mine mă apucă disperarea,
Ies în stradă și opresc trecătorii, Punându-le-n faţă hârtia mea,
Scrisă cum am putut mai frumos și mai citeţ, la pentru ochii lui Dumnezeu.
Dar oamenii nu sunt surzi,
Ci numai grăbiţi,
Și dându-mi cu mina hârtia la o parte,
Mă roagă să le spun totul repede Prin viu grai.
Atunci mă pomenesc urlând la din fundul unei prăpăstii, Așa cum urlă Dumnezeu Când își face rugăciunea.

Și de spaimă c-am asurzit și eu Uit ce-am vrut să le spun.

SEGMENT

Puteai, ca în povești, să mă încerci,

Punându-mă să fac

Niște lucruri extraordinare.

De pildă:

Să sap o prăpastie-n cer

Și cerul scos

Să ţi-l aduc în buzunare.

Puteai să-mi ceri să-ţi dezleg

Trei probleme importante de viaţă

Și eu ţr le-aș fi dezlegat imediat,

Cu dinţii,

Ca pe niște noduri de aţă.

Puteai să-mi sugerezi să mă părăsesc chiar pe mine Azvârlindu-mi toată personalitatea-n afară,

Precum lava sa un vulcn,

Să mă dezbrac de orice particularitate,

Până la fondul general uman

Și să rămân așa, gol, în ger.

Sau, dimpotrivă,

Să mă mut tot

Pe o singură trăsătură de caracter.

SA AJUTAM

Daţi unul o respiraţie,

Altul o gâfâială,

Alţii niște tălpi de fier, Să ajutăm mișcarea.

Totul trebuie să alerge,

Ca într-o celulă bolnavă microbii, Sufletele, ușile,

Stelele care trăiesc, Prin rotaţie.

Aduceţi răngi,

Pregătiţi-vă să împingeţi din spate Frunzele în copacii uscaţi,

Liniile în palma vieţii.

Mi-e necaz că numai morţii stau În toate privinţele!

O, dacă-ar face și ei Măcar un pas pe zi, Stricând echilibrul, Pământul și-ar găsi forţa necesară Urnirii lui în

neant!

UN CLEȘTE

Se aude un clește pe peretele vecinului, Nu știu ce tot face vecinul,

Se aude clănţănitul unui clește, Apoi un ţipăt speriat de copil.

Din salcâmul de lingă calea ferată Frunzele sunt scoase cu cleștele, Cromolitografii pline de praf,

Din calea ferată o ciocănitoare scoate Trenurile ruginite.

Prinde globii ochilor
Și stoarce jos lumina,
Baltă acuzatoare
Sub rufa vinovatei alge.
Sângele îl trage ca pe cuie
Din trupul răstignit în oase.
Pocnesc nucile cerului,
Miezul de foc dulce este găunos,
Mâncat de viermi, sfoiegit,
Ca în pământ presupusa magmă
Care de mult nu mai naște decât vulcani stinși.

Dar din camera vecinului și până la plus infinit Se aude cleștele.

Aici bate, aici scoate, aici apucă,

Fără niciun plan și negândind la nimic Cit e timpul de mare

Repară aiurea universul.

SEMNE

Dacă te-ntâlnești cu un scaun,
E semn bun, ajungi în rai.
Dacă te-ntâlnești cu un munte,
E semn rău, ajungi în scaun.
Dacă te-ntâlnești cu carul mare,
E semn bun, ajungi în rai.
Dacă te-ntâlnești cu un melc,
E semn rău, ajungi în melc.
Dacă te-ntâlnești cu o femeie,
E semn bun, ajungi în rai.

Dacă te-ntâlnești cu o faţă de masă,
E semn rău, ajungi în sertar.
Dacă te-ntâlnești cu un șarpe,
E semn bun, moare și tu ajungi în rai.
Dacă șarpele te-ntâlnește pe tine,
E semn rău, mori și el ajunge în rai. Dacă mori,
E semn rău.
Ferește-te de acest semn, şi de toate celelalte.

DIN VÂRF

Cineva trage de-o sforă,
Se încreţește coaja pe bătrâni,
Ce armonică gâfâită e lumea,
Ascult-o,
La sfârșitul fiecărei mâini.

Câţiva kilometri de riduri Avem, orice s-ar zice, fiecare.

Iubito, genele tale sunt riduri, Sunt riduri privirile mele amare.

Credeam că sintern făcuţi Din cine știe ce pilitură de zei, Dintr-o aripă de stea
Și dintr-una de pământ,
Dar din citi magneţi are cerul,
Niciunul nu ne mai trece prin gând.
Câţiva kilometri de riduri
E cam tot ce avem fiecare,

Linia norocului – un rid mai degeaba, Gândurile, riduri în oxidare.

Și ca dintr-un turn de pază,

Din vârful celui mai înalt rid, Inima toarnă smoală încinsă în capul luptătorului livid Care-a furat ciudata bogăţie de riduri Și fuge cu ea, încolţit,
Printre ziduri.

ZGOMOTE

Răul de zgomote!
Un pocnet de mobilă veche,
Un cariu…
Pss! Cine aleargă pe sub tăcere, Fugărind cârtiţa,
Să arunce-afară și restul globului Prin gușă?

Parcă-am fost menit la naștere Să-mi holbez ochii și glasul, Cu groază,
La fiecare răsărit de soare!
Dă-le naibii de sunete,
Totul se mișcă și scârţâie,
O sămânţă se umple de apă la un burduf, gâlgâind.
PERPETUUM MOBILE
Între idealurile oamenilor
Și realizarea lor întotdeauna va exista
O diferenţă de nivel
Mai mare
Decât cea mai înaltă cascadă.
Se poate folosi raţional
Această cădere
De speranţe, Construindu-se pe ea ceva la o hidrocentrală.
De la energia astfel câştigată,
Chiar dacă n-o să reușim
Să ne aprindem decât ţigările,
Tot e ceva,
Pentru că, fumând, ne putem gândi serios La niște idealuri și mai grozave.
ECHILIBRU
Totul trebuie măsurat riguros,
Nimic să nu ne scape,
De la fluturii din jurul sufletului
Până la golul unde se pierd privirile în gol,
Totul – cântărit cu grijă.
Astfel, îngrămădesc pe un talger
Cărţi și frunze, orice,
Firele de praf care zboară liber prin camera mea Le suflu cu multă măestrie
Să se depună exact.
Pe celălalt talger mă așez eu
(Deși nu mai voiam să mai fac nimic, De răsunet mondial),
Dar îmi lipsesc, iată, încă multe fire de praf, Multe raze îmi lipsesc, ca să fie un echilibru să se ducă vestea.

NU POT SA TREC NIMĂNUI

Nu pot să trec nimănui

Desaga asta cu stele

Care mi-au ciuruit toate geamurile, la beţele scăpate prin piele în golul Bătrânei tobe.

Acum eu simt direct în coaste Buricele lor izvorând

Tot mai neînţelese amprente Și nu le mai pot trece nimănui.

Egale-ntr-o parte și-ntr-alta, îmi arată-n faţă o singură direcţie, în care să-mi fac mișcările mele, Afânând și arând aerul Pentru buna digestie a frunzelor.

Iertaţi-mi deci mersul prea sigur, Acest avânt,

Câtă vreme mai sunt asinul Propriei mele Dumnezeiri.

Voi căuta s-o duc cit mai solemn în infinit,

Sau cum îi zice orașului sfânt, Călcând cu grijă pe covoarele Pline veșnic de praful Dumnezeilor anteriori.

ORA

Ora

Când lucrurile obosite de-atâta sens Adorm pe el,

Ca sentinelele

Cu bărbia sprijinită în vârful suliţei.

Pereţi, tavan, cer și univers,

Nu vă lăsaţi totuși prea greu

Pe mine,

Și eu mă mai ţin într-un gând,

Ba într-un singur cuvânt

Care-a și început să nu mai fie

La un capăt.

LA DUMNEATA

Chipul meu îmi pare cunoscut Dar nu-mi amintesc de unde.

Nu cumva eşti tu

Cel cu care-am râs într-o viaţă,

Lipindu-ne nasul de sufletul lumii la de-o vitrină?

Ai un rid pe frunte

Care-mi amintește de-o istorie

Modernă și contemporană.

Ochii aceștia i-am văzut, dacă nu mă înșel, Mirându-se pe niște lucruri obișnuite,
Pe tristeţe, pe noapte, pe spaimă.
Ai vreo rudă, o mină, un gând,
Vreo sprinceană, cam așa ceva, în soare
Și-n celelalte stele căzătoare?
Pot jura
Că ești cel care s-a îndrăgostit pentru vecie
De fata aceea
Al cărui nume îţi scapă mereu.
O,
Totul îmi pare foarte cunoscut
La dumneata,
Chiar și zilele care nu ţi s-au întâmplat Și se vor întâmpla.

FIECARE

Bătrânii și morţii
Sunt tonici,
E reconfortant să-i privești,
Ei sunt bătrâni, nu tu,
Ei îndeplinesc acţiunea de morţi, Nu tu.
Cei mai mulţi copii”.
Sunt puși la cale
După vreo moarte năprasnică,
După cine știe a cui înmorna întare, Simt o dorinţă nebună iubiţii să fie vii.
Iar când nimeni
Nu pleacă dintre noi,
Oamenii privesc îngrijoraţi cerul.
Dacă pică vreo stea înseamnă că pot face și ei liniștiţi Patul.
Cine-o fi murit
La nașterea mea?
Să se-ntrebe-acum fiecare.

CONCENTRICA

Astăzi trebuie să ai neapărat
Și suflet,
Îm nevoie pentru un studiu

Radiografie,

Așa că ia-ţi de pe umeraș, îmbracă-l. Aerul tău cel misterios,

Transcendental și serafic.

Privește-mă cu gene foarte lungi

Și fiecare geană să trezească în mine

O clapă.

Fă anotimpul atât de limpede, încât De pe coaja copacilor să sară corăbii, Dovadă că totul se trage din apă.

Cheamă păsările să zboare aproape, Numai păsările alese,

De la ciocârlii în sus,

Să înalţe în jurul nostru o fântână de aripi, Pe fundul căreia noi să ne credem izvoare Fără apus.

FRESCA

Oamenii, foaie superbe,

Din cea mai încercată piele, Suflă zilnic aer pe gură Pentru arderile fundamentale.

Se ghemuiesc

Și se fac mari,

Și asta aţâţă lucrurile din jur

Să ardă frumos și egal,

Și să fie cald pe pământ.

Unii ard din lut păsări,

Alţii le suflă pene aprinse, Următorii – sufletul pentru zbor.

Nimeni n-are grijă;

Foalele scot de peste tot focul.

Iar când pe zbârciturile de pe frunte încep să-nainteze gheţarii,

Atunci îngenunche prin cimitire Bărbatul în faţa femeii,

Fiul în faţa tatălui,

Încercând să-și sufle unul altuia Câte-un fir de iarbă verde.

APROPII STELELE

Inch. tzând și deschizând ochii, Apropii stelele,

Cum scoţi cu o pompă aerul De pe un gând ostenit.

Fiecare cu steaua lui
Pe care şi-o trage spre sine,
Învârtind ca la o manivelă
De zile și nopţi.
E spectaculos să ajuţi lucrarea
Luminii,
Făcându-i semne până când
Curge-n tine steaua
Și cerul devine pământ.
GRUP
Trăiau de mult timp împreună
Și cam începuseră să se repete: El era ea
Și ea era el,
Ea era ea
Și el era tot ea,
Ea era, nu era,
Și el era ele,
Sau cam așa ceva.
Dimineaţa mai ales,
Până se alegeau bine
Care cine mai este,
De unde și până unde,
De ce așa și nu altminterea, Trecea o groază de timp, Trecea timpul ca pe apă.
Voiau uneori chiar să se sărute,
Dar își dădeau seama, la un moment dat, Că amândoi sunt ea
Mai ușor de repetat.
Atunci începeau de spaimă să caște,
Un căscat de lină moale, Care se putea și croșeta în felul următor: Una căsca foarte atent Și cealaltă ţinea ghemul.
ADAM
Cu toate că se afla în rai,
Adam se plimba pe alei preocupat și trist Pentru că nu știa ce-i mai lipsește.
Atunci Dumnezeu a confecţionat-o pe Eva
Dintr-o coastă a lui Adam.

Și primului om atât de mult i-a plăcut această minune, Incât chiar în clipa aceea
Și-a pipăit coasta imediat următoare,
Simţindu-și degetele frumos fulgerate
De niște sâni tari și coapse dulci
Ca de contururi de note muzicale.
O nouă Evă răsărise în faţa lui.
Tocmai își scosese oglinjoara
Și se ruja pe buze.
„Asta e viaţa!” a oftat Adam şi-a mai creat încă una.
Și tot așa, de cite ori Eva oficială
Se întoarce cu spatele,
Sau pleca la piaţă după aur, smirnă și tămâie, Adam scotea la lumină o nouă cadână
Din haremul lui intercostal.
Dumnezeu a observat
Această creaţie deșănţată a lui Adam.
L-a chemat la el, l-a sictirit dumnezeiește, şi l-a izgonit din rai
Pentru suprarealism.
NU NE MIRAM
Nu ne mirăm de nimic, niciodată,
A fost extirpată mirarea,
Atavism, care ne-apropia de maimuţă.
Temperatura corpului omenesc a scăzut
De la 36 la 15 grade,
Din economia de căldură obţinută
S-a realizat un soare artificial
Pentru încălzirea motoarelor Diesel.
E un zgomot de mașini,
Temperatura omenirii scade, Sentimentele tind către zero, Noi nu ne mirăm de nimic, Suntem în continuu progres.
MAI MULT CA PERFECTUL
Pe spatele aripei este notat Mai mult ca perfectul Zborului.
Pe spatele peștelui e desenat înotul viitorului.
Acolo unde credem că se termină, Lucrurile revin

asupra lor;
Faţa văzută e doar o ciornă.
De ce să fim pesimiști în legătură cu stingerea ochilor?
Pe spatele lor
Natura și-a notat
O idee și mai îndrăzneaţă
Despre orbire.
DACA OAMENII
Dacă oamenii ar purta Un clopot pe cap, Să nu se vadă deloc, Sau măcar o cușcă să se vadă ciozvârte, Cred c-ar exploda. Toată energia lor N-ar putea fi văzută Nici cu telescopul.
Dar așa
Eu mă uit la fata aceea Și o parte din căldura ei Trece peste mine
Ca un val.
Luăm unul de la celălalt,
Numai văzându-ne,
De când mi s-au căscat ochii considerabil Iată ce lume echilibrată în jur.
PACE
Am mâncat toată grăsimea pământului,
Am lins și Luna de vreo două ori, Acum așteptăm.
Tolăniţi pe fel de fel
De invenţii, de descoperiri,
Am ajuns în punctul cel mai înalt.
E o încordare a gurii,
A stomacului,
A istoriei și geografiei,
A întregului aparat.
Vom râgâi peste o oră,
Peste un aer,
Peste un pământ
Cu ochii la stele.
LICĂR
Câteodată mă simt așa de bine,
Totul îmi merge

Ca Isus pe valuri
Și cu vârful degetelor pot să culeg aburul
Și să-l gonesc înapoi în lucruri.
Cu capul pe umeri îmi plac femeile, în spatele perdelelor lor de sâni, Trebăluind pentru binele omenirii.
Și măsor distanţele între gene,
Ori între două raze,
Și nu greșesc cu un milimetru, Totul îmi iese exact.
Până când vine ceaţa,
Isus se îneacă, îl hodorogesc valurile,
Sau zaţul lor,
Și mi se înclește ză fălcile în vorbire
Ca două vâsle în smoala răcită.

SINUCIDERE

În mine erau douăzeci de generaţii
Pe puţin
Și-azi-dimineaţă, nu știu din ce cauză, Poate unde era geamul deschis,
Unul s-a aruncat de la etaj.
Atunci toţi
Au început să se arunce,
Ca după o trambulină,
Unul după altul, în lanţ,
După principiul dezintegrării Oilor.
Într-o jumătate de oră
Rămăsesem absolut gol,
Și de rușine m-am aruncat și eu.
Am murit cred pe la etajul patru, în orice caz, pe la doi
Eram dus.
Toate acestea
Vi le povestește acum un trecător, Adică unul dintre noi
Care-a picat pe moale.

VINE

Vine steaua să mă ridice,
O aud scârţâind din cercuri.
În curând se va opri în faţa casei să mă ridice.

Acolo sunt pietre mari
Și nisip
Și pustietate
Şi-o să-mi fie frig, Doamne, iartă-mă.
Să string toate hârtiile, Să închid ușa de două ori, Cine știe când mă întorc.
Oi fi chiar atât de important, De stârnesc această deplasare, Atâta cheltuială de foc și aburi Pentru o biată înălţare!
DE REBUS
Nu, vorbesc limba voastră, o, lucruri, Dar am început s-o înţeleg.
Știu până acum ce înseamnă
Casă, drum, apă și sare.
Știu că un nor se citește câteodată belșug Și câteodată inundaţie și nenorocire.
Știu ce sens are roata,
Când i se pune deasupra
Semnul diacritic al unei mașini.
Dar îmi scapă încă foarte multe sensuri Ale fiecărui obiect.
Și mă străduiesc fără odihnă
Să cunosc și să pricep totul.
Iar în ziua când voi stăpâni cât de cât
Și limba lucrurilor,
Cea mai răspândită din lume,
Voi fi un om foarte învăţat Și voi muri.
UN PAI
Un pai și-a petrecut toată tinereţea într-o saltea
Și credea despre lume
Că n-are decât o singură dimensiune: Greutatea.
Îl apăsa zilnic
Cu o forţă egală cu disperarea,
De unde să știţi cum vine asta
Voi care nu v-aţi petrecut toată tinereţea într-o saltea?!
Acum umblă bezmetic,
Nopţile sunt la fel de ușoare

Ca și zilele,
Nu se așează pe el nici măcar praful
Să se odihnească două ore după-rinșsă.

Parcă nici n-ar mai fi pai,
Ci de-a dreptul fulg,
Un fulg dintr-o aripă de înger
Cu c-re-a fost vecin în saltea –
Așa se șimtă de pșpr.
Intuiește el uneori
Că și văzduhul, la urma urmei, e tot o saltea, Mai albastră,
Pe care sforăie stăpânul.
PIETON
Numai mașini
Și un pieton,
Singurul rămas,
Care era pus să traverseze toată ziua Străzile.
Asta în vederea stabilirii cât mai precise A procentajului de accidente (Scade ori crește?).
Putea să scape foarte bine
Nevătămat –
Acesta chiar și era în secret
Visul de aur al lui
Putea să se pomenească încolţit de roţi
Și atunci se întocmea proces-verbal.
*
Odată a simţit o nevoie mare
Să stea faţă-n faţă
Cu un alt om,
Dar când s-a uitat la umbra sa,
A văzut un iepure speriat,
Cu un cornet acustic în urechea dreaptă.
START
S-au dat atâtea starturi greșite,
Pistolul fie că n-a pocnit cum trebuie,
Fie că nu s-a auzit
Și jucătorii, de nervi, tot întorcându-se la locuri,

S-au luat la bătaie,
Și-au mânjit trupul cu zgură,
Și-au rupt picioarele,
Au scos ochii spectatorilor cu nisip.
Pista și tot stadionul
S-a roșit de multe ori de sânge, S-au dat atâtea starturi greșite.
Într-o zi unul
Care dădea startul,
De spaima dezastrului ce trebuia să urmeze, în loc să împuște în aer S-a împușcat în cap.
Ca prin minune toţi alergătorii
Au câştigat întrecerea, Abia dacă s-a observat Moartea împușcatului.
De atunci, a devenit o tradiţie:
Cel care dă startul își ochește tâmpla.
Pistolul care a adus atâtea medalii de aur A ajuns acum în mâna mea.
Alergătorii iată au și culcat
Genunchiul stâng pe linia cretei de plecare.
Ochii le-au luat-o înainte spre ţintă,
Le freamătă nările de așteptare la la caii pursânge.
Nu așteaptă decât o pocnitură.
Pistolul e în mâna mea.
ARCADA
Azi am văzut un ochi Care mă iubea.
Vedeam bine că m-ar fi primit Sub sprinceana lui.
Dar a venit un nor
Și ochiul s-a-nchis,
Ori s-a speriat
Și-a fugit în chipul tău
Lingă celălalt ochi,
Lingă fruntea și lingă gura Care nu mă iubesc.
JERTFA
Nimic mai optimist
Decât tăierea unghiilor
Seara înainte de culcare, Tăierea unghiilor de la picioare.

Simţi că rădăcinile
Au mai nimerit încă o zi prin inele, Crocodil ciudat,
Parcă singur îţi prădezi, în lipsa Păsărilor cerului,
Carnea dintre măsele.
Degetele scoase din drumuri
Le dezdoi cu mina și le întind felii Și pământul ostenit,
Ascultăm cum se scurge în el încă o zi.
O, Doamne, în locul viţelului gras, Unghia asta cea mare,
Frecată noaptea de unghia stelei, la pe o armă frântă de genunchi, Ţi-o depun la picioare.
CÂTE PUŢIN
M-am adunat
Din toate izvoarele care s-au pierdut încă înainte de nașterea mea.
Pot da o listă lungă
De gânduri care, venind pe sub pământ,
S-au înfipt în porii sufletului meu
Ca suliţele într-o panoplie.
Din niște opere în limba moartă
Ale primului poet exilat la noi,
Din scrisorile dând știre de năvălirea năvălirilor,
Din vieţile sfinţilor care au pregetat să mai ajungă până acum.
Apoi clin mâinile care le-au transcris Și s-au pierdut,
Din ochii care le-au citit
Și s-au pierdut,
Din ecourile pe care le-au stârnit
Și s-au pierdut.
Din toate cite puţin,
Puţin din viaţa ta,
Puţin din moartea mea,
Ca nimeni să nu mă poată controla.
O, acela
Care se va inspira din mine,
După ce toate aceste cuvinte
Pe care le înalţ acum cu sufletul meu Se vor întoarce

acasă în uitarea primordială!

TRANSFUZIE SECRETĂ

Brazii își vindecă scorburile

Picurând într-una rășină,

Cum se ung și lebedele c-o grăsime De nu li s-atinge apa de pânze.

Dacă fiecare brad

Ar vărsa puţină rășină

Degeaba,

Așa, pentru durerea lumii în general…

Bradu acesta un bob,

Celălalt – altul, Cită jale mondială Ar ameliora o pădure!

Simt că mă vindec

De-o spaimă,

Doamne, ce luminare

Arde pentru mine

În vânt,

Pe vreo stâncă, departe?

BALADĂ

Când îndrăgostiţi! au luat peste tot foc, Se prind de mână

Și se aruncă amândoi

Într-o verighetă

Cu apă puţină.

Este o cădere importantă în viaţă

Și ei zâmbesc fericiţi

Și au braţele pline de flori

Și alunecă duios

Și alunecă măreţ pe jos,

Strigându-se pe nume ziua

Și auzindu-se noaptea.

De la o vreme

Li se amestecă ziua cu noaptea,

Într-un fel de tristeţe deasă…

Verigheta răspunde Tocmai pe tărâmul celălalt. Acolo este o plajă mare Plină cu oase îmbrăţișate Care dorm cu albul lor ostenit, la niște scoici frumoase Care s-au iubit

toată marea.

BUSOLA

Marea este o busolă imensă, Cu pești nervoși,

Arătând mereu nordul.

Fiecare pește are, bineînţeles,

Nordul lui,

Pe care caută să și-l impună, înghiţind, când Neptun se uită-n altă parte, Nordurile mai pricăjite.

Cică va veni și vremea

Nordului unic, calculat ştiinţific,

Când peștii vor înota toţi într-o singură direcţie, Unul în spatele altuia,

Mergând frumos spre nord, pe burtă,

Apoi, spre sud, pe spate.

Atunci nu se vor mai rătăci

Corăbii pe mare,

Nici nu vor mai fi supte de vârtejuri,

Și cu o asemenea busola

Pusă la punct

Pământul se va orienta, în genere, mult mai bine în viaţa de fiecare zi.

PEDEAPSA

Podul simte de la mare distanţă Drumul când s-aruncă peste el Și trăiește, omenește, prin spaime, Legea stării pe loc.

Mașinile în viteză

Scot din el unde și ţipete, Numai caii gândind spre abator Se opresc la pas când trec podul, Punctul cel mai sensibil al orașului.

Dacă se lasă o pleoapa

Cine vibrează la trecerea sufletului?

Peștii când sar din apă

Fac o undă magnetică.

Se aprinde lumina, se stinge lumina, Podul tresare de suflul grozav Al cojirii stelelor.

Numai el, beton curat,

Cu mustăţi de sub casele noastre, Poate să spună, fără înfloriturі, Toată mișcarea.

Și eu care am uitat totul, drept pedeapsă
Voi sta pe acest pod desculţ:
Cerșetor
Al gândurilor care umblă în noaptea asta Pe limba morţilor.

PÂNA LA TREI

În fiecare zi înălţăm din ochi Până la trei zmeie
(Știm că se poate și mai mult).
Clipim din gene
Sau din tot părul
Și zmeiele de hârtie se ridică
Peste stâlpi, peste case, în aplauzele întregii familii.
Suntem la curent
Și cu zbârnâitoarele
Cele mai moderne
Care pot să-ţi capteze, nuanţat,
Toate gândurile
Și să le zbârnâie deasupra pământului La distanţe tot mai mari.
Până acum nu ne-au folosit la nimic, Dar să nu ne stricaţi încrederea în zmeiele noastre,
Ne punem mari speranţe în ele: Ca și când am lega cu sfoară Niște lacrimi
Și le-am flutura sus, pe vânt, Mai la vederea lui Dumnezeu.

GEST

Salcâmului
Când îi cade câte-o frunză îi vine parcă s-o miroase,
Ca soldaţii care, scoţându-și cizmele, își trec mai întâi pe la nas Obielele.
E un fel de-a ne măsura drumul: Am mai trăit o zi,
Am mai trăit o frunză.
Aproape că am vrea
Să duhnească îngrozitor,
Atunci am spune:
„Eh, ce-am mai mers!”
O, seara,
Când, unul cu spatele la celălalt, Ne mirosim discret

Visele căzute, zilele, morţii”.
MIȘCARE
Dimineaţa –
Cuvintele înhămate
Și cu șaua pe ele.
Iarba gata înhămată
Și cu șaua pe ea,
Porii toţi înhămaţi,
Herghelii infinite,
Tropăind infinitul.
Tropăie pietrele de nerăbdare,
Tropăie ceasul,
Zaţul din care a dospit iar și iar Norocul.
Toate lucrurile înhămate
S cu șaua pe ele…
Cine să le încalece, Doamne, Dacă și eu sunt înhămat
Și cu șaua pe mine?
Dacă și tu ești înhămat
Și cu șaua pe tine?
PRICINA
Mie mi s-a omorât timpul, Onorată instanţă.
Când mă întorceam eu voluntar
Din război,
Am băgat de seamă
Că timpului meu îi fuseseră amputate
Inima, gura și fruntea.
Dar nici așa nu mi l-au lăsat în pace,
L-au pus să facă zile-chin, zile-lacrimi, zile-mașină, zile-bou,
O mulţime de lucruri
Care nu-l interesau.
Apoi au început să experimenteze pe el Fel de fel de otrăvuri
Tristeţe/necazuri
Parcă așa le zicea.
Lovitura de graţie i-a fost dată în cap
Cu o bucată de destin De esenţă tare.
Iertaţi-mi expresia,

Dar asta n-a fost viaţă!
De atunci, iată, am pierdut și jumătate din moarta Aștepându-mi rândul la coadă,
Ca să v-aduc la cunoștinţă pricina mea,
Aici,
La judecata de apoi.
TUȘIŢI
(1970)
HALEBARDA
Înghesuială în troleibuz,
Balamuc mare,
Oameni cu pachete în braţe,
Cu microbi
Și, cum stau eu pe scaun, în spatele meu,
Un moș cu o cazma –
Naiba știe la ce-i trebuie s-o care acasă.
O ţine de coadă ca pe o halebardă
La ușa cortului împărătesc.
E bătrân moșul de când lumea,
Are o pată mare pe ochiul drept, îi mai și tremură mâna pe deasupra.
„Asta acum o să-mi scape cazmaua în cap –
Mă gândesc – lua-l-ar dracu'!"
El e un moșulică simpatic de altfel,
Politicos,
Vorbăreţ chiar,
Zice: „Nicio grijă, ţin cu strășnicie de afurisita asta De cazma".
Și cu toate acestea, din când în când o scapă:
Poc, poc, poc!
Trei sferturi din pasageri au fost deja bubuiţi. Moșul continuă să scape cazmaua,
S-o blesteme și să-și ceară scuze.
„Sunt neputincios, păcatele mele,
Dar n-aveţi nicio grijă,
Vă rog frumos să nu vă alarmaţi,
Afurisita asta de cazma n-o să-mi mai scape Acum și-n vecii vecilor.î

Nu vedeţi ce strâns o ţin?”
Și tocmai atunci – pleosc!
Drumul e plin de gropi, Hurducăturile sunt hurducături.
Și șoferul ăsta nici nu obsefvă,
El își face cursa și ce să-l intereseze:
Duce pasagerii vii sau pasagerii morţi – tot aia I
Altfel nu-mi explic de ce nu oprește niciodată în nicio staţie,
De ce nu face o haltă,
Am putea să-l dăm jos pe criminalul ăsta ramolit,
Mai ales că, după câte observ, l-a cam lichidat pe toţi,
Și acum s-a proţăpit chiar în spatele meu
Cu halebarda lui –
„Șofer, hei șofer!”
Dar te mai poate auzi cineva?
Troleibuzul merge, poate are plan să meargă până la capăt.
Hurducăturile se înteţesc,
Moșul a intrat în vorbă cu mine,
E din ce în ce mai politicos
Și începem să discutăm despre vreme.
MANIA PERSECUŢIEI
Tu îmi storci vlaga Și eu cred că tu îmi storci vlaga.
Tu îmi duci copilul La război
Și eu cred că tu îmi duci copilul
La război.
Tu îmi iei zilele Și eu cred că tu îmi iei
Zilele.
STRĂINUL
Oamenii n-au trecut încă
Dincolo de roata
Care atinge pământul în toate punctele, Tocindu-l, bineînţeles.
Nici n-au descoperit gravitaţia Orizontală.
Cad tot grămadă în pământ, Hopa-Miţică, numai plumb în cap.
Mă întreb dacă există

Viaţă în asemenea condiţii,

Și ștergându-mi ochelarii de ce-am văzuţ Mă înalţ deasupra norului.

SIMETRIE

Mergeam așa,

Când deodată în faţa mea,

S-au desfăcut două drumuri: Unul la dreapta,

Și altul la stânga,

După toate regulile simetriei.

Am stat,

Am făcut ochii mici,

Mi-am ţuguiat buzele,

Am tușit,

Și-am luat-o pe cel din dreapta (Exact cel care nu trebuia,

După cum s-a dovedit după aceea).

Am mers pe el cum am mers, De prisos să mai dau amănunte.

Și după acea în faţa mea s-au căscat două Prăpăstii:

Una la dreapta,

Alta la stingă.

M-am aruncat în cea din stânga,

Fără măcar să clipesc, fără măcar să-mi fac vânt, Grămadă cu mine în cea din stânga,

Care, vai, nu era cea căptușită cu puf! Târâș m-am urnit mai departe.

M-am târât ce m-am târât,

Și deodată în faţa mea

S-au deschis larg două drumuri.

„V-arăt eu vouă!” – mi-am zis –

Și-am apucat-o tot pe cel din stânga, în vrăjmășie.

Greșit, foarte greșit, cel din dreapta era Adevăratul, adevăratul, marele drum, cică.

Și la prima răscruce M-am dăruit cu toată fiinţa Celui din dreapta. Tot așa, Celălalt trebuia acum, celălalt…

Acum merindea îmi e pe sfârșite,

Toiagul din mână mi-a-mbătrânit, Nu mai dau din el muguri, Să stau la umbra lor Când m-apucă disperarea.

Ciolanele mi s-au tocit de pietre, Scârţâie şi mârâie împotrivă-mi, l-am ţinut-o tot într-o greşeală…

Şi iată în faţa mea iar se cască
Două ceruri:
Unul la dreapta,
Altul la stingă.

CĂMILA

De câte ori era gata
Să încapă în urechile acului!
De câte ori era să fie Suptă de urechile acului, Periculos de adânci.
Acum merge pe un câmp întreg de ace,
Liniştită calcă pe spini şi piroane, ace mai noi, ace, Cămila merge înainte,
Îşi vede de drum, îşi vede de sete –
Înţeleaptă cămilă
Care ne duce în spate
Pe noi, cei cu deşertul.

alergătorul

Un câmp pustiu,
Bătătorit ca un drum, şi din când în când Câte o carte.
La distanţe foarte mari,
Vreo carte fundamentală,
Tare ca piatra.
Vine unul, gâfâind de muşchi,
Sănătos ca un zeu nou,
Şi scuipă pe ea,
Pe fiecare la rând.
Calcă peste ele dumnezeieşte.
A obosit, a mers destul,
Câmpul se întinde înainte pustiu, Bătătorit ca un drum.
Alergătorul cade jos, moare,
Devine carte fundamentală, ultimul cuvânt, Semn peste care nu se mai poate trece.
Se aude un gâfâit,
Din spate răsare cineva,

Un alergător se oprește, scuipă pe semn, şi se pierde în zare.

TUȘIŢI

La cele mai bune replici ale mele Ai tușit,
Scorpie bătrână.

Ele erau cheia întregului spectacol, Le pregăteam în febră
Ani în șir,
Oamenii m-așteptau cu respiraţia tăiată,
Efectul trebuia să fie formidabil,
Dar pe tine tocmai atunci
Te îneca tușea,
Scorpie bătrână.
Dacă se-ntâmpla
Să lipsești odată, începea să tușească
Scaunul pe care stătuseși.
Acum ai molipsit
Toată sala,
Piesa se petrece de la un cap la altul într-o tuse măgărească…
Tușiţi,
Răgușit, piţigăiat, dogit,
Cu pauze, în accese, uscat, pistruiat,
Ca la vocalize, ca la doctor,
Tușiţi!
Credeţi că spun rolul pentru voi,
Ochii mei par că se uită la voi,
Când, de fapt, eu privesc peste capetele voastre Becul roșu din fundul sălii.
Pentru el vorbesc,
Lui îi spun sufletul meu învăţat în nopţi de insomnie, Becului roșu care arată locul pe unde, la sfârșit,
Voi trebuie să evacuaţi sala,
Scorpii bătrâne.

PEȘTERA

Umblă zvonuri
Prin peșteră,

Cum că eu te-am strigat,
Cum că tu mi-ai răspuns.
Cuvintele noastre s-au întâlnit Ori se caută la infinit,
Nu mai știm care e întrebarea, Nu mai știm care e răspunsul.
Noi am lansat niște ţipete
În univers,
Vorbele se pândesc,
Se vânează,
Se amestecă, printre lilieci, Cu golurile pietrei, ale apei, Vuietul crește la nesfârșit, Să vedem ce-o să dea Până la urmă.

NUDISM

Car nămol cu o căldare
La femeile care fac nudism.
În tinereţe aveam o părere mai bună Despre femei,
Dar trebuie să facă cineva
Și treaba asta.
Ele nu se mai feresc de mine,
Mă numesc „cel care aduce nămol”, şi-și văd înainte de nudismul lor.
De fapt nici nu le mai bag în seamă,
Le numesc „femeile care se înnămolesc”, şi mă gândesc la ale mele.
Uneori mă apucă din senin O poftă grozavă de înjurat.
Car nămol și înjur.
Dumnezeii tăi de viaţă,
De tinereţe,
De bătrâneţe,
De fericire,
De iubire,
De căsătorie,
De ideal.
Toţi acești dumnezei
Se prefac în nămol de bună calitate, în orice caz femeile îl găsesc foarte bun, şi se ung cu el.

PRIETENI

Hai să ne sinucidem, le spun prietenilor mei,
Azi am comunicat atât de bine,
Am fost atât de triști,
Perfecţiunea asta în comun
N-o mai atingem noi
Și e păcat să pierdem momentul.
Cred că în baie e cel mai tragic,
Să facem pe romanii cei luminaţi
Care își deschideau venele, Discutând despre esenţa iubirii.

Uite, am încălzit apa, începem, dragi prieteni, număr eu: unu, doi, trei…

În iad am fost oarecum surprins, pomenindu-mă singur, Unii poate mor mai greu, mi-am spus, au mai multe legături.

Nu se poate să mă fi păcălit: cuvântul înseamnă ceva, Dar timpul trece…

Mi-a fost destul de greu, în iad, vă asigur,
Mai ales la început, știţi eram singur, N-aveam cu cine să mai schimb o vorbă,

Dar încetul cu încetul m-am atașat, mi-am făcut prieteni.

Un cerc extraordinar de sudat,
Discutăm tot felul de chestiuni teoretice. Ne simţeam minunat,
Am ajuns chiar până la sinucidere.

f

… Și iarăși m-am poment singur în purgatoriu, Căutându-mi câteva suflete mai apropiate, Deși sunt destul de suspicioși

Purgatorienii – cu situaţia lor neclară între două lumi

O fată mă iubește, e foarte frumoasă, Avem clipe de mare extaz – nemaipomenit, fantastic!

Și chiar îmi vine pe limbă să-i spun… Păţit, o las pe ea mai întâi, Eu mă sinucid abia după aceea, Dar fata face ce face și-nvie – Și iată-mă singur în rai – Nimeni n-a pătruns niciodată, Sunt primul om, lumea există ca proiect,

Ceva foarte vag, în capul lui Dumnezeu, Cu care chiar mă împrietenesc de la o vreme.

Există tristeţe la toate nivelurile, Dumnezeu e deznădăjduit, Mă uit în ochii lui goi și mă pierd în ei. El alunecă vâjâind în prăpăstiile morţilor mele.

Comunicăm de minune,

Doamne, cred c-am atins perfecţiunea,

Tu mai întâi,

Ce-ar fi să lăsăm totul în întuneric?

DESTIN

Găina pe care am cumpărat-o aseară, Congelată, înviase,

Făcuse cel mai mare ou din lume, şi i se decernase premiul Nobel.

Oul fenomenal

Trecea din mină în mină,

Dăduse ocolul pământului în câteva săpţămâni, şi ocolul soarelui îp 365 de zile.

Găina primise nu știu câtă valută forte, Evaluată în băniţi de grăunţe, Pe care nu prididea să le mănânce,

Pentru că era chemată peste tot,

Ţinea conferinţe, acorda interviuri, Era fotografiată.

De multe ori reporterii ţineau neapărat

Să apar și eu în poză

Alături de ea.

Și astfel, după ce toată viaţa

Mi-o închinasem artei,

Am devenit deodată celebru în calitate de crescător de păsări.

Îmi pare rău de fluturi Când sting lumina,

Și de lilieci

Când o aprind…

Nu pot să fac un pas

Fără să jignesc pe cineva?

Se-ntâmplă atâtea lucruri misterioase,

Că mereu îmi vine să-mi duc mâna La tâmplă,

Dar o ancoră aruncată din cer

Mi-o trage în jos…

Nu e încă momentul
Să-ţi sfâșii pânzele,
Lasă.
TUTUN
Morţilor
Li se pare veșnicia
Mai lungă,
Fiindcă nu li se dă voie să fumeze.
Noi, aceștia mai vii, fumăm,
Ne aprindem unul de la altul
Câte-o ţigară,
Slobozind pe nas câte-un „mulţumesc”, înecat de fum.
O ţigară când ne naștem, Una când mergem la școală, Alta când ne căsătorim:
O ţigară pentru că plouă, şi pentru că nu plouă,
Altă ţigară…
Și uite-așa,
Cu un tutun ieftin,
Nici nu știi
Când ţi-a trecut Soarta.
ACTORII
*
Cei mai dezinvolţi – actorii!
Cu mânecile suflecate
Cum știu ei să ne trăiască!
I
N-am văzut niciodată un sărut mai perfect la al actorilor în actul trei,
Când încep sentimentele
Să se clarifice.
Pătaţi de ulei,
Cu șepci veridice,
Ocupând tot felul de funcţii,
Intră și ies pe replici,
Care le vin pe sub picioare ca niște preșuri.
Moartea lor pe scenă e atât de naturală,
Incât, pe lângă perfecţiunea ei,

Cei de prin cimitire,
Morţii adevăraţi,
Grimaţi tragic, o dată pentru totdeauna, Parcă mișcă!
Iar noi, cei ţepeni într-o singură viaţă! Nici măcar pe-asta n-o știm trăi. Vorbim anapoda sau tăcem ani în șir, Penibil și inestetic
Și nu știm unde dracu’ să ţinem mâinile.
COMODITATE
*
Mă bătea prea tare soarele,
Și te-am pus în geam
Ca pe-o hârtie albastră.
Mă bătea prea tare gândul,
Și te-am pus în dreptul frunţii,
Ca pe-o icoană
Făcătoare de minuni.
Mă bătea prea tare moartea,
Și te-am pus în dreptul inimii,
Ca pe-un paravan
De dragoste.
Acum, că pleci,
Mă vor disputa cu o furie înzecită
Soarele, gândul,
Și moartea.
Ca pe Homer
Cele șapte cetăţi.
ECHERUL
Echerul, folosit și în. matematică, Devine tot mai mult
Un instrument literar.
Cu el poţi citi cu succes
O mulţime de opere.
Îl așezi frumos
Pe prima pagină,
Și nu citești decât ce scapă în afara liniilor lui
De lemn.
Împuţinate,
Cuvintele se umflă

Ca niște broaște,
Sugând și sensul celor ascunse.
O jumătate de verb
Te face să urli
De acţiunea tuturor romanelor Din viitorul deceniu.
Apoi echerul se poate extinde Și în viaţa de toate zilele.

I

Sunetele, imaginile, sufletele Sunt exagerat de mari,
Ascultaţi vorbele cu echerul, Priviţi spectacolele cu echerul.
Nu vă aventuraţi într-o dragoste adevărată
Fără un echer la butonieră.
Și de asemenea, seara, înainte de culcare,
Puneţi la capul patului un echer
Pentru visele voastre de aur.

1

TOTUL
Totul s-a petrecut la repezeală:
Pământul improviza câteva fire de iarbă,
Copacul improviza câteva frunze,
O pasăre – n-am avut timp să văd cum o cheamă Improviza un cântec,
O femeie improviza un cântec etern…
Iar eu improvizam un surâs
Pentru fotografia vieţii mele.
ISTORIOTERAPIE
Când am insomnie,
Seara înainte de culcare,
Iau un atlas istoric Cu puţină apă.
Și așteptând să-și facă efectul,
Urmăresc cu degetul
Imperiul hitiţilor,
Dar peste o clipă
Trebuie s-o iau de la început,
Pentru că, de fapt, imperiul hitiţilor E imperiul egiptenilor,
Ba nu, al asirienilor…

Al medo-chaldeenilor…
Al perșilor…
Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, Atunci pot să dorm și eu
Liniștit.
INDIGO
Noaptea cineva-mi pune pe ușă
Un indigo imens,
Și tot ce gândesc apare, instantaneu, şi pe partea de dinafară a ușii.
Dau buzna spre locuinţa mea Curioșii din toată lumea, îi aud cum urcă scările, Cum iau treptele pe tălpi Și le pun înapoi
La-ntoarcere.
Sunt păsări de toate neamurile,
Câini păzitori de lună,
Drumuri de trecere,
Și salcâmi bătrâni, Suferind de insomnie.
I.
I
Își pun pe nas ochelarii
Și mă citesc emoţionaţi,
Ori amenințând cu pumnul,
Fiindcă despre toate eu mi-am format O idee exactă.
Numai despre sufletul meu Nu știu nimic,
Sufletul care-mi scapă mereu Printre zile,
Ca o bucată de săpun
În baie.
ALCHIMIE
Nouăzeci și nouă de elemente, Adunaţi-vă, combinaţi-vă, alegeţi-vă, şi daţi-mi fericirea.
Nouăzeci și nouă de elemente,
Vă dau jumătate din fruntea mea, Potriviţi-vă în așa fel,
Atâta fier, atâta aur, atâta mercur – Și daţi-mi fericirea.
Nouăzeci și nouă de elemente,
Aţi greșit calculele,

A ieșit înţelepciunea,
Daţi-mi fericirea.
Nouăzeci și nouă de elemente,
Ce să fac eu cu dezamăgirea asta în formă de stea, de femeie, de tinereţe, şi de alte idealuri –
Daţi-mi fericirea.
Nouăzeci și nouă de elemente,
Trecute în tabloul fiinţei mele,
Iată mai arunc sub cazanul vostru o zi, şi încă un an.
Și încă o vârstă…
SENS UNIC
Într-o zi m-am văzut ieșind,
Clătinându-mă,
Din niște sticle cu o faimă destul de proastă, De care mie, probabil, nici nu-mi păsa,
Pentru că fluieram un cântec de chef,
Și-mi pusesem conștiinţa nouă pe-o sprinceană.
Cădeam pe lângă lucruri vertiginos la o cascadă,
Și-mi venea să râd cât putusem să stau
Singur în faţa gravitaţiei,
Proţăpit între cărţi și idei,
Când totul în univers trebuie să cadă, şi chiar cade de milioane de ani, Cade al dracului.
SE FĂCEA CA…
Mă obsedează formarea viselor, Mi se pare câteodată
Că le aud lucrând, legate de mine, Dar nu sunt prea sigur de asta.
Dacă privesc mult un copac,
Parcă aud un glas din frunze:
„Se făcea că era un copac”,
Dacă văd polul nord pe hartă:
„Se făcea că era polul nord”.
Oricum, trebuie să sufli mult abur din tine Pe lucruri aproape întâmplătoare,
Ca o stea care ruginește raze, Consumându-se.
Casa, apa, locul, femeia
Trebuie să-ţi fie atât de clare,
Încât casa să devină femeie

Când privești a doua oară,
Foc mare – când te mai uiţi o dată.
A fost o vreme când închideam ochii direct spre vise,
Ca un copil care nimerește dintr-odată cu pălăria Stocurile de fluturi.
Acum stau toată noaptea treaz în mijlocul unui cearcăn tot mai mare Și mă gândesc cum se formează visele.
DINCOLO
Femeia aceasta
Are pe cineva în baie.
Vorbește cu mine,
Mă iubește sincer,
Dar cineva se tot foiește în sufletul ei, Dincolo de mine.
Ii citesc în ochi,
În păr, în linia vieţii din palmă
Că această casă n-are decât o singură intrare, Că-mi ascunde pe cineva în baie.
Sau, mă rog, în casa vecină,
Sau intero altă casă,
Undeva pe stradă,
Intr-alt oraș sau într-o pădure,
Ori pe fundul mării.
Cineva stă ascuns acolo,
Pândindu-mi gândurile,
Ascultând sentimentele mele eterne Cu ochii pe ceas.
DON JUAN
După ce le-a mâncat tone de ruj,
Femeile, înșelate în așteptările lor cele mai sfinte, Au găsit mijlocul să se răzbune
Pe Don Juan.
În fiecare dimineaţă, în faţa oglinzii,
După ce își creionează sprâncenele, își fac buzele
Cu șoricioaică,
Pun șoricioaică în păr,
Pe umerii albi, în ochi, pe gânduri,
Pe sâni,

Și așteaptă.
Ies albe în balcoane, îl caută prin parcuri,
Dar Don Juan, cuprins parcă de-o presimţire, S-a făcut șoarece de bibliotecă.
Nu mai mângâie decât ediţii rare,
Cel mult broșate
Niciuna legată în piele,
Decât parfumul budoarelor,
Praful de pe antici
I se pare mult mai rafinat.
Iar ele îl așteptă.
Otrăvite-n cele cinci simţuri – așteaptă,
Și dacă Don Juan și-ar ridica ochii
De pe noua lui pasiune,
Ar vedea-n fereastra bibliotecii
Cum zilnic este înmormântat câte un soţ iubitor, Mort la datorie, în timp ce-și sărută soţia
Din greșeală.
STUDIU
Se luminează de ziuă,
I-auzi, cântă cocoșii-n bibliotecă – Ograda mea verticală.
Ţăran, care-n fiecare dimineaţă Trebuie să-și hrănească orătăniile, Voi merge să arunc cărţilor mele Grăunţe mari de cafea.
Mă uit atent la ele,
Și le număr de vreo câteva ori; într-o noapte-am visat
Că-mi fugiseră toate.
Nu rămăseseră decât cotoarele Așezate la locul lor atât de exact, Că un an nici n-am băgat de seamă.
Le mângâi ușor pe titluri,
Potrivindu-mi, ciudat, sucurile gastrice, Parcă-aș merge la un ospăţ.
Astăzi de pildă
Am chef de îndopatul Homer.
Citesc, citesc,
Și când mi-arunc ochii pe fereastră
Observ cu uimire

Că și găinile cele adevărate, lingă zidul casei, Simt nevoia din când în când
Să mănânce coji de ouă.
CONCERTE
Toate lucrurile din casa mea
Trebuie să cânte,
Altfel le-azvârl în stradă.
Până-acum am schimbat
De șapte ori
Tot mobilierul
Și tapetul de pe suflet din casă;
Dar în sfârșit cred c-am realizat O cutie de rezonanţă perfectă.
Dacă dau cu unghia într-un fir de păianjen,
Bine întins
Pe tot ce-am uitat în ziua aceea,
Pot asculta două ceasuri Un concert de fum.
Pungile pe jumătate goale
Din cămară
Știu să imite toate boabele de orez, De piper și cafea
Pe care le-am cunoscut.
Într-o noapte, când cântau astfel, Luna a sărit pe fereastră, şi, în lipsă de contrabas,
À exersat cu mult sentiment
La un greier de bucătărie.
Lucrurile mele
Plâng, urlă, ţipă
Și se târăsc pe coate;
Scot vuiete de cascadă, într-un mod impresionant.
Până și stiloul
Prins de mină, pentru orice eventualitate, Cu un clește de rufe, își usucă atunci pe obraji
Lacrimi mari de cerneală.
ÎN FAŢA VISELOR
Seara, mă așez în faţa viselor mele
Ca în faţa unui ecran.
Știu că ele abia așteaptă s-adorm Pentru a-și începe emisiunea omagială că am mai împlinit o zi.

Programul este deschis de un cor de sirene (Răgușite încă de pe când îi cântau lui Ulise), Care încearcă să mă convingă
Să trec la mahomedanism.
Sau se arată câteva aspecte filmate
Din ce era să gândesc
Și n-am mai apucat,
Din ce era să fac eu împreună cu soarele.
Urmează apoi Cele mai mari fapte, Cele mai bune timbre, Cei mai buni cai verzi pe pereţi, Cele mai bune suflete – Dar poţi să le ţii minte pe toate?
Am și un taraf
Pe care-l pun să-mi cânte isprăvile
Din gură și la instrumente:
Vioară, ţambal, clanţă de ușă, solz de pește, solz de șarpe, Solz de crocodil.
PĂRERE
Ce darnică a fost totuși natura
Cu noi!
Puteam foarte bine
Să ne înmulţim prin spori
(S-au văzut atâtea cazuri la plante!)
Bătea vântul
Ne scutura părul,
Sporii ca gândurile se tot duceau…
Ca o sărutare aiurea,
Ca o abureală pe cer,
Ca o gâfâială în vânt.
Apoi veneau copii,
Apoi veneau copii
Și nu ne-am fi ales cu nimic,
Și n-am fi înţeles absolut nimic din viaţa asta,
Și din faptul că suntem doi,
Și că suntem pereche, ultima pereche,
Și avem fiecare altă părere.
FOAIE VERDE
Codrule,
Dă-mi o frunză de sus,

Pentru lumină și pentru tinereţe, şi pentru viaţa care nu moare.

Codrule,

Dă-mi o frunză de jos,

Pentru întuneric și pentru bătrâneţe, şi pentru moartea care nu învie.

Noi ne-am scris sufletul

Pe frunze…

Codrule,

Dă-mi toate frunzele tale

Să cânt cu ele.

Sau mai bine cântă tu

Și cu sufletul meu.

NORII

Mă uit în sus,

La norii care fug înapoia mea, Totdeauna înapoi.

Mai întâi

Copacii din ei se prăbușesc spre mine,

Orașele se năruie spre mine,

Fluviile fac peste mine cascade, Cade de sus recolta,

Bătând ritmic în toba burţii.

Mă uit în sus,

Fix în sus,

Ca din fundul unei prăpăstii

La norii albi,

Printre care se văd stelele grase la în supă.

Curge lumea pe deasupra mea;

Așa privind în sus

Am străbătut cea mai mare parte Din ea.

MICROB FRUMOS

Ai intrat în inspiraţia mea de astăzi la un microb frumos,

Și sunt fericit

Fiindcă îmi place aerul tandru Din jurul tău.

Acum îmi vei circula nestingherită în Univers,

Și în fiecare zi îmi vei trimite Câte-o stare sufletească în loc de scrisoare.

Cred că uneori voi fi trist

Ca un elefant otrăvit de un fluture, şi te-aș da afară
Dar nu voi ști unde să te găsesc: Tu îmi vei fi când într-o mină, Când într-un ochi, ori pe frunte, Când într-un gând.

CUM SOARELE…

Cum soarele este singura problemă internaţională Pe deplin rezolvată,
Propun să continuăm tratativele
De pe această platformă politică.
Din soare pământul se vede cel mai bine,
Cu toate chestiunile lui litigioase,
Ca pe hărţile vechi petele albe
Pe care primii geografi scriau cu spaimă:
„Aici sunt lei”.
Leii aceia au fost de mult domesticiţi,
Am culcăt de mult câmpii și orașe
Pe pieile lor somnoroase,
Iar acum totul se poate rezolva
De pe platforma politică a soarelui.
De altfel, în soare a și început să se vorbească
Precum că pe pământ prostia va dispare în curând,
Pe cale pașnică.
Dacă apa nu se-nnegrește,
Satisfacţia spălatului
E egală cu zero,
Spuse Pilat, frecându-se bine cu săpun.

— X

În acest timp Isus e batjocorit, Răstignit,
Pus să se foiască pe cruce
Ca într-un pat de iasomie.
Pus să bea otravă,
Pus să moară,
Pus să învie a treia zi,
Pus să se urce la ceruri.
În acest timp crucea e azvârlită pe foc, Cruciadele făcute așchii;
Prin crăpăturile dintre naţii
Iese un fum înecăcios,

Se stârnește praful de pușcă,
Zgura iradiaţiilor vestind zorii moderni.
În sfârșit,
Apa curge tot mai murdară,
Istoria-și urmează cursul ei,
Iar Pilat din Pont continuă să-și spele Cu satisfacţie tot mai mare
Mâinile.
LA LECŢIE
De cite ori sunt scos la lecţie Răspund anapoda
La toate întrebările.
— Cum stai cu istoria?
Mă întrebă profesorul.
— Prost, foarte prost,
Abia am încheiat o pace trainică cu turcii.
— Care e legea gravitaţiei?
— Oriunde ne-am afla,
Pe apă sau pe uscat,
Pe jos sau în aer,
Toate lucrurile trebuie să ne cadă în cap.
— Pe ce traptă de civilizaţie Ne aflăm?
— În epoca pietrei neșlefuite, Întrucât singura piatră șlefuită Care se găsise,
Inima,
A fost pierdută.
— Știi să faci harta marilor noastre speranţe?
— Da, din baloane colorate.
La fiecare vânt puternic
Mai zboară câte un balon.
Din toate astea se vede ciar C-o să rămân repetent, şi pe bună dreptate.
LINIA MOARTA
Întâi a durut-o o traversă.
După aceea i-a deraiat un tren, la un gând care îţi iese din cap Și se duce dracului.
După aceea… Atât.
După aceea n-a mai fost nimic.
S-a pomenit lăsată de-o parte

Și declarată „moartă”.
Cică nu era tocmai dreaptă.
Și acum privind puzderia de linii noi, Că s-a făcut triaj,
Linia moartă se întreabă:
Unde e dreptatea liniilor?
ÎN VIRTUTEA VIEŢII
În virtutea vieţii,
Oamenii continuă să aibă aceleași apucături Și după moarte.
De pildă:
Iau mai departe doctorii
Și umblă pe la policlinici.
Stau la coadă în faţa cabinetelor medicale, Cu fișele de sănătate în mână,
Și se încurajează unii pe alţii.
Spunând că moartea nu trebuie lăsată așa, Că se agravează.
Cei mai sceptici însă
Zâmbesc amar în colţul gurii,
Că lor nimic nu le izbutește în viaţa asta, în moartea asta.
BOALA RÂSULUI
S-a născut dintr-un hohot de râs.
Când părinţii au trebuit să-i arate lumea, El a-nceput să râdă în faţa fiecărui lucru, Până la soare.
Și a fiecărui cuvânt,
Până la infinit.
La șapte ani încă nu se oprise din râs,
Și doctorii l-au trimis la școală.
Profesorii i-au arătat cartea de fizică, Dar el râdea ţinându-se cu mâinile de burtă.
La istorie, ajunsese cu mâinile la genunchi. La geografie, la tălpi.
Atunci doctorii i-au recomandat trei femei Demne de acest nume,
De care să se îndrăgostească,
Dragostea intrând în profilaxia liniștii.

Cum să vă spun?
Pe prima a iubit-o-n hohote,
Pe a doua a zâmbit-o,
Cu a treia s-a necat de râs.
Atunci doctorii i-au prescris moartea,
S-o ia o dată în viaţă,
Și după aceea câte-o linguriţă
Din trei în trei veșnicii.
Dar și în mormânt
El tot mai continuă, și azi, să ridă.
Până acum a fost mutat în vreo
Șapte cimitire
La cererile repetate
Ale răposaţilor.
SFINŢII
În evul mediu pictorii
Trebuiau să picteze numai sfinţi, Sfinţi mergând pe jos,
Sfinţi călări,
Sfinţi omorând balaurul.
Pictorii se uitau cu jind la oameni, Dar n-aveau voie să-i picteze,
Și așteptau deznădăjduiţi
Să le răsară un ochi în frunte,
Un ochi special
Pentru văzut sfinţi.
O ARIPĂ ȘI-UN PICIOR
(1970)
ORCHESTRA
Puricele și o streche Aveau vată în ureche
Și când eu băteam în tobă Nu săreau de după sobă.
Azi așa, mâine așa, Asta mă cam enerva.
Uf, erau într-o ureche, Puricele și o streche.
„Eu cu voi nu mai rămân, Că mă duc să cânt în fân!
„Și de-atunci noi suntem bașca, Gata, noi spărserăm gașca.
BUNICA ȘI CHIBRITURILE
Păstra bunica niște riduri Într-o cutie de chibrituri
Și numai ce și le punea De cite ori se enerva.

Nepotul – neastâmpărat – A dat de riduri, le-a furat, Le-a pus pe frunte, le-a lipit, şi gata – a îmbătrânit!

Acum bunica-i o copilă, Iar puștiului îi plângi de milă:

Dinţii și-a scos cu cleștele Și nu-i mai plac poveștile…

SECETA

Mi-e rușine să vă spun:

A înnebunit un prun!

Și-a sărit dintr-o ţâţână şi-a plecat drept la fântână.

— Und te duci, bă, copăcel?

— Să m-adăp și eu niţel. Dar fântâna, demult seacă, Mai secase inc oleacă.

Prunul s-aplecă să bea şi-i căzu cioara în ea,

Că avea în vârf şi-o cioară, şi-aia moartă, bunăoară.

PENTRU VIGI

O păpușă japoneză

Și un păpușoi mongol

Pe o carte de franceză Au făcut un prunc nasol.

Are nasul tare mic,

Asta doar voiam să zic,

Dar încolo pruncu-i prunc, E păcat dacă-l arunc.

Iar părinţii, câteștrei, îl hrănesc cum știu doar ei, Japoneza îi dă ţâţe,

Iar mongolu-i dă tărâţe.

DESPRE CUM ERA SĂ ÎNEC PÀMÂNTUL

M-am suit în deal degeaba şi-am lăsat să-mi crească barba.

Când era de-un kilometru Semănăm cu Sfântul Petru.

La poale valuri făcea,

Umblau cu barca pe ea, şi plângeau într-un prosop Crezând că e alt potop.

BOTEZUL

Un ou de struţ, ouat de struţă, Era purtat într-o căruţă Și dat exemplu la găini De cum se ouă prin vecini.

Dar struţul ce era în ou: „Afar’ mijește de-un ev nou! Iar eu aicea – în cavou?” Și-n coajă el izbind cu ciocul Ieși să-și caute norocul.

Și lumea zise: Dobitocul!

PERECHEA

Oia ce-a mâncat-o lupul
A format cu el un cuplu.
Și-au rămas, un lup şi-o oaie, De povestea lumii-n ploaie.
— Ce-ai văzut? Cum l-ai luat, Oaie dragă?
— M-a mâncat.
— Lupule, cum de-ai putut să iei oaia?
— M-a mâncat.
Oaia ce-a mâncat-o lupul A format cu el un cuplu.

HOŢUL PRINS

O spargere aseară:
Un vierme într-o pară Voia să intre, dracul, şi folosea șperaclul.
Dar vrabia, dormind, Aude scârţâind
Ia pe borfaș în gheară Și îl predă la gară.

SUFLETE, BUN LA TOATE

(1972)

PÂRGHII

Mi-e sufletul atât de greu
De parcă atârnă de el Dumnezeu
Ca un bolovan de cumpăna fântânii.
Sunt întunericul cu care el scoate minunile Și sunt înainte de facerea lumii.
Și-mi mai răsar din suflet munţii cu zări care cad la fachirii pe ace de brad.
Uneori atât de mult mi se dilată vreun por
Că din el ţâşnește un nor
Ori mai degrabă marea cu sarea.
Mă transmit veșnic în depărtare
Sub a mia înfăţișare.
Pârghie cu braţ foarte lung
Din moarte viaţă alung.
Întins în lume peste tot
Tot socotesc și tot scot,
Dar sunt sleit de univers ca o fântână La sfârșit de săptămână.

SENECA

La apusul soarelui, mi s-a spus,

Trebuie să-mi tai venele,
Acum e abia prânzul,
Mai am de trăit câteva ore bune.
Ce să fac,
Să-i mai scriu lui Luculus?
Nu mai am chef.
Să mă duc la circ?
Nu-mi mai trebuie nici circ nici pâine. Să prevăd destinul filosofiei?
A mai trecut o oră,
Au mai rămas încă patru,
Apa clocotește în baie,
Casc și mă uit pe fereasră,
Privesc după soare care nu mai apune Și mă plictisesc îngrozitor.

SUFLETE, BUN LA TOATE

O, suflete, bun la toate!
La privit pe fereastră
La întuneric,
La mersul femeilor
Și la apreciat distanţa între două gâze.
Poate că abuzăm de tine Folosindu-te ca pe o perie
Ca pe un burete
Ca pe o stea
Ca pe un telescop,
Ca pe o cârpă.
Săpaţi la suflet ca niște cârtiţe La lumina aerului orbitor:
Cu care gheare s-o fi săpând lumina, şi cum să faci în ea galerii?
Mă gândesc că tu ne încurci că ne ești prea devreme, suflete, O, suflete, bun la toate.

HOŢII

Aveam o poezie care nu mă lăsa să dorm
Și am trimis-o la ţară La un bunic.
La urmă am scris alta
Și i-am trimis-o mamei
S-o păstreze în pod.

Am mai scris după aceea vreo câteva
Și, cu strângere de inimă, le-am încredinţat rudelor, Care și-au dat cuvântul c-o să aibă grijă de ele.
Și tot așa, pentru fiecare poezie nouă,
S-a găsit câte un om care să mi-o primească,
Pentru că fiecare prieten al meu
Are la rândul său un prieten,
Atât de bun încât să-i încredinţeze taina.
Așa că nici eu nu mai știu acum
Unde mi se află cutare vers
Și, în caz că mă calcă hoţii,
Oricât de mult m-ar schingiui,
Tot n-o să le pot spune mai mult, decât
Că ele sunt la loc sigur,
În ţara asta.
ASTFEL
(1973)
ASTFEL
De la arcul Carpaţilor
Am înţeles că putem visa
Până la luceafăr și chiar mai sus,
Cu capul pe bogăţiile noastre
De uraniu și aur.
De la holdele din Bărăgan,
Cu spicul greu atârnând, sus, În vârful înaltelor lănci
Pierdute cândva de oastea lui Darius Am știut că tot ce ne calcă pământul Devine pașnică recoltă.
Astfel atenţi
La tot și la toate
Am învăţat mereu
Să fim veșnici.
NEVERMORE
Caut corbul descântat de Edgar Allan Poe într-o noapte geroasă de decembrie.
Corbii trăiesc mai mult decât poeţii,
Trebuie să mai fâlfâie pe undeva,
Am venit anume aici, într-o noapte geroasă de decembrie

Un singur lucru i-a rămas neclar marelui somnambul, Care se pricepea de minune la deducţii macabre: Acel nenorocit cuvânt, „Nevermore”,

De la care i s-a tras, cred eu, și moartea.

Aș dori să redeschid dosarul corbului,

Cu posibilităţile mele modeste, poate arunc vreo lumină Peste acest nenorocit „Nevermore”.

Las fereastra deschisă și ușa deschisă,

Să se facă din plin curent cu toată America

Pe pervaz pun cartea despre frumoasa, suava Lenore… Edgar Allan Poe”, strig eu din camera mea de hotel, Cit mă ţine gura strig, peste zgomotul prafului care se depune pe lună, „Edgar Allan Poe”, ţip, chemând corbul,

Care de un secol vine la numele poetului, automat, Automat ca ţigara la cafea.

Și Corbul se arată geros, poate mai bătrân, dar la fel de misterios.

Sângele-mi Îngheaţă în vine când îl privesc în ochi, E chiar el, Corbul, Corbul lui Edgar Allan Poe!

Dă să deschidă pliscul.

— Nu-mi spune nimic, îl implor Până nu te întreb, nu te-am întrebat încă nimic, Un singur lucru aș vrea să știu,

Numai tu ești în stare să-l spui,

Spune-mi pe șleau, ca lui Edgar Allan Poe, nu te uita la deosebiri. Ce înseamnă acel nenorocit „Nevermore”?

În fond, acest „Niciodată”, intraductibil, Pe care prin universităţi și laboratoare naivii încearcă să-l traducă electronic,.

S-ar putea să fie o simplă onomatopee, o interjecţie care ţi-a scăpat întâmplător, Văzându-l ahtiat după răspunsuri capitale.

Oricum, cuvântul e antologic, ai intrat în istorie Cu un singur cuvânt, acest „Nevermore”.

Am văzut puzderie de aspecte pe aici, de când te tot caut. Dar nu știu pe care să le iau de bune, nu e ușor.

Aveţi încă multe probleme nerezolvate, dar altele sunt foarte rezolvate. Spune-mi, pasăre sau demon – dar mai întâi să închid ușa

Și cu mâini tremurătoare zăvoresc ușa, la fereastră las să cadă oblonul sonor, Spune-mi, te rog din suflet, spune-mi la ureche dacă ţi-e teamă. Are și un sens politic acest nenorocit „Nevermore”? Atunci în cameră se făcu dintr-odată beznă, Corbul își desfăcu aripile și sări să se uite în becul cel chior, E o grevă la uzina electrică, îi spun, nu va dura un secol. Corbule, să nu intrăm în panică „Nevermore”.

De ce tresari? Nu scirţâie decât gangsterii prin dulapuri cu chei, Să-ţi fure cifrul lugubrului „Nevermore”.

Groaza însă mă cuprinse și pe mine, deopotrivă, abia reușesc să aprind o luminare De la scăpărările de geniu ale lui Poe, cel băgat la idei de un corb, poetul atoatebănuitor. O ţin în mâna întinsă, ca pe o faclă, uite că port și eu O faclă în mâna întinsă, pe acest pământ primitor! Luminarea de ceară aruncă un cerc pâlpâit de lumină Asupra pasării care stă cu ghearele strânse, ca un drac în aureolă. Nu te speria, nu ţin să-ţi dau lecţii de statuie a libertăţii, Spune-mi doar, în două cuvinte, două cuvinte, nu unul, duh de-ai fi, croncănitor! Tu ai zbura într-un cer iluzoriu, corbule negru, al lui Edgar Allan Poe moștenitor? Și la patima fericirii ce ne mistuie creierul Poate ai tu un răspuns, altul, decât acel nenorocit

„Nevermore”. Niagara nu e formată din speranţe care cad prea de sus, orice s-ar spune. Nebunii pentru adevăr se dau cu capul de creierii electronici, într-un vacarm al orașelor, ca un ospiciu, bubuitor. Aripile tale întinse nu pot forma un ciclu complet despre lume și societate, căci ar fi, corbule, îngrozitor! Eu văd dincolo, am venit aici într-o noapte geroasă să văd dincolo de al tău blestemat „Nevermore”. Obser că numai eu vorbesc – ia aminte. Uite că nu se mai aprinde nici lumina, şi în bezna asta cuvintele mele sună nu știu cum, De ce taci? Ţi-ai impus să nu căști pliscul de teamă să nu te repeţi? Sau e la mijloc o filosofie mai adâncă decât existenţialismul Care a venit și s-a dus de-atunci, îţi spun în paranteză,

Ca și prohibiţia. De ce taci, pe numele lui Edgar Allan Poe!

Atunci corbul își ridică gheara de pe covorul prăfos,
Şi-o duce la pliscul osos și îmbătrânit de rele.
Apropii luminarea și văd o bandă, neagră, o sinistră bandă ca de doliu Ţinându-i strâns ciocul care filosofase atât de adine.
Asta era, prietene, și cu o foarfecă la lumina luminării pâlpâitoare
Tai belciugul de sfoară care prinsese mușchi și rugină pe pliscul închis al prietenului croncănitor, şi deodată răsună în încăperea de hotel un refren cunoscut: „Nevermore”.
„Nevermore”, începu corbul, pe nerăsuflate,
Dând d¿n aripi și ţopăind într-un picior,
„Nevermore” în faţa ușii, în faţa oglinzii, a televizorului, „Nevermore”, „Nevrmore”, „Nevermore”, „Nevermore”, „Nevermore”, „Nevermore”, „Nevermore”, „Nevermore”. Am intrat într-un cerc vicios îi spun, stai, asurzești lumea!
Știam de mult acest monoton „Nevermore”,
Spune-mi numai ce-nseamnă, în accepţia lui modernă, Ce interpretare i-ai dat, când i l-ai strecurat prima dată poetului cu ochi sticloși Și ce sens are acum acest intraductibil bizar
„Nevermore”? Corbul însă o ţine-ntr-una, rostind pe silabe
„Never-more”.
Ţopăiă și cu aripile mi-a stins luminarea,
Și-n întuneric eram singur sub ploaia de „Nevermore”.
Am deschis fereastra cu mina tremurătoare, am dat de perete oblonul. Ca o cobe, pasărea, sau dracul, s-a repezit afară, umplând cerul de „Nevermore”. Ce m-a apucat, mă gândeam, îngrozit, la fereastră, Să desciferez enigma sfinxului negru, mesajul răscolitor? De ce-a trebuit să fiu tocmai eu care să dezleg iarăși gura de cobe? Părea pecetluită pentru totdeauna și aproape nimănui nu-i mai venea-n minte acel vag, nenorocit „Nevermore”.
Era o noapte geroasă de decembrie, cerul sticlea de

stelele Americii, la ochii scrâșniţi ai lui Edgar Allan Poe, când primul, interogase corbul croncănitor. „Totdeauna”, strig eu atunci, inspirat, să restabilesc echilibrul, Iată, corbule, sau cobe, sensul adevărat, răscolitor! „Totdeauna”, strig eu atunci, inspirat, să restabilesc în Bufallo, în cor. Mississippi și Missouri făceau valuri de slavă ecoului mândru, Câmpia mănoasă sălta oameni în lună, în loc de aripi cu geniu la fiecare picior.

Zis-a corbul refugiat și el ca un demon pe buza prăpastiilor din lună, Allan Poe, Zis-a corbul, cu gheara în inima mea și-a lui Edgar Allan Poe, Zis-a corbul așa: „Nevermore”.

MAXIMUM DE DURATA
Predaţi lumii
Trăim cu mâinile în sus,
De-asta nu putem face nimic,
Ni-s mâinile prinse de frică, de predare.
Risipiţi lumii –
Moartea o posibilitate de strângere
A eului,
De golire a spaţiului de el, pentru a face loc altuia. Ghem, nod, arici.
O răzgândire a gândirii, a posibilităţii.
Într-un fel numai moartea
Te face om, te scapă de alţii.
Trăiești în lume, dar mori în tine,
În eu.
E o victorie aceasta, imensă: a cuceririi tale De către tine, distrugând, ca la orice învingere, Ce-ai cucerit

CEI DOI TÂLHARI
Cei doi tâlhari sunt importanţi
Și ei>
Unul a furat un sfeșnic,
Altul a bătut o vită
Dar sunt foarte importanţi și ei.
Ce mare hoţ
E acesta din mijloc,
Ne-a furat atâta glorie!

Dacă nu s-ar fi vorbit atâta de el, Poate mai rămânea loc și pentru noi, Cei răstigniţi mai strâmb.

ÎNTÂMPLARE

Cu mine se petrece Ceva.

O viaţă de om.

AMEŢEALA

Marea ia pietre-n gură și-l îngână pe Cicero, Care era cam bâlbâit și-și hrănea bâlbâiala cu pietre de moară De la ţărm,

Pentru că așa erau vremurile, confuze, se-ncălecau vorbele, şi el trebuia să le domine.

Sau era vorba de Demostene? în orice caz, unul din aceștia doi, tuna și fulgera împotriva nedreptăţii. De altfel n-are nicio importanţă, amândoi au fost mari oratori, Ce discursuri au mai tras ei împotriva mării!

Mai ales acela care zicea să se dărâme Cartagina,

Cred că tot Demostene,

Cel căruia i s-a tăiat capul, și mina dreaptă cu care gesticula, De către ostașii lui Octavian Augustul

Care i-au zis: „Fără discursuri frumoase, să trecem la fapte”.

Și după aia au dărâmat și Cartagina, cum prevăzuse el.

Cum cobise el, sau poate… Marcus Porcius Cato?

Naiba să-l ia, au fost mai multi, toţi aveau ceva măreţ, și Credeau în cu vânt,

Adică poţi să scoţi adevărul la lumină, bizuindu-te pe Puterea demonstraţiei.

Quod erat demonstrandum,

Din păcate, după asta toţi o sfârșeau prost…

M-a impresionat cel mai mult soarta aceluia care și-a pus capul

Pe buturugă, filipicele lui clocotesc de-o sfântă mânie,

Ca și sângele lui ţâşnind din beregata tăiată în mod absurd.

Doamne, cum se numea? – știu că m-a impresionat foarte, foarte mult.

Nu te uita că vorbesc în dodii,
Oricum, adevărul e la mijloc.
Tu ești mijlocul universului, tu ești adevărul,
De aceea mă și emoţionez și mă bâlbâi.
Vino, să-ţi spun ceva la ureche.
DACA NU CER PREA MULT
— Ce-ai lua cu tine,
Dacă s-ar pune problema
Să faci zilnic naveta între rai și iad,
Ca să ţii niște cursuri?
— O carte, o sticlă de vin şi-o femeie, Doamne, Dacă nu-ţi cer prea mult.
— Ceri prea mult, îţi tăiem femeia,
Te-ar ţine de vorbă,
Ţi-ar împuia capul cu fleacuri
Și n-ai avea timp să-ţi pregătești cursul.
— Te implor, taie-mi cartea,
O scriu eu, Doamne, dacă am lângă mine O sticlă de vin şi-o femeie.
Asta aș dori, dacă nu cer prea mult.
— Ceri prea mult.
Ce-ai dori să iei cu tine,
Dacă s-ar pune problema
Să faci zilnic naveta între rai și iad, la să ţii niște cursuri?
— O sticlă de vin şi-o femeie,
Dacă nu cer prea mult.
— Ai mai cerut asta o dată, de ce te încăpăţânezi, E prea mult, ţi-am spus, îţi tăiem femeia.
— Ce tot ai cu ea, ce atâta prigoană?
Mai bine tăiaţi-mi vinul,
Mă moleșește și n-aș mai putea să-mi pregătesc cursul, Inspirându-mă din ochii iubitei.
Tăcere, minute lungi,
Poate chiar veșnicii,
Lăsându-mi-se timp pentru uitare.
— Ce-ai dori să iei cu tine,
Dacă s-ar pune problema

Să faci zilnic naveta între rai și iad,
Ca să ţii niște cursuri?
— O femeie, doamne, dacă nu cer prea mult.
— Ceri prea mult, îţi tăiem femeia.
— Atunci taie-mi mai bine cursurile,
Taie-mi iadul și raiul,
Ori totul, ori nimic.
Aș face drumul dintre rai și iad degeaba.
Cum să-i sperii și să-i înfricoșez pe păcătoșii din iad, Dacă n-am femeia, material didactic, să le-o arăt?
Cum să-i înalţ pe drepţii din rai,
Dacă n-am cartea să le-o tălmăcesc?
Cum să suport eu drumul și diferenţele
De temperatură, luminozitate și presiune
Dintre rai și iad,
Dacă n-am vinul să-mi dea curaj?
PERPETUUM MOBILE
Lui Prometen i se lăsase dreptul de replică, totuși. Dar cum sta așa răstignit pe stânca aceea Nemișcat ci doar sfârtecat lăuntric,
Singura replică pe care-o spunea era aceasta:
— De ce ficatul?
Desigur cea mai simplă
Și cea mai banală replică, în aparenţă:
— De ce ficatul?
Avea în cap o întreagă piesă
Despre valoarea focului
Și demnităţii nemaipomenite a gestului de titanică răzvrătire, O piesă foarte închegată și care și artistic se ţinea bine, Pe care voia să i-o urle sfidător lui Zeus
Dar se pomenea rostind doar atât:
— De ce ficatul?
În stânga lui înfometat, vulturul e foarte dârz, Știe să-și facă meseria, e călău pe faţă, Are un cioc ca un excavator
Care înfigându-se face să bubuie munţii De aceste cuvinte aproape onomatopeice:
— De-aia!

Acesta este și nu este un răspuns
La mistuitoarea întrebare a eroului,
Care, uitat de lume în acele pustiuri stâncoase din Caucaz, încă mai răgușește zările uzând de dreptul său sfânt de replică:
— De ce ficatul?
CATRE MARE
Mă întorc spre mare și vorbesc cu Ovidiu, Versurile căruia au lungimea ţărmului românesc Și cadenţa înfundată a valurilor așteptând să se spargă gheaţa.
Poete, care dai vechime de două mii de ani versurilor mele, Implântat ca o piatră de hotar la marginea limbii române, Pescărușii te-au ales în prezidiul doinelor noastre, Pe care le-ai transcris în latinește și le-ai trimis pe vânt la Roma, Săpate în piatră să aștepte pe coloană prizionierii daci! Tu ești primul topit de dor pe aceste meleaguri, unde praful e dulce, Primul care te-ai încrezut copilărește în puterea de pierzanie a versului, şi-n ajutorul străinătăţii.
Împăratul mai degrabă ţi-ar fi trimis specialiști la Tomis să-ţi schimbe clima, Decât să te mai vadă înapoi, amestecat cu slava ta aeriană în purpura iţelor sale.
Nimeni nu e mai potrivit să stea pe ţărmul Pontului Euxin
Și să observe cum se transformă treptat în Marea Neagră, decât un poet şi-a zis el, dar un poet bun, faimos, pe cine să trimitem, pe cine să trimitem?
Și-au căzut sorţii pe tine, Ovidiu,
Tu i-ai venit primul în minte pentru că tocmai deveniseși popular
Și erai pe toate buzele ca un dres dulce-amar și asta te-a pierdut. Elegiile tale îi plăceau lui Augustus, dar numai de departe, Având astfel și un efect curativ prescris de doctor.
Îi dădeau o stare de melancolie sănătoasă, mai ales după masă când îl făceau să râgâie... Elegiile erau un medicament pe care i-l prescriseră medicii, ca să salveze imperiul. Chiar zicea: „De ce nu mai trimite băiatul acela nimic în ultima vreme, Mai puneţi-l la treabă, mai

îmboldiţi-l, să fie trist și pontic, iar m-am balonat, înghit aer”.

— Lumea nu știe de ce l-aţi relegat, îndrăznea vreun senator, timid. Lăsaţi să se înţeleagă c-ar fi adus pagube imperiului zâmbea cinic împăratul.

— Morale sau materiale? nu auzea bine înaltul slujbaș.

— Ei, de ce mă pui în dilemă? Și de unele și de altele, amestecate, să zicem, pagube amestecate, Ovidiu a adus imense pagube materiale și morale latinităţii, indignând cetăţenii. Parcă totuși morale ar fi mai potrivit – se răzgândea peste o clipă – doar suntem imperiu, nu ne scumpim la cheltuiala unui poet, Dar suntem dârji la morală: așadar ne-a corupt tineretul, t

A doua zi însă Augustus revenea, șovăind: De altfel nu daţi niciun fel de explicaţii nimănui, momentan, Până nu găsim ceva mai plauzibil. Și ca să schimbe vorba: Ce mai face Horaţiu?

— A început și acesta s-o cam ia razna. Știţi, nu mai scrie ode,

A trecut pur și simplu la *epode,* scrie acum doar epode, niște bâiguieli sinistre. Ce ne facem cu Horaţiu, o să devină și acesta un caz cu epodele lui?

— Mai lăsaţi-l, mai lăsaţi-l, să vedem cum se desfășoară, poate are talent. Până la urmă pe toate o să le plătească Mecena și-a lui casă, O să-i trimitem un centurion cu nota de plată.

Cit privește Ovidiu, să mai stea la Tomis și să nu-l atingeţi c-o floare.

Ne mai gândim, mai medităm, mai consultăm augurii, să nu luăm măsuri pripite, mai ales c-un poet.

Au trecut două mii de ani și împăratul n-a găsit încă ceva plauzibil, se mai gândește, De altfel, Ovidiu, nu te descuraja, o să se revină asupra sentinţei. A fost ceva trecător, ceva de conjunctură, ai răbdare, Se vor limpezi lucrurile, a fost ceva de conjunctură.

Mă întorc spre mare și vorbesc cu Ovidiu,

Poetul pe care pământul meu îl simte în nervuri și în

liniile norocului,
Când își duce palma Dobrogei la tâmple.
NORII
(1975)
LEAC
Când se dă leacul unei boli
Toţi cei care au pierit de acea boală
Ar trebui să învie
Și să-și trăiască în continuare
Restul de zile
Până la îmbolnăvirea de o altă boală Al cărei leac n-a fost încă descoperit.
ULISE
Când mă gândesc ce mă așteaptă și acasă, Porcii aceia de peţitori
Beţi chiori, slinoși pe armurile din cuier
Jucând toată ziua table
Până li se înmoaie și mușchii și zarurile, de-a valma, Că numai de însurătoare nu mai sunt buni
Chiar de-ar cere în căsătorie o babă
Mai ceva decât Penelopa
(O fi îmbătrânit, într-adevăr și ea?)
Ș femeia aceea, plângăreaţă, pe de altă parte,
Care ţese-n neștire, de nervi,
De zgripţuroaică ce este, să încurce ea toate firele de p0 lume!
Parcă văd că mă ia de la poartă-n primire:
— Unde-ai putut să fii acum?
— Am făcut războiul Troii, nu fi scorpie…
— Bine, bine, dar Agamemnon al Clitemnestrei
Cum de-a scăpat mai devreme, că a și putrezit până acuma,
N-aţi avut toţi același război?
— Am rătăcit zece ani pe mare, întrucât Neptun…
— Fără Neptun, te rog, spune clar cu cine?
Și chiar până acum?
Chiar până acum?
Ce mare-a fost aia?

Of, să-mi fac o căsuţă
Aici pe valuri,
Să-mi ridic un cort în colţișorul ăsta Mai ferit între Scyla și Caribda.

DESCÂNTOTECA

(1976)

ERATA LA RAI

În loc de Adam și Eva a se citi, cutare și cutare. La urmă va trebui să mai dăm o erată la erată: Cutare nu e cutare și cutare nu e cutare.

Important este că eu știu,
Tu știi,
Restul nu ne interesează.
Eu știu că mă iubești,
Tu știi că te iubesc,
Iar restul e tăcere, pss!
— Asta s-o crezi tu și cu Hamlet,
Totul se știe,
Totul se vorbeste.
Ei și?
Muzica ușoară italienească
E singura demnă de ascultat,
Eu nici acesteia nu i-am dat de gust.
Nu îţi ajunge o viaţă
Să poţi trăi ce se poate trăi.
Câteodată poţi gândi și așa,
Accept,
Altădată parcă și asta e prea lungă.
Noi dilatăm clipa
Și intrăm în ea,
Ca în rama unei fotografii vechi, de familie:
Domnul și doamna la o anumită vârstă,
Totuși foarte tineri,
El a prins-o de mână,
Simte că ceva se zbate acolo,
La nivel de mână o înfiorare de pleoapă.
Bine spuneai tu
Că mă vezi și cu palmele,

Când le lași să-mi mângâie urma
În aerul pe care l-ai gonit o vreme
Ca să mă sufoc de prezenţa ta
(Asta am spus-o eu).
Și doamna se uită la aparat,
Iar clipa are deja ramă veche,
De lemn încrustat, cu floricele,
Și amândoi, și domnul și doamna,
Gătiţi decent, nu în costume de epocă din rai,
— Îţi amintești „Adam și Eva” de Cranach?
— Cu cravată, guler cu volane.
De-o parte și de alta clipa,
Cum spuneam.
Nu poţi pune frumuseţea între gratii,
Că deschide orice,
Oricine îi dă drumul.
Asta în legătura cu veşmintele?
Oricum, îmi place rochia ta de catifea, îi prieşte palmei mele, podului palmei,
Care trece cu drag peste ea
Ca podul adevărat peste o șosea clasa-ntâia.
Și palma parcă-mi e de catifcă.
Catifea pe catifea se vrea!
Îţi fac cadou pe ziua de astăzi Această zicere,
Ca pe un buchet de garoafe, Cu trei fire de-asparagos.

SFÂNTĂ OBOSEALA

Un ciripit mic umflă perdelele,
Am călcat din greșeală pe un cărăbuș, numai apa, O picătură cu aripi și cu picioare.
Bântuie ţânţarii de atâta inundaţie
Și noi ar trebui să luăm chinină
Pentru frigurile iubirii,
Să mestecăm toată ziua chinină, în loc de sărutări.
N-am o mină ca o lopată
Și simt ceva cald și viu și mic,
Sinul tău pulsând
La liniile subţiri din palmă, ca apa la diguri, Linia

norocului încercând să stăvilească stihia, Lăsându-se impregnată de viitor.

Dulceaţa nu mai e dulceagă,
Și o să știm numai noi despre ce e vorba
(Să nu crezi asta),
Sunt atâtea gospodine care cunosc secretele.
Ce cros de imagini!

Gândurile îmi aleargă toate în aceeași direcţie, De parcă de cum te zăresc s-ar da startul Spre nu știu ce stea îndepărtată, în raport cu care noi ne măsurăm înălţimea de oameni.

EXTAZ
Ard.
Suflă, suflă-mi și tu puţin suflet,
Că al meu, iată-l, se mistuie deasupra mea, Pregătind aureole
Pentru frunţi mai pure, din viitor.
Semeni cu o frescă bizantină,
Stilizată de două ori
(A doua oară stilizată special pentru mine, Am pus meșterii la lucru),

Pentru că ai cercuri în loc de ochi, Cercuri în loc de sprâncene și de pe acum Simt răcoarea întunericului din ochii tăi, Iar asta îmi face bine,

Când ard eu industrial, flacără mare
La intrarea în extaz.

SĂRBĂTORI ITINERANTE
(1978)

PROFUND CEREBRALĂ
Profund cerebrală e ceaţa
De pe creier, dimineaţa la șapte
(Șapte și jumătate), după aceea se mai umanizează,
Se mai rarefiază,
Abur de haos în care se încheagă noi forme
Pe o melode… ce-o fi asta? „Dumnezeu știe!”

Ne-am îmbrăcat și noi cu această stare de agregare, Această aversă a îngerilor,

Fuioare de fum s-au scurs în versuri,

Era sufletul cu găuri – romburi, romburi, la un fagure pentru fum.

Fumul e mierea noastră.

Fagurele presupune o melodie pe care sufletul o atinge Şi-o perfecţionează, o face geometrică.

„O trece cu nasul pe lângă cristale”…

„Ia te uită ce putere de abstractizare”.

Mi-ai lipsit ca o traiectorie în vid, în dor,

Gătită cu odoare, oricum,

Mi-ai lipsit pur și simplu, așa cum ești *tale quale.*

Eram obișnuit să trec pe acolo,

Pe traiectorie

Și cu tine vidul mi se părea dens de frumuseţe Astrală.

Cine să înţeleagă că numai așa, râcâită de artificii, Poezia de dragoste se întoarce la origini?

Și o ia de la capăt cu o vigoare nouă…

„Mie îmi spui?” Ţie, la toată lumea.

Dar n-am cui.

PERECHEA

Ne întoarcem la perechea ideală,

Dar pe altă cale nebătătorită, cu obstacole naturale, Cu jivini, jigănii, jigodii care latră,

Ne scheaună și e bine că urlă, că latră,

Fac o perdea de protest, după care ne ascundem… înflorește și se oglindește puritatea adevărată Din sânge și oase și carne mușcată de speranţa vieţii. Da, ne întoarcem la perechea ideală

Și intrăm pe furiș în ea,

Ne confundăm cu ea,

Şi-o luăm de la capăt, tu mănânci mărul,

Eu mănânc șarpele și ce s-o mai găsi.

Oricum, alt gust.

Purificaţi prin venin și miere

Reluăm cântecul perechii de la A, de la vocalize

Și va fi curat și prospăt, pe un fundal de milenii…

FERIGA

Se ridică gunoiul,

E un sentiment de curăţenie Care străbate orașul
Ca un fir roșu.
Superbă luna asta!
Am văzut un răsărit la ţară:
Parcă toţi morţii au ţâşnit odată din pământ C-o torţă în mină: „poftiţi ștafeta”.
Dragostea noastră are ceva de ferigă, Crește ascunsă,
La umbră, îi place când plouă, Colecţionează perle, lacrimi, E zimţată cu dinţii tăi verzi.
„Sunt albi”. Bine, dar de dragul
Ferigii, mă înţelegi…
Tu ai dinţii verzi, eu buzele cafenii – „Acum suntem chit”.

TAVA CU JERATEC

Închipuieşte-ţi că am fi putut trăi acum
Trei mii de ani și azi
Totul ar fi de domeniul trecutului.
Eu aș fi de domeniul trecutului,
Tu ai fi de domeniul trecutului
Și nici măcar nu ne-ar fi învăţat la istorie, Că despre iubire nu se învaţă,
Peste marile iubiri se sare.
Nimeni nu îndoaie pagina. Nu pune semn – Așa că mai bine anonimi și în pat
Decât anonimi în trecutul îndepărtat.
Rimează? Un pic, din cauza ta
Fac concesii formelor fixe,
Formelor tale fixe.
Gazeluri trebuie să-mi inspiri,
Sonete, glose, rondeluri
Să nu-mi mai vii cu tava cu inspiraţie Vărsată.
Poţi să ţii tava pe sâni, că stă.
Încă mai stă,
Aceea, de fapt, e tavă cu jeratec
Pentru pegasul înaripat și cu o aripă
Arsă (a fost o perioadă a arsurilor,
Dar se vindecă)

Buze, cerul gurii, aripi, degete –
Totul trecut prin foc.
Știi că roșul acesta
Te face contemporană
Și se vede că ești brunetă sub arămiu?
De ce vă place vouă să fiţi așa în straturi? în loc de răspuns îmi ei palma.
„Ehe, ai o viaţă lungă, pe toţi îi îngropi!
Și linia norocului paralelă cu viaţa”.
„Că n-o să am noroc pe lumea cealaltă?” Tu ai o mână de pitulice,
Care își are cuibul tot acolo.
Toate liniile norocului îţi sunt din pene,
Iar a vieţii este un pai.
Dar lung, lung și la el se poate cânta.
Orga de pai. Orga șiră de paie (prozaic)
La care rumegă spiritul meu.
Linia vieţii tale e cu ecouri în alte vieţi.
A trecut bătrâneţea pe lingă privirile noastre.
Ce-o să facem când vom fi la fel?
Unul spunea la 80 de ani
Că abia acum e la vârsta maturităţii.
Da, se ţine bine!
Dar abia se ţinea bine – ca să zic așa.
Iar altcineva a întârziat la o conferinţă
Și s-a scuzat c-a
Avut o sărbătoare-n familie:
Soţia i-a împlinit 70 de ani
Și-au sărbătorit totodată, zicea, și 50 de ani de la căsătorie.
— Dar cum aţi aflat câţi ani are?
A întrebat cineva din sală.
Moșul a râs din toată inima.
Cum să nu afle? El e medievalist.
Iată că orice vârstă cu bucuriile ei.
Îmi place liniștea când scoate limba,
Atunci îmi vine s-o sărut,
Să-i zic iubită,

Să-i vorbesc despre munţi, munţii ei,
Despre curgerea câmpiilor și faldurile de cocori.
Simţi cum se strecoară retorismul?
De fapt, patria se cântă singură…
Nimic nu e mai sfânt
Decât acest pat cu tăblii de fân
Și cu arcuri de lună și stele-n fin
Arcuri numai bune pentru noi,
Că mă și mir cum încape într-o lume mică
O dragoste nemărginită.
„Ne înghesuim noi puţin și ne facem veacul”.
SIMFONIE
Corpul tău are o digitaţie nemaipomenită,
Răsună în mine ca într-o peșteră nedescoperită, Astupată la gură cu o stâncă pe care e răstignit Prometeu (da, Prometeu trebuie să fie)
Că simt eu cald, condamnatul strigă: „Foc!” „Foc!”
Și aud mașina pompierilor: „Unde arde?” „Unde arde?” Și pleacă, pentru că ei nu sunt profilaţi să stingă ficaţi.
Iar înăuntru, după perdeaua de durere
Sunt eu, proiecţia celui de afară… nu știu dacă nu-i prea
Complicat pentru tine?… Ai priceput că răstignitul, înlănţuitul sunt tot eu… Nepăsarea ta m-a desfăcut, A Rupt în două părţi egale…
Și am o dublură în peșteră… omul zăpezilor, închis etanș, dar tot răsună până la el
Claviatura corpului tău, că de aici plecasem…
Și dă-te cu capul de pereţi,
Pune-ţi urechea la ţurţuri, la stalactite
(Tot eu fac lucrurile astea),
Încercând s-aud acolo în beznă toată muzica divină, Ce vorbești, ce gândești, cum calci,
Căznindu-mă în van să-ţi dau muzica fibrelor mai tare Liniște. Mănânc gheaţă înăuntru,
Ard și mă mistui în flăcări pe dinafară
Și dintr-odată tu, cu claviatura ta dumnezeiască,

Pian în coaste, vioară sub braţ, clopoţei de argint și Instrument de percuţie…
Dar asta nu poate schimba absolut nimic
Nici în peșteră, nici pe stânca ce-i astupă ieșirea
Unde se mistuie setea mea de tine…
Îţi spun toate astea așa,
Ca să-ţi traduc în limbaj articulat o seamă de senzaţii din bătrâni.
Nici nu știi ce senzaţii intense
Și ce reprezentări clasice îmi dai…
APUS NR. 15
Ce lehamite îi e urechii mele
Când nu te aude.
Muzica e zgomot fără tine
(Vers de sonet, pune-l deoparte,
Ce vrei, nu mă pot dezbăra de tradiţie așa cu una cu două, E în mine un clasic, care mă îngână)
Și totul e ca o rugăciune fluierată, pe care se dansează.
Suntem niște necredincioși de ziua a opta
(„Lunea?”) Nu, ne inventăm această zi,
Tragem săptămâna de capete și mai scoatem o zi
Iubirea dilată, nu știai? Și timpul și spaţiul, Dilată totul.
Pământul în iubire, când ne iubim noi, alţii,
Anonimii, la grămadă, gloata,
E umflat, bombat ca un pântec frumos
Și zice sistemul solar (sau alte sisteme lunare, inelare, stelare) „Uite ce formă rotundă ia fericirea în univers,
Noroc că așa se mai fac corecţii la orbite,
Că s-ar duce și Terra dracului în sterilitatea
În care plutește totul”.
Am auzit fraza aceasta, textual,
Privind un apus ca acesta,
Iar scapătă soarele, scoborând sub paratrăsnete, Îndesându-se într-un horn de casă –
Cum te lipești tu de mine cu scoci,

Ah, îmbrăţișările acestea fecunde!
Suntem buni de dat exemplu în eter.
Noi necredincioșii de ziua a opta,
Cei care își lărgesc singuri plapuma timpului, Invetându-și această zi la coada fiecărei săptămâni, Făcând-o din *cupuri* din celelalte zile,
Din marţi, un pic din miercuri, mai ia și din joi, Ia să mai ciupim și din vineri –
Și iată o nouă zi.
O zi colaj,
Există, există, dar numai noi știm că există.

BOCET CRĂPAT

I

Manole, păgubosule meșter,
Fericitule meșter,
Să ai în veci ce zidi!
Pe ce balanţă descumpănită ne zidești de vii!
Ai pus umărul la un arc de triumf
Și ţi s-a dărâmat casa.
Te-ai ridicat în vârful picioarelor,
Gata să zbori și cerul se schimbă-n potop, zbori înotând Și înfingându-ţi aripile în mâl.
Dai să lași mărturie scrisă de strădania și lacrima Sufletului și pagina ţi-e îngropată
Sub cronicile despicate pe rândurile Amintitoare de cutremure vechi, tot pe aceste locuri. Pământul s-a deschis, cit să-ncapă un om și un cal. Cine-a fost călăreţul, galopând prin spărtură?
Tot tu, inimosule, pierdutule și mereu regăsitule meșter, Lăsând să se înţeleagă că vuietul acela îngrozitor E doar galopul tău, cobori spre însuși miezul pământului să cauţi cel mai bun material.
Când ţi-a fost gata mânăstirea,
Nu te-ai aplecat bine să culegi floarea de câmp
Pe care s-o anini sus pe căpriori, în semn de noroc și izbândă,
Că ţi-a și căzut în palmă nemaipomenita ctitorie. Și ai cules din ruine brusture și scai.

O, meștere Manole, tu care n-ai plâns nici măcar în baladă,
Câte motive ai avea, păgubosule,
Să dai drumul zăgazelor din adâncul ochilor tăi mari și miraţi, în care tablourile din apocalips
Par să-și fi găsit rama preferată.
Dar nimeni nu te-a auzit, nici măcar oftând,
Căci dacă ai ofta și tu s-ar fringe și munţii.
Muţenia ta în durere ţine echilibru lumii,
Ca un deget pus la timp pe buze: Liniște! Se schimbă garda Năpastelor.
Eh, cutremuratule meșter, dreptule meșter,
Intrând până la glezne în pământ, până la brâu.
Până-la inimă, lăsând lutul să te strângă,
Să-ţi bătătorească inima
Și ieșind iar deasupra, la fel de puţin călit ca și înainte, Mai plăpând decât trestia și la fel de singur.
Încotro să te uiţi mai întâi?
Ai fost lovit din cer, ţi s-a tras drumul de sub pași, Ai fost făcut palancă de pe laterală
De vânturi cumplite…
Ţi s-a pus suliţa în coastă, te-ai prefăcut că nu pricepi Și ai zis: „Ce clipă prielnică pentru zbor, avântul avânturilor, Ce zi frumoasă”.
Un lanţ nesfârșit de zile frumoase!
O, bunule meșter,
Care te-ai întors cu încăpăţânare la mistria ta Asumându-ţi perpetuu începerea zidului…
Bucuria ta unică este gestul însuși al zidirii
Și răgazul dintre două prăbușiri e întotdeauna suficient Pentru cupola noastră de veșnicie.
II
Acum, blajinule constructor pe cutremure, ce ai de zis? Te scuturi iar de moloz, îţi aduni calfele împuţinate: „Și cu mine nu mai suntem zece
Și cu mine nu mai suntem decât trei-patru…” îngâni.
Și mai spui: „Ce pământ frământat bine,
Cu grijă, să nu scape. Întregi bucăţi prea mari de vis.

Ce pământ stropit cu sânge, care leagă atât de strașnic! N-am mai văzut cer așa de înalt pentru catapetesme! Ce zile frumoase, ce avânt!

Ce grandioasă ruină babiloniană dintr-un modest cătun. Căci n-am avut timp, căci n-am avut timp!”

„De ce setea noastră de monumental se concentrează ideal

Numai și numai în dezastru?” ești întrebat.

Și tu înghiţi nodul din gât, firul cu plumb nimerit acolo și grăiești: „Dar ce câmp larg deschis noilor temelii!

Zidiţilor de vii fraţii mei, surorilor, copiilor mei

Reţineţi ultimul cuvânt: tot suntem temelii!

Vai, fericitule meșter,

Dacă nu ţine pământul, tu ne ancorezi în slavă, cu simbolul

Aripilor tale.

Dacă

Se despică cerul, muţi turlele în pământ

Și ţâșnesc izvoare…

Pendularea trupului tău printre fulgere înseamnă curcubeul nostru, Care ne dezinfectează destinul și toarnă găleţi de var peste oase.

Meșteră Manole, Meștere Manole,

Tot suntem noi îngenuncheaţi lingă cei dragi,

Lasă-ne să-ţi întâlnim, reflectaţi în băltoaca de lacrimi amare, Bunii tăi ochi mari, în care tablourile din apocalips Par să-și fi găsit rama preferată.

Tu care rămâi deasupra îngenuncherii cerului și-a pământului,

Durează pe creștetele noastre o ctitorie cum n-a mai fost alta. Ori ai și început?

Ma-nole, Mano-le,

Meșt… Ma… (ce cuvânt a mai rămas întreg?)

Acum când până și jalea și-a năruit stalactitele, înghiţite cu peșteri cu tot,

Ţie îţi închin ca să-l rezidești, ca să-l consolidezi,

Ca să-i pui popi

(Spre a nu i se pierde de tot urma în iarbă)

Bocetul nostru crăpat.
Bietul nostru bocet scos din ţâţâni.
LA LILIECI
Vol. I, vol. II, vol. Ill (1973, 1977, 1980)
NEA FLOREA
Îmi arăta încă de cu toamnă opincile viitoare pe spinarea porcului gras,
Venit blind la șanţ, la politica oamenilor,
Și întinzându-se să-l scărpinăm pe burtă, Cu degetele mari, noduroase, de la picioare.
I
Zicea: Uite, de aici până aici, ia pune laba, să luăm măsură.
N-am potricala la mine, că le-aș da și gaură.
Nici n-ai să simţi cum trece viforul, o să domnești la – iarnă.
Ia vezi, ţin de cald?
— Nea Florea, de ce vorbești așa,
De faţă cu Guţu-Guţu? îl doare,
Mă prefăceam eu că mă supăr, și puneam încet
Și cu sfială talpa, se cam gâdila porcul, îmi era milă de el, că mă lăsa să-l încalec prin curte. Și să sperii găinile.
Lui Nea Florea îi plăceau copiii, lui nu-i dăduse Dumnezeu și-n ajun de Paști și de Crăciun
Ne chema, pe mine și pe Ionică, să ne tundă,
Ne făcea capul lună, cu o foarfecă, adusă de el din armată, care tăia foarte bine.
E nemţească, nu i-am bătut degeaba, zicea.
O ţinea pe poliţă, lângă brici,
Pe-asta n-o folosea niciodată când miţuia oile popii.
Știu că stăteam pe un scăunel cu trei picioare
Și din când în când îmi scăpăm ochii pe perete
Unde era o litografie scorojită înrămată de el, înfăţișând Lupta de la Mărășești.
— Care ești dumneata? – îl întrebam, să-i fac plăcerea, pentru a nu știu câta oară.
— Neică, ăsta! Mergea și-mi arăta cu vârful foarfecelor nemţești

Un ins dezbrăcat până la brâu, aplecat pe pușca grea
cu baioneta la vârf, într-o atitudine de „ura” plină de spaimă și de vitejie.

Păi, să vezi cum a fost: era că ne mâncau păduchii, nene! Aveam ordin să ne spălăm cămășile în râu,

Nici nu le-am pus bine la uscat, prin copaci, că s-a dat alarma: începuse atacul. Abia ne-am încins cu centironul, ne-am luptat la baionetă. Se auzea: trosc, trosc!

Bunăoară ăl de aici trebuie să fie taică-tău, Fănică,

Dumnezeu să-l ierte. Ne-am întâlnit după aia, când ne căutam cămășile…

Se uscaseră, dar multe au rămas acolo, cine să le mai ia?

Se mai ducea o dată

La litografie și într-un colţ, unde se vedea o mare Învălmășeală de trupuri și baionete, îmi arăta alt ostaș Strigând ura, acolo pe peretele scorojit, și la Mărășești. E statul lui Fănică, vezi, așa era el voinic, bălan, n-a apucat să vă vadă și el mari. Se-ncrunta, luat de amintiri.

Nea Florea avea pământ doar pe sub unghii, cum zicea el, şi „poate când oi muri, deasupra”.

Muncea cu palma, săpa gropi de vie, scotea buturugi, pe Sălișteː Avea secure, sapă, foarfecă, un coș de paie și cam atât. Nevastă-sa ţinea toţi sfinţii, era un fel de calendar însemnat tot cu roșu, dar degeaba. Eu știam pe dinafară niște balade foarte lungi, că n-aveam treabă, îi plăcea să i le spun la poartă pe nerăsuflate și legănând capul. Le prindeam și eu din zbor de la sora mea cea mare, Marinara, Care le mai citea doar o dată în întregime

Și a doua oară, pe sărite, că n-avea timp

Și asta cu condiţia să-i fac ţevi pentru ţesut,

Ori să bag aţă-n ac. Ea ţesea mereu la război dimie,

Ori cusea fluturi la cămășile de zestre.

Era înglodată în treburi, dar veselă și râdea tot timpul. Cum mă legănam eu la poartă pe versuri din bătrâni, în admiraţia lui Nea Florea și a altora,

Care se strânseseră să caște gura,

Apărea și Ţaţa Măria, cu furca în brâu și cu mămăliga

să dea la câini – și da să treacă mai departe.

Marie, neică, mâncate-ar stelniţele, îi zicea el nevestei,

Cu care se tachina mereu, cu tandreţe, i-auzi cucul pe coastă.

Ascultă și tu, fă, și crucește-te, că altfel toată ziua te-nchini.

A căzut dintr-un car cu fin și și-a rupt gâtul. De fapt, a rămas cu el ţeapăn.

Eu trebuie să mor, spunea, cu zâmbetul lui, Că nu știai: glumește ori vorbește serios. Ascultaţi-mă pe mine, o să mor,

Că, uite, am început să mă-ntorc ca lupul.

CRAIOVA VĂZUTA DIN CAR

Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș din lume, Rămân și acum încremenit când mă gândesc, îmi lasă gura apă. Era și primul oraș care-mi ieșea în cale,

Poate și asta contează, aveam retina proaspătă, fără gunoaie Și i-am descoperit dintr-odată întreaga strălucire, De acolo din pisc, de la ulm, deasupra Șimnicului.

Mersesem noaptea întreagă cu carul, hai-hai, sus stelele, Pe drum pietrele scoteau scântei sub potcoave,

Poate că șleaul nostru se vedea de pe alte lumi Tot frumos ca al robilor.

Boii cunoșteau calea, fuseseră de multe ori Cu lemne, cu treburi,

Erau umblaţi, văzuseră multe și chiar înţeleseseră câte ceva, Nu ca alte dobitoace. Se orășenizaseră întrucâtva. Mi se părea chiar că mă privesc de sus, de câte ori se-ntorceau De la târg.

Când îi ţesălam ori le dădeam uroaie mugeau la mine superior: „Mu-uu! Ce știi tu”.

Mă luase mama într-un fel de recunoaștere

Că se hotărâse să mă dea la școală, să merg mai departe, Fiindcă ziceau toţi din sat,

Care mă ascultau pe drum îngânând poezii,

Chiar și câte un străin întâmplat să treacă: „Ăsta dacă are noroc și merge

Mai departe…” nu știu ce spuneau că se va întâmpla cu mine.

Până la urmă, mama, după un consiliu cu Moșu și fraţii mai Mari, s-a decis să-ncerce cu mine la Craiova.

Îmi trebuiau acum două poze trei pe cinci pentru înscriere, Se punea mare bază pe aceste fotografii, nu știu din ce Cauză, ce-or fi vrut să vadă la mine?

Și zice mama: Sui în car, mă, și dă-ţi cu deștele prin păr, Ai paie, mergem la fotograf.

— Nu, că merg și eu, sare Ionică.

— Păi dar!

Te găsișI.

— Ba merg.

— Taci, mă, din gură, stai mereu,

Că n-o să ne fotografiem toţi, Doamne iartă-ne!

Plecasem de cu seară, să fim dis-de-dimineaţă, când intră

Zorii în aparat, să mă pozeze bine.

Trecusem amândouă pădurile, se auzea doar scârţâitul roţilor la un scâncet de greieri,

Că și ei cică tot așa cântă când merg și le scârţâie oasele. Eram atent, poate văd și lupul cu ocazia asta, și trenul. Mă luau grijile, parcă visam, ascultam cucuvelele și făceam Planuri măreţe.

Am aţipit de vreo trei-patru ori, tresăream la hurducături, „Ajunserăm?”

— E-he! râdea mama, îndemnând boii cu biciușca,

Ouă raţa-n traistă pân-acolo și scoate și pui.

Iarăși am adormit și deodată carul, simt prin vis, se Oprește.

— Gata? zic, pregătit să sar la fotograf. Unde e?

— Suntem abia la Motoci, jumătatea drumului,

Galben trage la Fântână.

Ajută-mă să dejug ăle vite, vezi să nu te calce.

Mi se speriase somnul,

Ascultam bufniţele pe marginea drumului, ori cucuvelele, Uși! încerca mama să le sperie, că numai voi mi-aţi cântat Toată viaţa,

Parcă s-ar fi isprăvit privighetorile, acum vă găsirăţi să Cobiţi?

Veni-v-ar numele!

— Lasă-le, mamă, ce-ai cu ele, dacă așa le e cântecul!

Mie-mi place și ăsta!

— Ce știi tu, mă? Tu ești învăţat cu puţin.

Boii s-au oprit dintr-odată singuri: jos în vale:

O mare de lumini aprinse, o pâlpâială ca de idei în cap;

Ca și vitelor de la jug

Le mergea parcă la inimă priveliștea.

Făcea să tragi carul

O noapte întreagă să vezi panorama civilizaţiei.

Și un șuierat: trenul.

Mi s-a pus un nod în gât de emoţie.

— Va să zică asta e Craiova, cetatea banilor…

am gândit Cu glas tare.

— A banilor… dacă i-ai face! a oftat mama. Altfel… Hăis JGalben,

Lovi-te-ar boala, că ne-apucă prânzul.

Și dintr-odată mama s-a îngândurat. „Dacă-om avea noroc să-l

Găsim pe omul ăla…”

— Care om?

— Fotograful…

— Păi, numai unul singur e-n toată Craiova?

— Sunt mai mulţi, dar unul singur pozează pe mălai, îl cunoaște Florea lui Ghiţă, e un fel de prieten cu el, Mi-a dat adresa.

Că toţi ceilalţi iau bani, și de unde să am? Că dacă trăia

Tac tu…

Dacă n-o vrea mălai, întoarcem diligenţa – și-acasă.

— Și cu mine cum rămâne?

— Așa, bine, la curci – văzuși că le lăsași în salcâm. Abia te-așteaptă.

Mai stai un an, poate se mai întâmplă ceva.

— A, nu. Ce să se mai întâmple?!

Am avut noroc, fotograful a luat sacul cu mălai, După aia a băgat capul în fusta aparatului,

Eu stăteam ţeapăn, parcă așteptam să mă trăsnească, eram Dispus la orice,

Numai să mă văd la școală.

Și spre seară, după ce mai dădusem cu carul o raită

Prin târg, opream boii și ne uitam la vitrine, Fotografiile la minut erau aproape gata.

Din ele mă privea un copil speriat,

Gata să ia piept drumul științei.

M-am uitat la Galben și la Vână: M-a luat un fel de milă de ei, Eu o să-ncep o altă viaţă, alte orizonturi, ehe!

Ori, cine știe dacă n-a stricat mama mălaiul degeaba!

— Ce ziseși, mă? întrebă ea, înjugând.

— Mă gândesc… dacă n-or fi trei pe cinci? ne-o fi păcălit, Nu le măsurarăm…

— Ei, lasă nu ne înșeală el…

Lăsasem în urmă orașul cu splendorile lui,

Vitele se îndemnau la drum pe câmpul Vulpenilor Știind că merg acasă, la uroaie.

Mama mulţumită oarecum de rezultatul expediţiei,

Ca și când totul atârna de cele două poze Care după părerea ei erau nimerite, Mi-a spus mângâindu-mă pe creștet:

— Măi, băiete, eu mi-am făcut datoria, Acum să te văd cum mănânci cartea.

LA LILIECI

Nicăieri nu mănânci o varză cu carne

Mai gustoasă ca-n cimitir, De ziua morţilor, când se face pomană Și toate femeile vii se întrec în de-ale mâncării.

Masa e-ntinsă pe iarbă, la umbra bisericii Crăpate, de-a răzbit aproape de sfinţi crăpătura Și când bate crivăţul, iarna, cred că le degeră colacii de lumină care le strâng timplele. Pe costree și troscot se-ntind ștergarele de cânepă, Ţinute, să nu le ia vântul, de străchini și oale smălţuite, Unele se vor împărţi la urmă, poate apucaţi și voi, mare e Dumnezeu. Dar mai e până-atunci, ne ghiorţăie

maţele, ni s-a lipit burta de șale. Ce face popa ăla, dentârzie? Toţi s-au’ așezat jos, aproape turcește,

Femeile dau peste mâna copiilor care n-au răbdare.

Apare ţârcovnicul, lumea se ridică-n picioare, cinstind intelectualul, Se aude troznet de oase rupte de muncă.

Se-ncepe de la ţuică, simţi mirosul prunei, De asta nu te doare capul, chiar dacă n-ar fi binecuvântată de sfinţia-sa, popa Niţă, Care a venit în sfârșit oţărât, are necazuri c-o mejdină, A lăsat stânjenul lingă clopotniţă și-a slobozit pomana. Stingeţi luminările că se consumă curentul, zicea al lui Chirimenţu, Care cum deschide gura începe lumea să râdă, are haz, dar acum Nimeni nu-l aude – se suflă în lumînări pe prescuri: pfu, pfu! Vecinii te cinstesc cu ţuică, peste aburul ciorbei, Aproape se-ncrucișează cănile cu toartă Bei și de la unii și de la alţii, în cruce, și zici îmbujorat: „Dumnezeu să primească”, „Să le fie ţărâna ușoară” ori chiar „La mulţi ani!” Rudele se cinstesc din aceeași ulcică, pe rând, „tot microbii ăia! „Mănâncă mai mulţi dintr-o strachină, cu linguri de lemn, arse, ciorba de pui cu fidea. E de curcan! sau de gâscă? ba e chiar de gâscă, Ea înoată în grăsime, am bănuit eu ceva. Ori e de raţă? Fasolea sleită cu boia și cu ceapă prăjită pe deasupra

— E o minune în zilele noastre. Ca să nu mai vorbesc de varza cu carne, dar aici să sufli înainte de-a băga-n gură, Pentru că cel mai rău te arzi cu varza, vorba asta o ţin minte De la fratele meu mai mare.

Zice: domnule, fii atent, mă, să nu te arzi cu varza, Că cel mai rău te arzi cu varza, asta o știu de pe front. Văd că în capul celălalt se-mparte vinul, Adus în sticle cu gâtul lung, astupate cu coceni de porumb.

Abia așa mâncarea are adevăratul ei gust, viaţa merită s-o trăiești. Multe femei au murit pe aici dar, uite, că n-au dus secretul cu ele. Oalele sunt de Târgul Jiu, smălţuite, sau de la Oboga, ca și strachinele și taerele. Se bucură morţii, că-și înnoiesc și ei pe lumea ailaltă o dată pe an tacâmul, Lingurile le-or fi păstrând în bocanci, ori după ureche, plaivaz?

Bogdaproste, se aude în dreapta și-n stânga, când se împart oalele, ulcelele, Unii le încearcă cu degetul dacă sună frumos, ăi mai proști râd la ele, fericiţi. După ce s-a luat masa și s-a pus ce-a mai rămas în baniţă, Se cheamă câinii din obișnuinţă, dar câinii n-au ce căuta în locuri sfinte, au fost lăsaţi la vatră. Femeile merg la cimitir și-ncep dintr-odată să se jelească în gura mare, cu șiroaie de lacrimi, în mod barbar, ca pe vremuri, Plivind câte-o buruiană, încercând să îndrepte crucea de lemn Care-a putrezit, iaca, se hâţână când bate vântul –

nu te mai prijoni, mă, de ea. Copiii se joacă de-a ascunzișul printre morminte, Voi ai cui sunteţi, împeliţaţilor?

Nu căleaţi pe busuioc și nu ciopliţi crucile cu custura, Că vă taie popa limba.

Cele care au morţi mai noi, au mai tras un ropot de plâns, De cum au intrat pe poartă, și-au pus baniţele jos din cap, Celelalte au fost numai triste și căzute pe gânduri.

E răcoare la umbra bisericii bătrâne, care a rămas aici de când Era satul în pădure și veneau haiducii de mâncau pe furiș. Pe Sălișteă cântă cucul, cimitirul are un aer important, împăcat cu sine. E bine să fii mort aici, între codri, locul e ferit, nici nu trage, Clopotul nu te deranjează că nu sună decât de sărbători, şi duminica dimineaţă, când cade în misticism, bang-bang – cine-o mai fi murit? – De răsună morţii și stafiile.

Cântă păsările și e un miros de lilieci înfloriţi,

Cum trebuie să fi mirosit raiul din dreapta, de la intrare, Pe vremea când era culoarea nouă și nu crăpase.

CINE MAI TRECE PE DRUM

Al lui Fleţu,

Ai lui Fleașcă,

A lui Gârlă,

A lui Tiugă,

Al lui Bășină, lonete-al lui Făsui, Al lui Deșca, Roncioaica,

Coadă al lui Ceapă, Sandu lui Ciurel,

Tăgârâlă,

Ai lui Mitrofan,
Ai lui Modârlan,
Al băiatului Măriei lui Didu,
Trașcă,
Ai lui Corniţă,
Brânzanii,
Roască,
Ai lui Ghirea,
Ai lui Birău,
Delieștii,
Fata lui Dincă Gâscă,
Ai lui Patentă,
Miţăle,
Petrică și Cătălina lui Cășenete,
Ai lui Zgoidea,
Nătărău ăl bătrân
Și ăștia sunt.
— Ei… Dar Nătărău parcă murise.
— Atunci nu fu el. Atunci mi se păru.
— Atunci ţi se păru.
Ori pe-ai lui Zăbic îi ziseși?
Rău e când te lasă vederea.
Atunci cine-o fi fost?
— Acum n-o să fug după el.
— Și unde se duc toţi?
— Unde să se ducă? Trec pe drum…
— Să știi tu că ăla o fi fost al lui Gâfotă. Ori de-ai lui Sfoiag.

ÎN CAPUL TREBII

Nea Banta trecea cu garniţa cu apă.

Și-n dreptul ulucii lui Moș Gheorghe punea jos, să mai Odihnească.

Bătea cu bastonul în poartă,

Avea un baston lung, noduros, de corn.

Și venea Moșul, ţeapăn, nu atât din cauza oaselor bătrâne, Cât a pantalonilor groși, de dimie,

Și-a minteanului, care-l ţineau drept, ca-ntr-o armură. Așa scrobit îl ţineau, parcă s-ar fi dus imediat pe calea

înaltă.

— Mă fine, zicea Nae cu voce groasă, că săreau câinii ce se Mai aude, mă fine?

Am auzit eu că ăla, fir-ar al dracului,

Mă, s-a pus în capătul trebii!

Să vezi acum ce ne face. Ni! Marș de-a I Ho, ţinte!

— Se răstea la câine.

— E, nu mai spune, se prefăcea Moșul că se miră, începând să cure porumbul cu care se nimerise în mână Și să arunce boabele la o cloţă cu puii mărișori,

Să vadă dacă puii-au început să mănânce boabe.

— Ce să aibă ei cu noi, mă nașule?

Pleca fiecare la ale lui, bombănind:

— Ce să aibă ei cu noi? Ce să aibă ei cu noi?

— I-auzi, bă, ce-a mai făcut Curchil, zicea Banţa, Când își *odinea,* spre sară, o altă garniţă cu apă proaspătă,

Ca și când politica în comuna Bulzești

Se schimba de dimineaţa

Până seara.

Bă, ăsta e dat dracului – tot ca ăla de vorbirăm noi Zi-i să-i zic, Clemenceanu ăla,

E mare, domnule!

E în capul trebii acolo.

Și ăla de care vorbirăm noi ieri, știi, bă, ăla e tot în capul trebii. Mare rău, auzi!

Trei sunt acum mai tari.

S-au pus pe noi, pe Europa. Striga peste gard: Pe Europa!

Ăștia ne vând și ne cumpără până la toamnă,

Dacă n-o fi așa, iote, să mă scuipi.

— Dar cu sănătatea cum mai stai, nașule?

— Cum să stau mă, fine?

Mă, fir-ar ai dracului de sanitari

Mă, ăla dinainte era bun, îmi făcea injecţiile bine,

Dar ăsta nou de-a venit,

Bă, de la ușă mi-aruncă seringa-n cur.

Și-acum mă trimise muierea la apă.

Cît am fost copil, am fost supus la mama și la tata.

(Parc-ar fi zis „supus la turci”.)
La urmă, am fost supus la armată,
Când m-am făcut mai mare.
Și la urmă la nevastă, adică la neveste,
Fir-ar ale deavului
Că, uite, se făcură cinci.
(Ţinuse cinci neveste, „rău de femei”, zicea lumea) Dar eu când să mai fiu stăpân, domnule?
Că uite, se duse viaţa!
Să vezi dumneata, când oi cădea la pat,
De n-oi mai putea,
Dacă asta de-am luat-o pe urmă,
Că s-a nimerit și a mai așa,
Asta o să mă bage-n pământ,
Ascultă-mă pe mine, da cum? (Ofta)
Dacă n-o să-mi vândă ea ţoalele ale bune,
Stai să cad la pat,
Că-ncepe,
Şi-o să mă-ngroape așa-n pielea goală.
Să vezi panoramă!
— Taci, nașule, ce vorbă e asta?
De-aia ţi-ai luat-o mai
Tânără, să aibă putere să se ocupe de toate.
— Păi se ocupă, cum să nu se ocupe?
Știi ce i-a făcut a lui frate-meu?
Că și-ăsta un mototol!
Cât a fost el unde-a fost, l-a făcut de râs, auzi?
Da’ și el, când a venit, cât e de moale, l-a găsit în ladă scrisorile de la ibovnici,
Le-a luat pe toate și le-a lipit cu cocă,
Le-a afișat pe toate
La primărie.
Să vadă lumea ce muiere a dracului ţine el.
Le citeau toţi ca pe circulare – râsul lumii, râsul lumii! Uite-așa sunt muierile!
— Ei, lasă, făcea Moșul, evaziv.
Mai e și gura lumii.
Se auzea glasul nevestei din prispă,

Printre viţa-de-vie care-i ascundea faţa, glas ascuţit
Ca de coasă:
— Banţo (îi zicea pe numele ăl mare),
Dar nu mai vii odată,
Ori puseși de mămăligă acolo-n drum?
— Ho, fă, că viu. Viu acuși. Să mai aflu și eu încotro se-ndreaptă politica.
Finu Gheorghe le știe pe toate,
Cu el nu mă mai satur de vorbă.
(De unde, că numai Banta vorbea,
Moșul îi răspundea cam în doi
Peri, că-l ţinea ăla toată ziua de vorbă.)
Dădea să ia garanţia de toartă și iar o punea jos.
— Da' Curchil ăla, că de-aici plecarăm, ehe!
O să sparie lumea, e mare rău,
A ajuns în capul trebii.
Apa se tot clătina în garniţă, o mai aranja el, Să nu stea căldarea pe coastă
Și la urmă o ridica oftând și
Pleca.
— Bă, când n-oi mai putea să ridic garniţa,
Mie n-o să-mi aducă nimeni apă,
O să mă târăsc eu să iau cu cana de la fântână.
CÂNTA MITRUŢA
Mitruţa Iu Drăgan, i-a murit bărbatul pe front în 1916 și avea mulţi copii.
Și i-a crescut singură.
Și mureau unul câte unul,
Mari de la douăzeci de ani în sus.
„Unu Ion, mi-a murit mai mic.
11 făcui, îl comăndai,
Rămăsei cu ăilalţi.
Mai șezui un preţ de timp, ¿
Du-te vreme, vino vreme, muri și Măria.
O dusei la locul ei.
Comănd-o și pe ea, amărăște-te.
Mai șezui ce mai șezui,
Du-te vreme, vino vreme,

Moare și Gheorghe.
Cheltuie cu el, fă-i ce-am putut
Și eu, ca o săracă.
Mai șezui iar, du-te vreme, vino vreme,
Moare și Sanda.
Și de unde să mai poţi?
Că mi s-au scurs ochii plângând.
Văd muierile c-așteaptă oamenii seara
De la Craiova și le sar înainte și le iau din car traista cu târguieli. Eu n-am așteptat pe nimeni.
Ce-am putut, cit am muncit, aia am mâncat, Niminea nu mi-a dat nimic”.
Mitruţa ședea singură-n casă și se jelea.
Lumea râdea: „Iar cântă Mitruţa”.
Dar ea se jelea. Și casa fărâmată, ploua pe ea, Se auzea cum plânge și prin acoperiș.
Ei, ce casă, o bujdulă, acoperită cu paie!
La urmă Geana, a de i-a mai rămas,
Era cam năroadă
Și-i aducea cite un prunc în casă,
Pe Ion, pe Damian,
Pe Costică.
Și tot Mitruţa trebuia să aibă grijă de ei.
Și le dădea să mănânce turtă cu fasole, de mici, De la șase săptămâni.
Geana pleca la muncă și ea-i îndopa
Cu zeamă de fasole, cu mămăligă.
— Leliţă, nu moare?
— Dă-l dracu’, că nu moare, că mâncă de făcu burtă. Sa stătea în prispă, el în troacă,
Mic de șapte-opt luni,
Cu burta tobă de fasole,
Și ea-i dădea cu piciorul, îl legăna și-și plângea morţii ei.
— I-auzi cum cântă Mitruţa!
ECOUL
N-ai ecou, domnule,
Nici bun, nici rău…

Să trăiești așa, s-o duci,
Neștiut de nimeni, te strecori…
Știaţi caii ăia furaţi,
De li se pun cârpe, trenţe, pe copite
Să nu facă zgomot, când sunt scoși din grajd?
Cine ne-a furat pe noi? ce fel de vite, mârţoage de rasă Mai suntem și noi?
Ia suie-te tu în Piscul cu Bojii
Și strigă… să vezi, te aude cineva?
— Ce să strig?
— Ce vrei… strigă că iote nu plouă…
Să vezi ce se întâmplă.
— Păi, ce să se întâmple?
— Păi, aia e, că nu se întâmplă nimic.
Ca și când ai împunge o dată cu acul în cer, Nu zice nimeni „au”,
Niciun sfânt, nimeni nu zice „au”.
Dacă împungi o dată în cer
Cu acul.
Fiindcă de aici n-ai niciun fel de ecou.
IGNATUL
— E, azi-noapte visă porcul singe, zicea mama, dimineaţă, oftând.
— Păi, cum așa?
— Fiindcă azi e ignatul, îl tăiem.
— Îu!
Se duce Nicolae de-i chema pe Mitran, pe Seder, pe Chirimenţi, Vecini care știau dinainte, îi găsea ascuţindu-și cuţitele. Le vedeam căciulile ţuguiate pe deasupra gardului, așa săltau.
— Duceţi-vă unul de legaţi ăl câine, mă,
Să nu se dea la lume.
Porcul parcă presimţea, o dată se făcuse spărios, nu mai venea La porumbul întins.
Ceva de pe vremea când era frate cu mistreţul și liber îi scăpăra în ochii roșii. Părul i se zburlea pe coamă.
Înghesuit lângă gard era prins de picioare și răstrunat jos, buf!

„Mă, ţine bine de el! Hăă!!”

Se auzea guiţatul lung, horcăitul.

Noi, închiși în sobă, ne îndesam degetele în urechi, dar vaietele Prietenului nostru, sfâșietoare, se strecurau pe lângă degete, Ne cutremuram.

Ne schimbam părerea despre Mitran, Seder, ăștia care știau atât De bine să facă de petrecanie.

Când aflam mai din timp când cade ignatul, eu cu Ionică ne sculam în ziua aia mai devreme, și-l scoteam în vale pe la fundul Grădinilor.

Să se piardă în lume, să ia drumul codrului, pe Mătăsoaia, ea Haiducii.

Dar porcul venea de cum o auzea pe mama râcâind ceaunul.

O dată abia învăţasem să fac literele și i-am trimis de cu seara Un bileţel, scris cu litere de tipar.

I l-am pus în coșare.

Mesajul era cât se poate de clar.

Guiţ după ce-a-ntors la lumina lunii pe toate părţile

Bucata aia de hârtie cu pătrăţele,

A mâncat-o ca pe dovleac, fără s-o citească,

Cum am văzut mai târziu că se întâmplă în drame, când împricinatul Nesocotește știrea de păzeală.

După un ropot de plâns, biruia curiozitatea și setea de spectacol, Ieșeam din casă, cu ocazia pârlirii.

Legat de un par, era perpelit prin paiele care ardeau cu Vâlvătaie. Focul zvântă lacrimile. Acum, dacă tot apucase de Murise!

Parcă îţi mai trecea supărarea. Începea să miroasă curtea A șorici. Mama în casă, cu ceaunul cu apă clocotită pe foc, Cu postăvi întinse la vatră. Trei zile ţinea treaba.

Mai răsufla când făcea trandafirii, seara, pe măsuţa joasă, Plină cu carne tocată cu mirodenii.

Ceaunul cu burta fierbea pe foc.

O dată a luat-o Osman, ne-a stricat Crăciunul, javra. Crăciunul fără porc era ca și când nici nu s-ar fi născut Isus.

„Aia de nici n-au tăiat porc” – asta înseamnă că umbli

Gol,

Cea mai mare mizerie și-un început de stricare a sufletului.

Te-ai păgânit! Te-ai păgânit! Tu nu tai porcul.

După sfintele sărbători femeile, iar cu mâinile până la coate în

Carne. Topeau osânza, făceau untura, puneau la afumat slănina

Sus pe fiare pe unde iese fumul, după care o mutau pe bârnele

Din casa cu focul.

Umpleau o garniţă cu untură, puneau și cârnaţi prin ea şi-o

Săltau în pod. Acolo se-ntărea, de frângeai lingura-n ea, Căutând după jumări ori pecie.

După aia – săpunul. Osânza și grăsimea a rea erau fierte în cazan, se punea sodă, se făcea leșie din cenușă – venea o

Muiere care știa să facă leșie bună şi-o mai ajuta pe mama la

Mestecat,

Până când începea cazanul să bolborosească. Era dat jos și Până dimineaţa se închega un săpun cât roata carului.

Aici se termina și povestea porcului, la săpun.

„Mă, Nicolae, ia du-te tu cu sacul la Picături și cumpără Un purcel, repezi-te mâine dimineaţă – zicea mama – = Că văd că vă place la toţi carnea, nu vă e silă, nu. faceţi Nazuri”.

Se aducea purcelul, era slobozit în coșare, mic cât o găină. Eu și cu Ionică și începeam să ne facem treabă pe lânga el, Dă-i lături, învaţă-l să mănânce boabe, împrietenește-te cu el,

Gâdilă-l. Și tot așa.

lăutul

— Ai, mă, că pusei albia. Care ești primul?

Trage, mamă, ’mneata focul de sub ceaun, că se-ncinge prea tare şi-i mai și opăresc.

Reta i-a spălat pe cap, până mai încolo,

Când și băieţii și fetele se făcuseră aproape buni de horă. Albia era pusă la unghete, în mijlocul încăperii, cu un cap Pe-un scaun răstrunat, să stea apa așa înclinată, La capul ălălalt.

Copiii își așteptau rândul în pielea goală, și tăiau unii altora Unghiile cu foarfecă mare, a lui Nea Florea, împrumutată, ori își scoteau câte-un mărăcine din p cior. Ca la recrutare, Fiecare își aștepta rândul.

Săpunul mare cât un grunj sta la capul mai ridicat, Din când în când mai cădea, ștobâlc, pocnindu-l pe-ăl care era în albie la spălat pe piele.

„Ho, bă, ce te ferești așa! Că nu-ţi rupse oasele, nu nimic! „Cel mai greu era spălatul pe cap. Aici îi prindea Reta La-nghesuială

Pe-ăi pe care avea necaz, făcuseră vreo poznă,

— Bă Pricâ, tu n-auzi? Fă-te-ncoa!

(Pricâ era cam tare de utechi,

Se certase mumă-sa c-o vecină, când era borţoasă cu el, şi-atât strigase la gard că asurzise ăl copil).

Îl lua de urechi și-l trăgea să miroasă ceaunul cu apă – Stai pe ciuci! Se apleca peste el, ţinându-l între picioare,

Ca uliul puiul de găină, când se-nălţă cu el în slavă și nu vrea să-i Dea drumul deloc, oricât ai da’ tu cu zburături. Dădea cu apă Fierbinte – „Arși”, făcea ăla, „ărși, aleu!” „Ho, că pe mine cum nu Mă frige? Eu nu iau tot cu pumnul, că n-oi lua cu gamela”. îl mozolea bine cu săpun – până când îi intra în ochi şi-ncepea să chirăie. Dacă mișca și se văita îl lua la palme Peste turul gol. Ţine ochii-nchiși, mă! – făcea Lie de pe Margine.

— Îmi intră în ochi! ţipa Pricâ. Jap! – altă palmă.

— Păi, ce ziceai tu? Că nu mai încapi în mâinile mele? De ce-ai lăsat oile de-au scăpat în lucernă? Dacă i plesneau?

Pleoţ! mai bine te plesnesc io!

— Dă mai repede cu săpun, că mă ustură! ţipa copilul. După ce curgea primul rând de murdărie, Reta se crucea de ce Vedea.

— Bă, da’ ce-ai în cap, mă, omul lui Dumnezeu? Dumnezeule, iote ce găoază! Cine ţi-o făcu, mă? De ce nu Mă-ntrebă

Și pe mine – măcar să ţi-l fi spart de tot.

— Bube? Lindini? venea și gaga Iţa să se uite.

— Aoleu! Ai lui Bâţu, mi-l sparseră. Când ne-am bătut cu Zburături.

— Mă băiete, copiii mei or să umple drumurile, că nu știu să se arănească, ofta biata femeie.

Îi crești, numai tu știi cum, îi faci mari, și ei, ia uite…

Sunt numai zgaibe. Acum începea să plângă Prică de părere de rău că moare. „Ho, că nu ţi se vede creierul, nu-ţi ies maţele Pe-aici,

Altă dată să te mai prind că mai ieși la joacă”.

Urma Lie. Ori rămânea numai ea cu fetele și

Le învăţa să-și spele coadele – „că azi, mâine vă măritaţi

Și n-o să stau io lângă voi toată viaţa”.

Și tare, către băieţii care stăteau primeniţi cu cămeșoaiele Lungi

Pe scara înaltă, să se zvânte la soare,

„Vedeţi, acușica ieșiţi colo-n drum, unde e mai moale, unde se

Scaldă

Găinile alea și puneţi-vă ţărână-n cap.

Făă! dă cu leșie mai multă, ce faci tu acolo? Pe cine zici că

Păcălești, ai? Doamne, pupa-ţi-aș tălpile…”

ÎN CASA MUIERII

Sandu Sfoiog s-a însurat cu Gligorina.

Sta în casa ei, că cântrși făcuse, dacă tot avea ea. Într-o dimineaţă ea pleca la Bălcești.

— Scoală, mă.

— Păi, de ce să mă scol, fă, la miezul nopţii, că eu nu Merg la Bălcești.

— Du-te pe la tac-tu-n deal.

— Păi, ce să caut eu pe la tata, acum până-n ziuă?

Nu l-am văzut ieri?

— Păi, să-ncui ușa, că nu te las eu singur în casa mea.

Acum eu aș fi plecat, dar îmi spălase cămașa,
Că n-aveam decât una și-mi dăduse un *combilizon*
de-al ei.
Cum să mă duc eu așa pe la tata? Cămașa era udă.

Ea-mi da zor să mă scol. Dacă-am văzut, m-am sculat, Mi-am strâns bine haina la gât, am prins-o cu un cui şi-am luat cămașa udă, chitită, s-o usuc acolo.

Când mă vede tata: „Păi, ce e, bă, cu tine?”

— Păi, ea plecă la Bălcești, să târguie.

— Și dacă plecă, ce?

— Păi, mă dete afară, ncuie ușa, până se-ntoarce.

— Fire-al păcatelor cu muierea ta – așa o duci tu acolo?

Să nu te mai prind că-i mai calci pragul.
Dimineaţa am pus cămașa la soare, s-a uscat,
Ea a venit după combilizon, dar nu l-am mai dat.
MAMA
Cum să nu fiu bătrână, mă,
Dacă am apucat trei rânduri de treierat de grâu?
Când eram mică, se treiera cu caii și cu boii.
Se făcea o arie mare, rotundă. Se cioplea
O arie rotundă. O măsurau – și-n mijloc
Băteau un par – stcăjer. Și-acolo legau doi cai
Și-i învârteau, până se-nvârtea frânghia după stcăjer.
Și la urmă da-napoi.
Și iar învârteau, în partea ailaltă.
Și la urmă, veneau oamenii cu furcile, îl întorceau așa griul
Și scuturau – și paiele de mai aveau spice, le dădeau afară.
Și treierau ce mai rămânea – și-ncolo, și-ncolo.
Și atunci dădeau toate paiele afară, cu furcile, cu lopeţile. Strângeau griul cu lopeţile la stcăjer.
Muierile măturau aria. Și venea vânturăroarea.
Da’ mai ’nainte vânturau cu vântul.
Ce pâine mâncau ei? Numai plesne. Numai bulgări.

Caii Potcoviţi scoteau bulgării pe arie.

Și la urmă am apucat batoza.

Se băteau cu ea 5 – 6.000 de kilograme pe zi.

Ei, se termină și batoza și veniră combinele.

Cu combinele nici că treieri, nici că iei.

Vezi doar griul așa-n picioare, și gata! s-a dus. Nu mai e. La Anul.

Uite, griul ni-l luară de-a-n fuga. Nici nu – l-am văzut Prin comună. Am văzut mașinile – și, gata! asta a fost tot.

Azi-dimineaţă începură seceratul

Și până acum îl și-ncărcară și plecară mașinile cu el la bază

Și gata. Veniră, strânseră paiele, tractoarele-n urmă ararã...

Și așa mereu, două-trei zile

Și sintern gata scuturaţi de grâu.

Se uită oamenii cum se seceră pe moșia lor

Cu indiferenţă, parcă s-ar secera undeva în Bulgaria.

Nu mai vezi seara fum ieșind pe coș,

Că n-au lemne și fac mineare pe aragaz.

Au început să pună cartofii pe la poartă – un rând de cartofi în drum de-a lungul gardului.

Asta ar fi al treilea rând de treierat.

Uite, apucai și anul 1960, să văd cum se seceră

Fără să vezi bob de grâu.

— Lasă, mamă, că e bine, nu mai ai grijă

Să mergi să faci oameni pe ajutat, pâinea o iei de la Brutărie.

— Treaba voastră, eu spusei ce știu, în secerat era, pfu, ce gloată!

Acum nici nu visează că se seceră.

Cu caii se treiera până prin 1910, 1915.

Apoi au început să vină vapoarele, mașina de treierat şi Constantin Leancă băga toate paiele, să ţină vaporul încins.

Multe vede omul cât trăiește și pate, pate.

SE DESPRIMĂVĂREAZĂ

I

S-a luat după carele de uium ale morarului.
Fie că ei, chirigiii ăia, n-au vrut s-o pună în car,
Fie că ea s-o fi sfiit – mergea după car,
Ţinându-se de loitră. Se făcuse noapte.
Și dimineaţa Ion, bărbatu-su, s-a dus și-a-ntrebat
Pe chirigii: „Mă, era după carele noastre, Dar n-am mai văzut-o de la o vreme”.
A plecat bărbatul și-a găsit-o deasupra coastei Racului. Degerase.
II
Era în vărsatul apelor. O vreme tăioasă, cu zloată. Se desprimăvărase, totuși frig.
Plecase să târguie pentru o pomană de șase luni
A unei fete. Avea o vestuţă de lină mai veche pe ea
Și trecând la vale, s-o oprit la școală la fata ei
La Marioara, care era la primară, s-o ia pe-a ei,
Că era mai nouă. Ea, desculţă, și c-un gâscan la subsioară, l-au și râs copiii din clasă, când au văzut-o,
Cum ţinea gâscanul. Ce să știe ei ce sunt greutăţile vieţii! Ion a mers și el până la Motoci,
Dar acolo s-a mbătat la Vijulie și n-a putut să-l mai urnească.
— Ioane, să ne despartă Dumnezeu.
De-ar muri unul din noi, că nu ne mai înţelegem.
Ea nu drăcuia, nu blestema, a zis numai atâta.
Și uite, parcă ar fi presimţit.
Și-a ţinut ea așa în flaneluţa aia drumul tot, până la Craiova. A vândut gâscanul, a târguit ce-o fi putut și ea să ia de-o sută de lei, pentru pomană, și la urmă să se-ntoarcă acasă.
Vremea păcătoasă, cum e în martie, aci soare, aci vifor. S-a ţinut tare până aproape de sat, aproape treizeci de Kilometri.
Acolo a luat-o îngheţul,
Cum era desculţă și doar cu vesta aia subţire, de copil. A zis că stă o ţâră jos, să se mai încălzească,
Să-și mai tragă sufletul. S-a-ncovrigat așa la marginea Drumului, lângă un salcâm. Tușea și picioarele

erau Cu opinci de gheaţă.
Ce inimă o fi avut și oamenii ăia
De nu i-au zis: „Suie-te și dumneata în car. Te vedem cam rău îmbrăcată,
Cum să te ţii dumneata, o femeie,
Cu mâna de loitră și să mergi
Leșinată în urma carului?
Sau să te învelim c-un sac,
Cu ceva!?”
Nu i-au zis, ea n-a fost de-alea Obraznice să le ceară
Și la un momient dat a scăpat
Mina de pe loitră
Și-a rămas în urmă…
III
Se-ntâmplă pe la noi să meargă oamenii desculţi și iarna –
Adică mergeau mai de mult, când erau mai rezistenţi, Dar nici atunci un drum atât de lung.
Când te mai duci pe la o vecină, pregeţi să te-ncalţi Şi-o iei fuga-fuga prin zăpadă.
Odată a văzut-o așa pe Rina, desculţă prin nămeţi
Și cu tăciuni aprinși în pumni, în spuză,
Se dusese să ia foc de la Gogoșica.
„Gagă Ioană, nu-mi dai și mie un tăciune?
C-am uitat să-nvelesc focul aseară și mi s-a stins”. „Ba cum să nu. Vino, fetico, da-n ce-l iei dumneata? O tinichea, o tavă, o sapă veche, n-ai?”
„Nu, că iau așa-n mână, că pui mai multă cenușă
Și mișc mâinile și sar tăciunii asa-n sus
Și nu mă ard”.
Asta și-a adus Ioana atunci aminte, cum a zărit-o pe aia, Ducând tăciunii în pumni și alergând desculţă prin zăpadă.
De la tăciunii aceia parc-a-nceput să simtă un fel de Căldură în oase. Mai visa, se mai trezea, visa în continuare
Cu ochii deschiși. „Mă, te pomenești că mor aci!
Nu mă târâi până-n vale, să strig la cineva”. Mai era o Palmă de loc. Peste înc-o vreme, îi era tot mai bine,

Mai cald. „Nu se poate, domnule, să mă prăpădesc, sunt tânără

Și-n putere”. A dat să strige și-a văzut un lup.

Ieșise, de la coada vâlcelii și adulmeca așa, mufluia. „Deger și mă mai mănâncă și lupii”.

Dihania a venit lingă ea, zburlită toată, sfrijită și Lacomă.

S-a oprit la doi pași… „Uite ce cald suflă,

Ce bine suflă lupul…” A privit-o drept în ochi,

Dar blind și cu înţelegere, nu așa cum cred oamenii că sunt fiarele. S-a întors și-a plecat în salturi mari Peste mejdine. L-a pierdut din vedere, când a intrat în Pădurea Murgașului.

„Nu s-a pomenit la noi om mâncat de lup” – s-a gândit Ioana,

Cu părere de rău ca a auzit că dispar lupii,

Nu mai văzuse de mult lupi, acela cine știe cum s-o fi rătăcit, Cum a scăpat din bătaia puștii lui Stingă, pădurarul. A dat să se scoale și-a văzut că n-o mai ascultă Mâini, picioare, e toiegită toată,

„Aoleu, nu mi-a dat în gând să mă fi prins cu mâinile De blana lupului, mă târa naibii până aci la nea Bonea. Ce fac eu acum cu târguielile? Cum rămâne cu pomana de Poimâine?

Mamă, ce vis urât avui! Se făcea

Că…”

IV

„Dar ăsta e visul mamei, al Bălii,

Ţin minte cum l-a povestit când eram mică…

Ce, s-au terminat visele, stocul familiei,

Visăm în reluare?”

Apoi participă la îngroparea unei salbe

De aur, la furca patului –

Și-și dă seama că nici asta nu-i o faptă

A ei… Și, uite, s-a vărsat valea…

Și apa urcă până la ei, pe coastă,

Valea unită cu șuvoiul ududoiului

Și le iau patul și dezgroapă salba

Pe care vin jandarmii şi-o ridică,
După aia vine Ion, bărbatu-su,
C-o damigeană de ţuică de la Vâlcea
Și beau toţi ţuică fiartă și ei îi e cald
Și șuvoaiele o mângâie pe pulpe.
Nu s-a nimerit să treacă niciun car, nimeni,
Sau chiar dacă-ar fi trecut, ce să vezi noaptea, și pe învârtejirea aia de zăpadă cu gheaţă?
Ioana s-a simţit din ce în ce mai bine în flanelașul Fetiţei ei,
Ca sub o streașină foarte caldă. Și parcă începuse să Se zvânte pământul și să răsară iarba.
„Se desprimăvărează, acum chiar că se desprimăvărează, Iote simt eu cum mă-nţeapă colţul ierbii ai-i la tălpi”.
Dimineaţa, când a dat de ea, era vânătă toată și încovrigată și cu palmele la gură. Parcă ar fi avut Tăciuni în palmă și-ar fi vrut să-și mai încălzească Respiraţia.
Om degerat în martie! Și nu depate: deasupra satului, Unde se aud câinii hămăind și vitele rumegând, mieii behăind!

FÂNTÂNI ÎN MARE
(1982)

SINCRONIZARE

Totul e perfect
Pe pânza acestui secol
Al cinematografului:
Și imaginea noastră
Și sonorul.
Numai că de multe ori
Ne facem corect apariţia, începem să gesticulăm și să vorbim omenește – Dar nu se aude nimic.
Cuvintele ţi-au fost expediate pe ecran mai înainte, Sau au fost la vamă.
Alteori te pomenești exprimând
Replicile interlocutorului,
Care nu se potrivesc pe gura ta, îţi vin prea mari ori prea mici.

Cel mai rău este
Când glasul începe să ţi se audă
După ce tu ai ieșit demult
Din fascicolul de proiecţie
Al soarelui.
Nu-i nimic.
Sint câteva mici defecţiuni
De sincronizare.
Poate vom ajunge, cu vremea, Să spunem exact ceea ce gândim Și să vorbim
Chiar în timpul vieţii.
UNGHI
Trec pe cer, în formă fixă,
Cocorii,
Sonetele ţăranilor.
SUNETUL
Cel mai aproape de esenţa-i divină
E aerul când participă la formarea vorbelor ce, fii, ne-nfiară.
Niciodată aerul patriei nu e mai al nostru
Ca atunci, când, cu tulnice și munţi, intră în cuvântul „ţară”.
Vâjâitul lui să-l consumăm cu economie.
Cuvântul „ţară” să-l păstrăm pentru la urmă,
Când ne iese sufletul, să mai avem o alinare.
Așa rosteau voinicii lui Mircea, în lupta condusă chiar de el
Care, și Mircea, s-a numit o dată pentru totdeauna „Domn a toată ţara” și așa mai departe,
Cu împlinirile aduse de Mihai Viteazul,
Care nu și-a spus „Viteazul” decât hăt târziu, când Ţeasta îi era la Dealu, iar cinstitul trup Jucat în copite de cai pe câmpiă Turzii.
Deci o economie de vorbe mari la maximum.
Grijă grozavă pentru aerul ce ne-nconjoară.
Ah, el trebuie să rămână mereu proaspăt și tare ca o-nviere, Pentru că ne-ngăduie sunetele din „ţară”.

CONDAMNARE

Fiecare călător, în tramvai,

Seamănă leit cu cel care-a stat înaintea lui Pe locul acela.

Fie că viteza e prea mare,

Fie că e pământul prea mic.

Fiecare are ceafa roasă

De ziarul care se citește în spatele lui. Simt un ziar în ceafă,

Întorcându-se și tăindu-mi cu marginile Venele.

PERIOADA DE INSTRUCŢIE

Ceea ce-l enerva cel mai tare pe Turbincă, bietul, Care după ordin fusese înrolat soldat pe viaţă, Era faptul că de câte ori apărea vreun nou recrut începea perioada de instrucţie,

Obligatorie pentru toată lumea.

Indiferent cine-ar fi

(Acest indiferent cine-ar fi se referea mai ales la

Turbincă).

Se știe ce înseamnă perioada de instrucţie! Marșuri kilometrice noaptea prin ploaie, Târâș pe brânci prin tranșee, pline cu noroi, întoarceri de pe loc la stânga, în pardon, balegă (Dar nu-i nicio rușine, așa e la instrucţie) Și-ntoarceri la dreapta în același… pardon, dar așa era Ordinul,

Totul culminând cu inevitabila

Străpungere cu baioneta a manechinului,

Care de cele mai multe ori era chiar Turbincă, Umplut cu paie.

Povestea cu păcălirea morţii

S-a întâmplat fără-ndoială într-un amăgitor moment de relaxare

Și de voie, împrăștierea,

Pentru că altfel, bietul, ar fi rămas bucuros în coșciug, Să-și mai odihnească cele ciolane rupte de oboseală Un an, doi, o veșnicie,

Până va trece veșnica perioadă de instrucţie.

NOR

Mă dor genunchii, piept, rărunchi. Văzută viaţa din ăst unghi în loc de viaţă ai rărunchi şi-n loc de casă stai genunchi.

SEMNAL DE ALARMA

Întrucât situaţia este așa cum este,
Aș putea spune chiar disperată,
Dar nu-mi place să fac paradă de vorbe mari,
Când accidentele te pândesc la fiece pas,
Mă refer la cele din gândire –
Oricând ești în pericol de-a călca alături – Și la altele,
Mi-am perfecţionat un sistem de alarmă.
E instalat la graniţa
Dintre vis și realitate,
Dintre somn și veghe,
Dintre somn de veci și insomnie cronică, Agăţat de-o leghe de veghe.
Și se poate trage și cu dinţii
Admiţând prin absurd c-ai avea mâinile prinse.
E atât de perfecţionat.
Incit înregistrează de la distanţă
Atât pericolele mari – să zicem atomice,
Cât și cele mici – minipericolele,
Pericolele de buzunar.
Și, cum le înregistrăm, se și pune în funcţiune…
Propriu-zis funcţionează tot timpul.
Sună, domnule, sună
De la cinci dimineaţa la cinci dimineaţa.
Sistem de alarmă non-stop.
Singurul defect este că fiind
Inventat de mine,
Nu-l aud decât eu,
Dar pentru mine sună dat la maximum, Trebuie să-l ascult cu gura întredeschisă, la să nu mă asurzească.
Bun sistemul propriu de alarmă,
Dar nu mă pot ţine numai de el.
Îl ascult cât îl ascult,
Mă îngrozesc cât mă îngrozesc,
De situaţia care este așa cum este…

Scărpinându-mă în cap, mă mai îngrozesc suplimentar şi-mi văd de ale mele.

CONCURS…

Unu, doi, trei… începe concursul de hibernare, închideţi-vă fiecare în vizuina lui să vedem care hibernează mai mult.

Cunoașteţi regulile concursului:

N-ai voie să te miști,

N-ai voie să visezi,

N-ai voie să gândești.

Cel care e prins gândind

Este scos din joc și nu ne mai interesează.

Numai laba poţi să ţi-o sugi

Ca pe o pipă

Care te stimulează în înţelegerea adâncă A fenomenului.

Eu am noroc că am nimerit lângă un urs Și când mă voi sătura de propria-mi labă, l-o voi trece lui,

Luând-o pe-a sa,

Care întâmplător intră în baremul de labe Admise.

Și cu toate că faraonul Keops Are un avans de câteva milenii, Sper să-l depășesc chiar și pe el Printr-un sprint formidabil, Faimosul nostru sprint în domeniul hibernării.

ZIDIREA ÎN DRAGOSTE

Vino, nsetaţi de curgerea eternă,

Să ne-adăpăm din jgheab de stalacmită

Și peștera, sorbind, să ne înghită, Pecetluind intrarea în cavernă.

Un rege-ndrăgostit de-o Sulamită, Din muntele de marmoră, o pernă Cioplind, pentru o dragoste eternă, Când lumea toată-i numai dinamită

Afară este viscol și e ură – îmbrăţișaţi cresc ţurţurii în plete Timpul s-a ntros cu faţa la perete

Și pân’ la viitoarea picătură – Un secol e și tu îmi dai o gură Ce ţine și de moarte și de sete.

PLOUĂ ȘI ŢIN ÎN BRAŢE MAREA

Plouă și ţin în braţe marea,

Cu legănarea ei de dor și ură,

Se umflă-o pânză-n orice picătură Și, respirând, le înteţesc mișcarea.

Venind cu fulgerele, prin spărtură, Norii de zinc îmi pun pe frunte sarea, S-o logodească-n cute cu sudoarea: Lichida, nepătrunsa mea armură.

Și arca nu e gata… Du-mă, du-mă,

Val călător, spre muntele ce-afumă Un ciob de cer, cât frunza unui plop.

Simt ameţeala globului de humă în disperarea fiecărui strop…

Plouă și e întâiul meu potop.

ARISTOTEL

Fire și noduri cite, pân’ la el,

Din caierul gândirii eleate,

Le-au tors atâtea minţi străluminate, Ghem le făcu, din nou, Aristotel.

Lui Alexandru-i dă să zvârle ghemul Prin Asia, departe, pân’ la Gange, Dar Grecia învinsă e de goange, Inoculând sub silogism blestemul.

O clipă l-a-ncercat atunci deruta,

A plâns ce-a plâns pe Noul Organon, Ci, ca Socrate, nu sorbi cucuta:

Mai ai de scris, bătrâne histrion! De-atunci ne tot trimite cărţi pe ruta. Alexandria, Sparta, Babilon.

MAREA STRĂVEZIME

Lingă Ceahlău ar trebui, la greu,

Să-ţi rezimi funtea de cuvântul dor,

Când ceru-l sorbi din pumni, tremurător, şi-ţi toarnă stele-n suflet Dumnezeu.

Cu piatra solidar te simţi, pe rând, Uraniu, calcar, aur și siliciu.

Și pentru-o clipă – ca suprem capriciu – Ești gândul însuși care-ţi dă prin gând.

Orbita zării naște flori de-abis.

Voind să pipăi marea străvezime,

Te prinzi într-un potir cu-albastru vis.

Și-n tremurarea fragedei tulpine

Te iscălești pe cerul interzis

Și ca Icar te prăbușești în tine.
ERUDIŢIE
Citesc și eu,
Așa cum găina simte din când în când
Nevoia
Să mănânce coji de ouă.
O, desueţii mei prieteni,
Homer, Dante, Balzac,
Și cum ziceaţi că vă mai cheamă!
A fost consumat la timp
Tot sensul cărţilor voastre,
Pe care le găsesc
Aruncate prin curte.
Numai în cojile lor
A rămas întreg
Un gust bun de calcar,
Ce mai poate fi folosit Cât de cât.
IOV
Iov stătea pe grămada lui de gunoi,
Plin de bube,
Mai multe bube decât gunoi,
Dar și destul gunoi,
Că-și alesese cea mai mare grămăjoară
Și, pe măsură ce el putrezea, creștea
Cu câte-un lat de palmă movila.
Se vedea de departe Iov, putrezind, plin de bube, Lumea venea la el
Și-l întreba ce-l doare?
Care e buba?
Care e buba – îngâna și Iov, năuc,
Și toţi își frământau mintea, care mai de care,
Să-l lecuiască pe bietul Iov, vedeau cât de mult suferă Dar se tot întrebau: care să fie buba?
— Unde e buba? Care e buba? Care să fie buba? Ingina și Iov năuc, pe grămada Iui.
Și de sus îi răspundea ecoul
Sau Dumnezeu:
Care e buba?

FINTÂNI ÎN MARE

Oricâtă apă, tot nu-i de-ajuns. Viclenia vieţii mai cere un strop.

Cu plumbul de glezne, scobim sub talaz, Aplecaţi pe cazmale, scăpăm în potop.

Cu trupul fântâni de sudoare-n adânc, O proră-necată ni-i fruntea, durută. Spre miezul de gheizer săpăm, gâfâind. Pe val stele saltă, ca dopuri de plută.

Pentru arhitectura pământului viu, Oricâte ciuturi ar fi în el,

Nevoie-i, pe ochiul de apă visat, Să facem din trupuri rotund de inel.

Oricâtă apă, tot nu-i de ajuns.

Să plouă, să tune, zăgazuri rupând, O sete ne poartă spre norul captiv, Două umbre în mare s-afundă cântând.

Iubito, sub cerul speranţei înalt,
Doar dragostea noastră
Mai cată izvoare.
Fiecare sapă cu celălalt.
Fiecare – o cumpănă-n mare.

ISCĂLITURA

Vedea cu o lampă așezată pe pervazul casei pustii, Casa în care locuise.

Pipăia cu ajutorul vântului,
Care atingea ușor
Toate lucrurile pe care pusese el mâna.
Auzea cu greul pământului
(Acum nu mai era greu),
Inima îi bătea într-o pasăre
Pe cer.
Sunt destul de vast!
A exclamat mulţumit
Și glasul său a făcut cercuri pe ape,
Ca o iscălitură indescifrabilă.

VORBIM DESPRE VREME r

Am terminat toate subiectele,

Să vorbim acum despre vreme, Fiecare dintre noi știe să spună ceva Despre vreme.

Eu, ca să deschid vorba,
Voi fi de părere c-o să plouă,
C-am visat un nour mare în jurul frunţii mele,
Care pe mine întotdeauna m-a plouat, Udându-mi gândurile până la piele.
Cineva
Să mă contrazică, susţinând o vreme bună.
Că în următoarele trei secole
Cerul o să fie atât de senin,
Încât ne vom vedea unii pe alţii,
Fără să mai fie nevoie de focuri de artificii, Așa să spună.
Altul să ne vorbească despre o frunză veștedă, Care zboară prin faţa copacilor goi
Și niciunul n-o poate reţine –
Mâine va trece pe strada noastră,
Să ieșim în balcoane
S-o vedem și noi.
Și uite-așa se poate-nchega o discuţie,
O să ne contrazicem şi-o să vorbim atât de tare, Greierii din noi să fugă-ngroziţi.
Totul e să nu coboare tăcerea-ntre noi, Totul e să fim fericiţi.

INDICELE ALFABETIC AL POEZIILOR
DUPA TITLU

A

Actorii, 155
Adam, 120 Alchimie, 160
Alergătorul, 146 Ameţeala, 195
Am legat, 9
Am zărit lumină, 1 Anticarul, 101 Apropii stelele, 118 Apus nr. 15, 215 Arcadă, 131 Aristotel, 261 Astfel, 188 Atavism, 55 Atlantida, 97

B

Baladă, 134 Bărbaţii, 6
Bărboși mereu, 50
Bile și cercuri, 42
Boala, 29

Boala râsului, 176
Bocet crăpat, 216
Botezul, 182
Bunica și chibriturile, 179
Busola, 135
Butoiul, 95
C
Capriciu, 18
Casa, 75
Cămila, 146
Către mare, 200
Cei doi tâlhari, 194
Ceramică, 66
Cine, 94
Cine mai trece pe drum, 232
Cântă Mitruţa, 237
Câteodată, 89
Cite puţin, 132
Comoditate, 156
Concentrică, 117
Concerte, 166
Concurs... 258
Condamnare, 255
Contabilitate, 71
Craiova văzută din car, 224
Creaţie, 19
Ctitorie, 38
Cum soarele... 172
Cu spatele, 77
E
Echerul, 157 Echilibru, 112 Ecoul, 239
Erată la rai, 205
Erudiţie, 262
Exigenţă, 86
Extaz, 208
D
Dacă *apa nu se-nnegrește,* 173
Dacă nu cer prea mult, 197

Dacă oamenii, 122
Dafin, 88
Dansează, 6
Dante, 70
Darul, 83
De-a bab-oarba, 68
De două ori, 34
De rebus, 126
Despre cum era să înec pământul, 181
Destin, 152
Developare, 33
Dincolo, 163
Din vârf, 110
Don Juan, 164
Don Quijote și Sancho
Panza, 22
Drumul, 3

F

Ferigă, 211
Fiecare, 116
Fior de început, 96
Fântâni în mare, 264
Fluierul, 21
Foaie verde, 170
Foc și apă, 100
Focul sacru, 16
Frescă *(În iad păcătoșii),* 55
Frescă *(Oamenii, foaie superbe),* 117
Fulgerul a trecut... 61

G

Gest, 138
Grup, 119
Gura Racului, 63

H

Halebarda, 141
Harta, 98
Hiena, 46
Hârtie, 25

Hoţii, 187
Hoţul prins, 183
I
Iată… 53
Ignatul, 240
Imn, 14
Indigo, 159
Iov, 263
Iscălitura, 265
Istorioterapie, 158
I

Îmi pare rău de fluturi, 153 în capul trebii, 234 în casa muierii, 245
În dungă… 49
În faţa viselor, 168
Întâmplare, 195
Între stele, 74
Înveninată, 97
În virtutea vieţii, 175
J
Jelanie, 93
Jertfa, 131
Jucării, 92
L
La dumneata, 114
La lecţie, 174
La lilieci, 229
Lansare, 38
Laocoon, 17
Lăutul, 243
Leac, 203
Leda, 12
Licăr, 124
Linia moartă, 175
M
Mai mult ca perfectul, 122
Mama, 246

Mania persecuţiei, 143
Marea străvezie, 262
Margine de gând, 91
Matinală, 2
Maximum de durată, 194
Mecanică simplă, 72
Melcul, 4
Meniu, 78
Meșterul Manole, 82
Microb frumos. 171
Mișcare, 139
Muntele, 59
Munţii, 5
Muzeul satului, 11
N
Nea Floarea, 221
Nevermore, 189
Nor, 257
Norii, 170
Nudism, 150
Numai lăcustele... 54
Nu ne mirăm, 121
Nu pot să trec nimănui, 113
O
Ochii, 31
Ocolul lumii, 65
Ora, 114
Orchestra, 179
Otrăvuri, 48
P
Pace, 123
Pașii, 13
Părere, 169
Pedeapsa, 136
Pentru păsările dispărute, 90
Pentru Vigi, 181
Perechea *(Ne întoarcem la perechea ideală),* 210
Perechea *(Oaia ce-a mâncat-o lupul),* 182

Perioada de instrucţie, 256
Perpetuum mobile *(Între idealurile oamenilor),* 111
Perpetuum mobile *(Lui Prometen i se lăsase...),* 199
Perseverare, 62
Perspectivă, 102
Peștera, 149
Pieton, 128
PIină la trei, 137
Pârghii, 184
Plouă și ţin în braţe marea, 260
Popice, 78
Portretul artistului, 30
Poveste, 57
Prăpastie, 105
Precauţie, 80
Pricina, 139
Prieteni, 151
Printr-un ochi de sticlă, 29
Profund cerebrală, 209
R
Rame, 15
Reminiscenţe, 24
Retroversiune, 20
Roata, 28
Roboţii, 52
Rugăciune, 47
Să ajutăm, 107
Scoica, 35
Seceta, 180
Se desprimăvărează, 248
Se făcea că ... 162
Segment, 106
Semnal de alarmă, 257
Semne, 109
Seneca, 185
Sens unic, 161
Sepia, 23
Sfinţii, 178

Sfântă oboseală, 207
Shakespeare, 32
Simetrie, 144
Simfonie, 214
Sincronizare, 253
Singur, 76
Sinucidere, 125
Solemn, 79
Somnambul... 56
Start, 129
Straturi, 87
Străinul, 143
Studiu, 165
Suflete, bun la toate, 186
Sunetul, 254
Superstiţie, 58
ș
Șah, 24
Švejk, 51
Tava cu jeratec, 211
Teamă, 40
Timp, 104
Totul, 158
Transfuzie secretă, 133
Trebuiau să poarte un nume, 36
Troia, 51
Tușiţi, 147
Tutun, 154
f
I
U
Ulise, 203
Umbra, 45
Un acoperiș, 69
Un clește, 108
Un geam În faţa noastră, 67
Unghi *(l-a pus o mină la ochi...),* 27
Unghi *(Trec pe cer, în formă fixă),* 254

Un pai, 127
V
Vibraţii, 60
Vine, 126
Vis, 44
Visăm și noi, 85
Viscol, 10
Viziune *(Mă îngrășam treptat),* 103
Viziune *(Nu mai există copii noi...),* 41
Viziune *(Străzile erau înţesate...),* 55
Vânat, 44
Vorbim despre vreme, 265
Z
Zgomote, 111
Zidirea în dragoste, 259

CUPRINS

I
Prefaţă V
Notă biobibliografică XXVII
POEME (1965)
Am zărit lumină... 1
Matinală 2
Drumul 3
Melcul 4
Munţii 5
Dansează 6
Bărbaţii 6
Am legat – 9
Viscol 10
Muzeul satului... 11
Leda 12
Pașii 13
Imn 14
Rame 15
Focul sacru 16
Laocoon 17
Capriciu 18

Creaţie 19
Retroversiune 20
luierul 21
Don Quijote și Sancho Panza 22
Iepia 23
Reminiscenţe 24
ah 24
Hârtie. 25
Unghi 27
cioata 28
Printr-un ochi de sticlă. 29
3 oala 29
Portretul artistului 30
Ochii. 31
Shakespeare 32
Developare 33
De două ori 34
Scoica 35
Trebuiau să poarte un nume 36
Ctitorie 38
Lansare 38
MOARTEA CEASULUI (1966)
Teamă 40
Viziune 41
Bile și cercuri? 42
Vânat 44
Vis. 44
Umbra – 45
Hiena 46
Rugăciune 47
Otrăvuri 48
În dungă 49
Bărboși mereu 50
Troia 51
Svejk 51
Roboţii * 52
Iată… 53
Numai lăcustele 54

Viziune 55
Atavism 55
Somnambul 56
Poveste 57
Superstiţie 58
Muntele 59
Vibraţii 50
Fulgerul a trecut... 61
Perseverare 62
Gura Racului 63
Frescă 65
Ocolul lumii 65
Ceramică 66
Un geam în faţa noastră 67
De-a baba-oarba 68
Un acoperiș 69
Dante 70
Contabilitate 71
Mecanică simplă. 72
Între stele 74
Casa 75
Singur 76
Cu spatele „v 77
Meniu 78
Popice 78
Solemn. 79
Precauţie 80
Meșterul Manole 82
TINEREŢEA LUI DON QUIJOTE (1968)
Darul 83
Visăm și noi.85
Exigenţă 86
Straturi 87
Dafin. RS
Câteodată... «0
Pentru păsările dispărute... 90
Margine de gând 91
Jucării... 92

Jelanie 93
Cine 94
Butoiul 95
Fior de început… **96**
Înveninată 97
Atlantida… **97**
Harta 98
Foc și apă 100
Anticarul 101
Perspectivă 102
Viziune 103
Timp… – 104
Prăpastie. 105
Segment 106
Să ajutăm 107
Un clește 108
Semne 109
Din vârf **110**
Zgomote 111
Perpetuum mobile 111
Echilibru 112
Nu pot să trec nimănui 113
Ora 114
La dumneata 114
Fiecare… 116
Concentrică 117
Frescă 117
Apropii stelele… 118
Grup 119
Adam 120
Nu ne mirăm 121
Mai mult ca perfectul 122
Dacă oamenii 122
Pace 123
Licăr 124
Sinucidere 125
Vine 126
De rebus 126

Un pai 127
Pieton 128
Start 129
Arcadă 131
Jertfa 131
Cite puţin 132
Transfuzie secretă 133
Baladă 134
Busola 135
Pedeapsa 136
Până la trei 137
Gest 138
Mișcare 139
Pricina. 139
TUȘIŢI (1970)
Halebarda 141
Mania persecuţiei 143
Străinul 143
Simetrie 144
Cămila 146
Alergătorul 146
Tușiţi. 147
Peștera 149
Nudism 150
Prieteni. 151
Destin 152
Îmi pare rău de fluturi 153
Tutun 154
Actorii 155
Comoditate 156
Echerul 157
Totul 158
Istorioterapie 158
Indigo 159
Alchimie 160
Sens unic 161
Se făcea că… 162
Dincolo. 163

Don Juan 164
Studiu 165
Concerte 166
În faţa viselor 168
Părere 169
Foaie verde 170
Norii 170
Microb frumos 171
Cum soarele 172
Dacă apa nu se-nnegreşte 173
La lecţie 174
Linia moartă 175
În virtutea vieţii 175
Boala râsului 176
Sfinţii 178
O *ARIPA ŞI-UN PICTOR* (1970)
Orchestra 179
Bunica și chibriturile 179
Seceta 180
Pentru Vigi 181
Despre cum era să înec pământul 181
Botezul 182
Perechea.182
Hoţul prins 183
SUFLETE, BUN LA TOATE (1972)
Pârghii 184
Seneca 185
Suflete, bun la toate 186
Hoţii 187
ASTFEL (1973)
Astfel. 188
Nevermore 189
Maximum de durată *i...* 194
Cei doi tâlhari 194
Intâmplare 195
Ameţeala 195
Dacă nu cer prea mult 197
Perpetuum mobile 199

Către mare 200
NORII (1975)
Leac. 203
Ulise 203
DESCINTOTECA (1976)
Erată la rai 205
Sfântă oboseală 207
Extaz 208
SĂRBĂTORI ITINERANTE (1978)
Profund cerebrală 209
Perechea 210
Ferigă 211
Tava cu jeratec.211
Simfonie 214
Apus nr. 15 215
Bocet crăpat 216
LA LILIECI, vol. I, vol. II, vol. III (1973, 1977, 1980)
Nea Florea 221
Craiova văzută din car 224
La lilieci 229
Cine mai trece pe drum 232
În capul trebii… 234
Cântă Mitruţa 237
Ecoul 239
Ignatul 240
Lăutul 242
În casa muierii 245
Mama 246
Se desprimăvărează. 248
F1NTINI ÎN MARE (1982)
Sincronizare 253
Unghi… 254
Sunetul ’254
Condamnare 255
Perioada de instrucţie 256
Nor 257
Semnal de alarmă 257
Concurs 258

Zidirea în dragoste 259
Plouă și ţin în braţe marea 260
Aristotel 261
Marea străvezime... 262
Erudiţie 262
Iov 263
Fântâni în mare 264
Iscălitura 265
Vorbim despre vreme 265
Indicele alfabetic al poeziilor după titlu 267
Lector: ELENA MURGU
Tehnoredactor: ELENA CĂLUGĂRU
Bun de tipar 04.05.1984. Coli ed. 11, 35. Coli tipar 20.
Tiparul executat sub comanda nr 973 la întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918” str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97 București Republica Socialistă România

marin sorescu

«Fundamental, Marin Sorescu are o capacitate excepţională de a surprinde fantasticul lucrurilor umile și latura imensă a temelor comune. Este entuziast și beat de univers, copilăros, sensibil și plin de gânduri până la marginea spaimei de ineditul existenţei, romantic în accepţia largă a cuvântului. Câte un poem e doar un strigăt de admiraţie în faţa sublimităţii, în altele se strecoară deodată witz-ul, maliţia, fantastică și ea. Mulţi tineri poeţi azi încearcă să deplaseze termenii metaforei, mergând până la paradoxal (metoda plutește în aer în toată poezia universală și produce, fără a ieși din limbajul inteligibil, efecte considerabile). Marin Sorescu (...) uzează de un procedeu simplu, care însă nu este îngăduit decât talentului spontan. El găsește un punct de vedere, care n-a trecut altuia prin minte, așază oul ca și Columb, spărgând coaja în partea sferoidală și apoi găsindu-și o stabilitate vorbește în chipul cel mai simplu. Perspectiva insolită devine un regim normal.»